

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

factori de accelerare a dinamicii productivității
muncii

---

extinderea cooperării României cu țările în
curs de dezvoltare

---

dezarmarea și securitatea europeană

marele forum al clasei muncitoare

CONDUCERE ȘI DEMOCRATIE

„Primul Congres al consiliilor oamenilor muncii reprezintă un eveniment de importanță istorică în viața social-politică a patriei, în ampla activitate desfășurată de întregul popor, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XI-lea, a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.“

NICOLAE CEAUȘESCU

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, cei peste 10 000 de participanți, exprimînd mandatul încredințat de milioanele de oameni ai muncii pe care-i reprezintă, au ales în unanimitate, cu profundă satisfacție, ca președinte al Consiliului național al oamenilor muncii, pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

ÎNALTA RĂSPUNDERE A CLASEI MUNCITOARE PENTRU ACCELERAREA PROGRESULUI ECONOMICO-SOCIAL AL PATRIEI

CONGRESUL consiliilor oamenilor muncii, ale cărei lucrări s-au desfășurat în această săptămână, a reprezentat un eveniment de însemnătate majoră în viața economică și social-politică a țării noastre. Prin caracterul său larg reprezentativ, prin conținutul lucrărilor, congresul a constituit o amplă și puternică manifestare a profundului democratism al orînduirii noastre, o formă superioară de participare activă, nemijlocită a clasei muncitoare — în dubla sa calitate de proprietară a mijloacelor de producție și de producătoare a bunurilor materiale — la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la conducerea întregii societăți.

Marele forum al clasei muncitoare, care s-a înscris în practica fertilă a conducerii de partid și de stat de a se consulta cu poporul, cu cei ce făuresc bunurile materiale și spirituale ale societății, în conceperea și adoptarea direcțiilor fundamentale ale perfecționării diferitelor laturi ale procesului construcției socialiste, a prilejuit, totodată, o nouă expresie a unității de nezdruccinat dintre partid și popor, o viguroasă reafirmare a dragostei și înaltei prețuirii a tuturor oamenilor muncii față de partid și secretarul său general, a hotărîrii nezdruccinate a maselor muncitoare de a-și mobiliza toate forțele și inițiativa creatoare pentru accelerarea procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dezbaterile, ca și hotărîrile de mare însemnătate pentru perfecționarea activității consiliilor oamenilor muncii, a sistemului democrației noastre socialiste în general, pentru continuarea pe o treaptă superioară a procesului de industrializare socialistă a țării, accelerarea dezvoltării noastre economico-sociale, ridicarea economiei naționale la nivelul cerințelor și al posibilităților create de revoluția tehnico-științifică, creșterea bunăstării poporului au evidențiat în mod concret și cu o deosebită forță spiritul revoluționar și profund creator al politicii partidului, receptivitatea și capacitatea de inițiativă, preocuparea constantă pentru adaptarea structurilor, formelor și metodelor la noile condiții. Partidul și-a demonstrat astfel încă o dată capacitatea de a pătrunde în intimitatea fenomenelor și de a le dezvălui esența, de a descifra problemele majore ale fiecărei etape, de a le supune unei analize multilaterale și aprofundate, de a găsi, pe această bază, soluții eficiente, izvorite din practică și care să servească practicilor, să contribuie la valorificarea pe un plan superior a potențialului material și uman, la stimularea mersului înainte al patriei pe traiectoria progresului și civilizației.

Analiza amplă, exigentă, profund științifică cuprinsă în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, aprecierea realistă a realizărilor obținute, a lipsurilor și a rezervelor existente, precizările de ordin teoretic și orientările și indicațiile de valoare programatică privind prioritățile și modalitățile de acțiune în domeniul economiei, al relațiilor sociale, al formării conștiinței socialiste și creșterii responsabilității

se constituie într-un adevărat document de lucru, într-un amplu program de acțiune și de angajare plenară a poporului în făurirea noii sale istorii.

ECONOMIA NOASTRĂ străbate o etapă caracterizată printr-un puternic proces de dezvoltare dinamică și intensivă, de modernizare și diversificare a producției, de amplificare a creației tehnice de masă, de asimilare pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale științei. Prevederile cincinalului actual, care deschid perspectiva unui avînt deosebit al forțelor de producție și a unor noi și importante modificări în structura socială a țării, sînt transpuse în viață cu succes, ceea ce demonstrează realismul deciziilor Congresului al XI-lea, hotărîrea oamenilor muncii de a ridica economia românească pe o treaptă mai înaltă.

Dintre ramurile economiei naționale, un ritm înalt de creștere înregistrează industria, ceea ce o situează, din acest punct de vedere, printre cele mai dinamice din lume; subliniind această trăsătură fundamentală, nu putem să nu remarcăm și faptul că industria și-a amplificat considerabil potențialul calitativ, în structura ei internă petrecîndu-se în același timp modificări profunde. Toate acestea au determinat consolidarea rolului conducător al acestei ramuri în economia națională. Tocmai nivelul cantitativ și calitativ ridicat la care a ajuns permite industriei noastre să abordeze acum o serie de noi domenii, calitativ superioare. Definind în mod concret sarcinile care revin fiecărei ramuri industriale pe linia valorificării rezervelor existente pentru sporirea mai rapidă a producției și structurarea mai eficientă a acesteia, în funcție de cerințele economiei naționale, secretarul general al partidului a insistat, în expunerea la congres, asupra **necesității și posibilității** ca industria noastră să atace cu curaj astfel de domenii ale tehnicii de vîrf, cum sînt aeronavele turboreactoare și motoarele de aviație, calculatoarele electronice de mare capacitate, componentele electronice de performanță, aparatura modernă de radiocomunicații, navele maritime și utilajele de transport de mare capacitate, instalațiile de foraj marin etc.

În concepția partidului nostru, industrializarea, ca proces de dezvoltare multilaterală, presupune, în mod necesar, paralel cu creșterile cantitative și modificările structurale, cerințe sporite față de eficiența cu care se desfășoară activitatea economică. Creșterea continuă a rodniciei muncii, obținerea unor rezultate maxime cu eforturi cît mai mici sînt exigențe primordiale ale producției moderne. Așa se face că, pe măsura accentuării laturilor intensive ale dezvoltării, problemele eficienței economice se află tot mai mult în centrul preocupărilor.

Acțiunile complexe inițiate de conducerea partidului încă în cursul anului trecut pentru valorificarea cît mai rațională a resurse-

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

lor materiale și folosirea mai bună a bazei tehnice au demonstrat marile posibilități pe care le are economia noastră de a înregistra o creștere mai accelerată a indicatorilor cantitativi și calitativi, superioară prevederilor cincinalului. Ca urmare a acestor acțiuni s-a creat posibilitatea realizării obiectivelor cincinalului cu un volum de cheltuieli mai redus cu 110 miliarde lei și a unui plus de producție industrială de 90-110 miliarde lei în anii cincinalului. Este de menționat că, în urma discuțiilor și a unor angajamente asumate în Congres, apare posibilitatea ca, pînă în 1980, să se realizeze suplimentar o producție de 120-130 miliarde lei, deci mai mult cu 20-30 miliarde lei decît s-a propus în planul prezentat congresului.

Evident, așa cum s-a subliniat la recentul congres, resursele de creștere în continuare a eficienței economice sînt departe de a fi epuizate. Pentru mobilizarea lor consiliile oamenilor muncii trebuie să pună pe prim-planul activității lor, rezolvarea problemelor care condiționează creșterea indicatorilor de folosire a capacităților de producție, ridicarea nivelului tehnic al producției și pe această bază îmbunătățirea parametrilor calitativi ai produselor, grăbirea ritmului de dare în funcțiune a investițiilor și micșorarea costului acestora, sporirea productivității muncii și reducerea consumurilor de materiale, combustibili și energie, elemente definitorii pentru valorificarea optimă a potențialului material și uman. Aceasta este calea prin care se asigură dezvoltarea eficientă a economiei naționale, mijloacele necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale celor ce muncesc. Aprobarea Programului de măsuri cu privire la creșterea nivelului de trai al populației în anii 1977-1980 demonstrează legătura indisolubilă dintre dezvoltarea economică și creșterea bunăstării maselor, faptul că scopul suprem al politicii partidului este satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale celor ce muncesc, afirmarea plenară a personalității umane.

PORNIND de la adevărul bine cunoscut că socialismul și comunismul se construiesc cu poporul și pentru popor, că în edificarea noii orînduirii rolul hotărîtor îl au masele de oameni ai muncii, partidul și-a fundamentat întreaga politică pe aportul direct al acestora, considerînd această participare ca o condiție obligatorie a înlăturării aspirațiilor și idealurilor societății noastre, ca o cerință obiectivă a înaintării pe calea socialismului și comunismului, ca un factor determinant al întăririi orînduirii noastre.

În acest proces se afirmă cu deosebită pregnanță rolul clasei muncitoare de forță conducătoare a societății. Acest statut politic și social îi este conferit de faptul că clasa muncitoare, condusă de partidul comunistilor, s-a aflat în fruntea luptei pentru cucerirea puterii de către cei ce muncesc, pentru înlăturarea exploatareilor și lichidarea inegalităților economice și sociale, pentru instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, creînd în acest fel și condițiile ca oamenii muncii să beneficieze cu adevărat de roadele muncii lor și, totodată, să se manifeste liber în sfera vieții sociale, să-și valorifice energia și forța creatoare în interesul lor și al societății, să se bucure de libertăți și drepturi garantate material. Implicată intim, în cel mai înalt grad în edificarea noii orînduirii, clasa muncitoare a dat viață politicii de industrializare a țării, de creștere și modernizare a producției, a întregii economii naționale, de repartizare rațională, armonioasă pe teritoriu a forțelor de producție. „Clasa muncitoare, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a demonstrat cu strălucire spiritul revoluționar, forța organizatorică, capacitatea creatoare, devotamentul nestrămutat față de cauza socialismului, înalta răspundere față de interesele supreme ale întregii națiuni. Sub conducerea partidului comunist, clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea, în unire cu toți oamenii, fără deosebire de naționalitate, a asigurat înflorirea continuă a proprietății socialiste și, pe această bază, progresul susținut al economiei, științei și culturii, ridicarea nivelului de trai al întregului popor”.

Îndeplinindu-și în mod conștient misiunea istorică de clasă conducătoare a societății, clasa muncitoare, a cărei fizionomie spirituală a cunoscut modificări de substanță, a militat cu consecvență pentru democratizarea vieții economice și sociale. Acest proces a căpătat valențe noi după Congresul al IX-lea. Cînd partidul a acționat cu consecvență pentru constituirea cadrului organizatoric și funcțional cel mai potrivit, ca și pentru legiferarea formelor concrete de lărgire a democrației socialiste, pentru crearea climatului social-politic adecvat exercitării reale de către popor a dreptului de a participa la conducerea societății.

Astăzi dispunem de un sistem instituționalizat, bine articulat, original și stimulator, de forme și modalități care asigură participarea **efectivă și activă** a poporului la adoptarea deciziilor și la înlăturarea lor, punerea largă în valoare a experienței și înțelepciunii colective a maselor, afirmarea personalității umane, a capacităților creatoare ale tuturor cetățenilor țării. Să amintim aici, fie și numai cu titlu ilustrativ, adunările generale ale oamenilor muncii, forul suprem de conducere în unitățile economice; consiliile oamenilor muncii, organe colective de conducere cu caracter deliberativ, care au importante atribuții în toate problemele esențiale ale activității economice; congresele pe diferite domenii de activitate, care prilejuiesc ample și cuprinzătoare analize și, totodată, adoptarea unor hotărîri menite să dinamizeze evoluția unor procese economice și sociale. O expresie a adîncirii continue a democrației noastre socialiste o constituie și practica, devenită curentă, de a supune discuției, înaintea legiferării lor de către parlamentul țării, proiectele de legi care vizează diferite laturi ale activității politico-economice sau social-culturale.

Iar dacă viața a confirmat valoarea principală și practică a noilor organisme, viabilitatea lor, punînd în evidență implicațiile lor pozitive asupra desfășurării actului de conducere, aceasta se explică și prin faptul că partidul a pornit de la considerentul că instituirea cadrului organizatoric este doar o condiție pentru participarea largă, nemijlocită a poporului la conducerea societății. Pentru ca democrația să acționeze efectiv este necesar însă ca toți cei investiți cu dreptul de a contribui la adoptarea deciziilor să aibă și capacitatea de a înțelege sensurile și implicațiile deciziilor respective; de altfel, partidul concepe clasa muncitoare nu ca o masă chemată numai să realizeze hotărîrile, ci ca o clasă conștientă de rolul său istoric, chemată să-și îndeplinească efectiv rolul conducător și să participe la guvernarea societății.

Așadar, pentru a se materializa, pentru a fi efectivă, democrația socialistă presupune, în afara dreptului la decizie și asumarea răspunderii deciziei, manifestarea deplină a spiritului de inițiativă, pentru că, așa cum se arată în Programul partidului, dezvoltarea largă a drepturilor și libertăților cetățenești în cadrul orînduirii noastre, adîncirea și perfecționarea democrației nu pot fi concepute în afara răspunderii sociale a fiecărui individ față de interesele generale ale societății, în afara conștiinței datoriei fiecăruia de a face totul pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru cauza socialismului și comunismului. Este și motivul pentru care partidul acționează cu perseverență pentru instaurarea unui climat moral-politic stimulator, desfășoară o intensă activitate educativă, de făurire a omului nou, de pregătire a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, de înarmare a constructorilor socialismului cu cele mai avansate cuceriri ale geniului uman, de formare în rîndurile acestora a unei conștiințe socialiste, a unei gândiri moderne, creatoare, absolut necesară înțelegerii fenomenelor economice, participării competente la rezolvarea problemelor pe care le ridică viața.

LUCRĂRILE marelui forum al clasei muncitoare au o puternică rezonanță, un profund ecou în rîndurile opiniei publice din țara noastră, înfățișîndu-se ca o amplă manifestare politică a tuturor oamenilor muncii, o expresie a voinței de a înlăturarea fermitate politica partidului, de a da viață istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea, Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare a României pe noi culmi de progres și bunăstare. Instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii ca for suprem de conducere a activității din sfera industriei, construcțiilor și transporturilor, ca și constituirea Consiliului național al oamenilor muncii din ramurile respective reprezintă un nou pas în dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste, în participarea tot mai activă a clasei muncitoare la conducerea țării. Vibrantele Chemări adresate de congres, întregul popor muncitor, conștient de marile răspunderi față de interesele națiunii, îi răspunde printr-o muncă intensă, singura în măsură să asigure progresul societății noastre, propulsarea României în rîndul țărilor avansate ale lumii.

Stere GIOGA

DEMOCRAȚIA SOCIALISTĂ ÎN ACȚIUNE

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII care s-a întrunit zilele acestea a confirmat, o dată în plus, faptul că odată cu dezvoltarea susținută a bazei tehnico-materiale a orânduirii noastre noi — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa expunere — „Esențial este ca activitatea organismelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă, asigurând exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producției, la luarea hotărârilor în toate sectoarele vieții economice și sociale“.

Se afirmă astfel una din formele democrației noastre socialiste, care își demonstrează din nou marea ei superioritate, capacitatea de a asigura exercitarea reală și plenară a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, puterea poporului de a-și făuri conștient propriul lui viitor.

Masele își realizează aspirațiile

ÎN ACEST FEL, transformările profunde care au avut loc în economia și structura socială a țării în anii fâuririi societății socialiste, au determinat un proces continuu de spore a rolului clasei muncitoare de forță politică conducătoare, ca urmare a întăririi poziției sale în cadrul societății, în domeniile de activitate economică și socială cu semnificație vitală pentru progresul istoric. Desfășurarea în ritm susținut a industrializării socialiste a țării a condus la crearea unei puternice industrii moderne, ramură conducătoare în ansamblul economiei naționale. Industria românească parcurge astăzi, în ritm susținut, un amplu proces de diversificare, în cadrul căruia se dezvoltă cu precădere subramurile „de vîrf“, purtătoare de progres tehnic. În ultima perioadă, cu deosebire odată cu trecerea la edificarea socialismului multilateral dezvoltat, s-a pus și se pune un accent deosebit pe laturile calitative ale industrializării, vizînd scopul asigurării unei înalte eficiențe a procesului. Repartizarea judicioasă a industriei în profil teritorial, cuprinzînd toate zonele țării a avut ca rezultat o dezvoltare echilibrată, armonioasă a acesteia. S-a realizat astfel o dezvoltare industrială care a angajat toate centrele urbane, ridicîndu-le pe noi trepte de progres, încît ele au devenit focare capabile să polarizeze ridicarea întregii rețele de localități rurale din jurul lor și creșterea continuă a calității vieții populației.

Rezultate remarcabile s-au obținut, totodată, și în celelalte domenii și sectoare de activitate.

Sînt, toate acestea, transformări cu implicații directe privind realizarea progresivă a omogenizării sociale, prin dispariția deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca fizică și cea intelectuală. A avut loc, de asemenea, un proces dinamic de înfăptuire a integrării învățămîntului, cercetării și producției, care a determinat o strînsă apropiere a învățămîntului de cerințele industriei, ale dezvoltării economice și sociale în general. În acest context, dezvoltarea industriei, integrată organic dezvoltării economico-sociale de ansamblu, a impus cu necesitate cerința introducerii largi a cuceririlor revoluției științifice și tehnice. Acest proces a căpătat un caracter generalizator la nivelul întregii economii naționale, încît cincinalul 1976—1980 a devenit „cincinalul revoluției științifice-tehnice“, caracterizînd un proces istoric care conferă noi dimensiuni și noi semnificații dezvoltării economico-sociale a țării.

Democrație în spirit revoluționar

CA URMARE unei asemenea dezvoltări susținute, multilaterale, în țara noastră au avut loc mutații semnificative privind perfecționarea activității economico-sociale, organizarea și dirijarea acesteia, cu implicații nemijlocite pe linia întăririi și amplificării democrației economice, în cadrul general al perfecționării democrației socialiste. Preocupîndu-se în mod consecvent de raționalizarea și eficientizarea în toate domeniile vieții sociale, partidul nostru a întreprins, mai ales în ultimii ani, o serie de măsuri concrete în acest sens, menite să ducă la participarea mai vie și mai dinamică a oamenilor muncii la conducerea vieții economice.

În mod deosebit, este de subliniat caracterul profund autentic al democrației economice care caracterizează societatea noastră, faptul că principiile democrației economice, normele ei fundamentale, formele și metodele concrete prin care ea se manifestă sînt consfințite prin lege. Legea privind organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, proclamă principiul conducerii colective și instituirea organelor de conducere adecvate, creînd condiții pentru creșterea rolului masei de oameni ai muncii în viața economică. Democrația economică dispune, în temeiul legilor care o fundamentează, de un cadru instituțional creat în acest sens — adunările generale ale oamenilor muncii și consiliile oamenilor muncii — avînd astfel un caracter practic, de manifestare în acțiune, încît se prezintă, în mod efectiv, ca democrație participativă a masei largi. Această trăsătură definitorie a democrației economice este asigurată în mod nemijlocit de faptul că organele colective de conducere au un caracter deliberativ, de lucru, luînd hotărîri cu valabilitate deplină.

„Consiliile oamenilor muncii — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — organe deliberative de conducere — au un rol de cea mai mare însemnătate în sistemul democrației noastre socialiste, ele fiind chemate să asigure participarea efectivă, nemijlocită a clasei muncitoare — în dubla sa calitate de proprietară a mijloacelor de producție și producătoare a bunurilor materiale — la conducerea activității economico-sociale, la buna gospodărire a întreprinderilor, a unităților economice, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului de industrializare, de înflorire economico-socială a țării“.

Totodată, partidul nostru s-a preocupat și se preocupă continuu de perfecționarea tuturor formelor și metodelor prin care oamenii muncii, dispunînd de cadrul instituțional al exercitării democrației economice, să participe în tot mai mare măsură la conducerea economiei, a vieții sociale în general. Se impun evidențiate în acest sens măsurile care s-au concretizat în sporierea autonomiei unităților economice, extinderea formelor colective de conducere, întărirea controlului muncitoresc, asigurarea unui cîmp larg de manifestare a inițiativei oamenilor muncii. De o deosebită importanță în viața economică s-a dovedit, între altele, participarea la organizarea și conducerea producției prin adunările generale și consiliile oamenilor muncii, care s-au dovedit forme superioare ale democrației economice, instrumente prin care se realizează o participare activă atît la elaborarea deciziilor cît și la exercitarea unui control riguros și operativ în îndeplinirea obiectivelor asumate. Concomitent cu dialogul general cu masele în activitatea de conducere economică, realizat în formele colective de conducere, s-a impus în mod deosebit, prin operativitatea și eficiența sa, dialogul direct la fața locului cu oamenii muncii din întreprinderi, la nivelul secțiilor, brigăzilor, echipelor etc., pentru găsirea unor soluții optime în rezolvarea problemelor cu-

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

rente, pe care le ridică procesul de producție, buna desfășurare a întregii activități economice.

Acest dialog direct la fața locului s-a dovedit în numeroase ocazii, de o mare forță de mobilizare colectivă, capabil să determine un puternic spirit revoluționar al inițiativei la nivelul masei. Un rol important, în contextul de ansamblu al exercitării democrației economice, îl are, totodată, aplicarea în practică a propunerilor oamenilor muncii, făcute în cadrul adunărilor generale, care privesc perfecționarea proceselor economice și a stilului muncii de conducere la toate nivelele. De asemenea, o eficiență deosebită au dovedit, în acțiunea lor practică de zi cu zi, organismele de lucru ale consiliilor oamenilor muncii, precum și consiliile de control muncitorești și consiliile pe domenii de activitate, manifestându-se în participarea nemijlocită a oamenilor muncii la activitatea de gestiune și control, urmărindu-se astfel modul în care este gospodărită averea obștească, felul în care sunt aplicate legile, actele normative, hotărârile de partid și de stat. Experiența a arătat că toate aceste organisme de conducere colectivă, sint instrumente de exercitare efectivă a democrației economice și că ele își dovedesc adevărata lor putere de influențare și măsura capacității de acțiune atunci când dispun de o îndrumare fermă și permanentă din partea organizațiilor de partid din unitățile economice.

Perspectiva umană — istoric determinată

PARTICIPAREA tot mai activă și competentă, în cunoștință de cauză, a oamenilor muncii la conducerea vieții economice, ca de altfel a vieții sociale în general, presupune un continuu și susținut proces de ridicare a conștiinței sociale, de formare a personalității omului nou, constructor al socialismului și comunismului. În lumina politicii științifice a partidului nostru, programul de dezvoltare economico-socială și programul ideologic care vizează ridicarea pe o treaptă nouă, calitativ superioară, a unității dintre revoluționarea vieții materiale și revoluționarea conștiinței socialiste, marcând depășirea situației de rămânere în urmă a conștiinței sociale față de existența socială, reprezintă nu direcții complementare, ci constituie determinări istorice organic interconexate, laturile fundamentale ale procesului revoluționar unic de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate. Mai mult se impune subliniat faptul că programul ideologic vizează, însuși progresul dezvoltării economico-sociale, față de care se relevă ca factor dinamizator, definindu-se ca motor al devenirii sociale în ansamblu, urmărind dezvoltarea și perfecționarea noii noastre societăți în totalitatea laturilor și componentelor sale, spre creșterea continuă a nivelului de trai al maselor. Din această perspectivă, activitatea de formare a omului nou, are în vedere exigențele pe care le ridică noile transformări ce caracterizează viața economică și socială, locul și rolul omului în cadrul concret al vieții economico-sociale.

Pornind de la faptul că, în virtutea noilor condiții economice și sociale — în fiecare etapă istorică a dezvoltării — pe care le oferă socialismul, oamenii muncii dobândesc o nouă calitate de ordin social, cu dublă semnificație: de producători și proprietari ai mijloacelor de producție și că, pe temeiul acestei realități, fiecare om al muncii a devenit, deopotrivă, factor al producției și factor de decizie socială, se ridică cerința de a se crea un ansamblu specific de structuri, forme și modalități care să aibă în vedere realizarea unei pregătiri speciale a omului noii societăți în raport cu calitatea sa de factor de decizie socială. Scoțind în evidență pregnant formarea omului nou ca mărțel țel umanist revoluționar al societății noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că în conducerea operei de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, partidul nostru pune un accent deosebit pe educarea socialistă a maselor, pe însușirea concepției revoluționare despre lume și viață și lărgirea orizontului de cunoaștere și cultură a întregului popor, pe formarea atitudinii înaintate față de muncă și societate.

Factor de decizie socială

SOCIALISMUL creează practic, prin esența sa, o nouă poziție, un nou statut și un nou rol al oamenilor în sistemul producției sociale; o nouă poziție în sensul egalității tuturor membrilor societății față de tipul de proprietate, care este

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, Vol. 6, Ed. politică, p. 216.

socialist în întreaga economie; un nou statut, în sensul că prin poziția pe care o au în societate, producătorii au drepturi și îndatoriri egale în dinamica noilor raporturi sociale și interumane ce se stabilesc; un nou rol, în sensul că fiecare om al muncii este deopotrivă, factor al producției, dar și factor de decizie socială, participând în mod nemijlocit la realizarea întregului proces de producție în noua societate.

Calitatea de proprietar colectiv al mijloacelor de producție stă la baza modificărilor care au loc nu numai în procesul nemijlocit al muncii, ci în întreaga activitate de organizare, concepție, conducere, proces în care producătorul este implicat ca factor activ. „Noi concepem clasa muncitoare — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu ca o masă chemată numai să realizeze hotărârile, ci ca o clasă conducătoare, ca o clasă conștientă de rolul său istoric¹⁾. Din această perspectivă, instituționalizarea comitetelor oamenilor muncii și a Congresului consiliilor oamenilor muncii, instituționalizarea adunărilor generale și măsurile în direcția creșterii rolului organizațiilor de masă și obștești, al opiniei publice și al controlului obștesc — expresii relevante ale dublei calități a oamenilor muncii — creează cadrul obiectiv al afirmării omului nu doar ca factor al producției, ci și ca factor de decizie socială. Acest fapt de importanță fundamentală, a generat o nouă situație socială și implicit, individuală a însăși calității de producător, întrucât omul, fiind factor de decizie socială, în măsura în care produce pentru societate, participând la edificarea progresului istoric, el produce și pentru afirmarea deplină a propriilor teluri, ca expresie a necesității și intereselor sale personale. Pornind de la necesitatea perfecționării în continuare a democrației muncitorești, a creșterii rolului clasei muncitoare, al oamenilor muncii în conducerea nemijlocită a economiei, conducerea partidului, a hotărât, cu ocazia recentului congres al consiliilor oamenilor muncii, instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii ca for supremă de conducere a activității în sfera industriei, construcțiilor și transporturilor, el urmînd să se întrunească periodic, o dată la cinci ani. De asemenea, conducerea partidului a considerat necesară constituirea unui organism permanent de conducere, îndrumare și control al consiliilor oamenilor muncii — **Consiliul național al oamenilor muncii din industrie, transporturi și construcții**, toate acestea însemnînd o întărire a democrației muncitorești în țara noastră.

Noul tip de proprietate — în ambele sale forme — lichidează opoziția dintre producător și proprietar, schimbînd însăși natura activității de producție și funcționalitatea forței de muncă, iar în virtutea acestor esențiale determinări obiective — fundamentînd noi relații de producție și noi raporturi sociale — oferă condițiile realizării unei unități profunde între interesele generale ale societății și cele personale ale oamenilor muncii, depășind actul simplei conjugări între ele, și ridicîndu-se la posibilitatea armonizării acestora. Munca devenind criteriul determinant al poziției omului în societate dobîndește o autentică semnificație socială și o adevărată valoare pentru însuși posesorul forței de muncă, în virtutea poziției egale pentru toți membrii societății, dreptul producătorilor devine proporțional cu munca efectuată de ei, ceea ce reprezintă însăși premisa fundamentală a înfăptuirii echității sociale.

Odată cu transformarea revoluționară a societății, are loc și transformarea revoluționară a omului însuși. Orînduirea socialistă transformă deci munca într-o activitate creatoare, a colaborării generale între toți membrii societății, ca proces istoric de dezvoltare economico-socială și ca operă de perfecționare a omului. Prin dezvoltarea și perfecționarea continuă a acestei noi baze sociale de producție, fundament al înfăptuirii socialismului, deopotrivă, ca nouă structură economico-socială și ca nouă civilizație materială și spirituală, societatea socialistă se definește ca proces istoric revoluționar al edificării multilaterale atît în direcția perfecționării sale ca sistem social, precum și ca mod de civilizație deschis realizării factorului uman, autoafirmării de sine a omului. „Perfecționarea, în continuare, a activității consiliilor oamenilor muncii și adunărilor generale — așa cum a arătat cu claritate tovarășul Nicolae Ceaușescu — se înscrie în preocuparea generală, permanentă, a partidului nostru de dezvoltare a democrației socialiste, de lărgire a cadrului de participare a întregului popor la făurirea conștientă a propriului destin, la conducerea societății“.

Congresul consiliilor oamenilor muncii a adăugat în acest context, o verigă a democrației în acțiune, și va constitui un pas înainte în afirmarea dinamismului dezvoltării continue a patriei noastre — rezultat tocmai al descătușării energiilor creatoare ale poporului, al chibzuinței cu care își hotărăște în comun și în libertate destinul său comunist.

dr. Nicolae NICULESCU

„Trebuie să facem totul ca întreaga noastră clasă muncitoare, tehnicienii, inginerii, toți oamenii muncii, să-și ridice continuu nivelul pregătirii profesionale și politice, nivelul conștiinței revoluționare, pentru a-și îndeplini cu cinste, în cele mai bune condiții, îndatoririle ce le revin în toate sectoarele de activitate !”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea prezentată la 11 iulie a.c., la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi)

OAMENII MUNCII LA CONDUCERE

— O exigență a participării active: buna pregătire politică și profesională —

RECENTUL Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi a evidențiat necesitatea creșterii mai puternice a rolului și răspunderii acestor organisme în conducerea fiecărei întreprinderi și instituții. Așa cum a subliniat în Expunerea la Congres secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „membrii acestor organisme trebuie să fie la curent cu problemele de bază ale muncii din întreprindere, să cunoască bine conținutul hotărârilor de partid și de stat, al legilor care privesc domeniul de activitate respectiv, pentru a se putea pronunța în cunoștință de cauză și a participa efectiv la adoptarea deciziilor”.

Rezultă de aici necesitatea instruirii multilaterale, a continuei perfecționări a pregătirii profesionale și politice a membrilor consiliilor oamenilor muncii, ca și a tuturor cadrelor de bază din întreprinderi, ca o condiție pentru exercitarea pleneră a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producției. În mod corespunzător crește răspunderea instituțiilor însărcinate să asigure această pregătire.

POTRIVIT Hotărârii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din luna martie 1976 cu privire la organizarea activității de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere la Academia „Ștefan Gheorghiu” în perioada 1976—1980, printre elementele de definire și direcțiile de principiu ale acestui proces se înscriu următoarele trăsături:

- asigurarea unei strinse legături a procesului de perfecționare cu eforturile îmbunătățirii continue a muncii de conducere desfășurate de participanți și finalizarea cu eficiență sporită a ansamblului de cunoștințe și capacități dobândite în cadrul programelor la nivelul unității economice;

- deplasarea treptată la organul teritorial, la marea unitate, a unor activități de perfecționare în comun a cadrelor ce formează echipa de conducere a unității economice;

- utilizarea unor noi modalități de realizare a procesului de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere;

- dezvoltarea unor activități de asistență și îndrumare metodologică în domeniul perfecționării cadrelor.

În acest cadru definitoriu se înscrie programul experimental de perfecționare a pregătirii echipei de conducere de la întreprinderea mecanică Mirșa-Avrig (județul Sibiu).

ACEST PROGRAM — ce se desfășoară în întreprindere de către Academia „Ștefan Gheorghiu”. Școala interjudețeană de partid Brașov și Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria constructoare de mașini, cu sprijinul Comitetului județean Sibiu al P.C.R. — are un caracter complex, cuprinzând toate cadrele ce formează echipa de conducere în sensul cel mai larg, la toate nivelurile ierarhice, de la conducerea operativă politică și economică a întreprinderii până la conducerea directă a proceselor de producție (șefi de echipe și de formații de lucru). El este structurat astfel:

- nivelul I — cadrele de conducere ale întreprinderii, comitetul de partid, consiliul oamenilor muncii, șefii secțiilor de producție și ai serviciilor func-

- În anul 1945, fabrica din Mirșa (înființată în 1939), a fost integrată ca unitate cu activitate economică, cu profil de construcții de mașini.

- În prezent, întreprinderea mecanică Mirșa-Avrig — întreprindere de gradul I — face parte din Centrala industrială de autocamioane și turisme Brașov.

- Profilul său de fabricație este axat pe producerea în serie mare a unor mijloace de transport rutier — remorci basculante, autobasculante, semiremorci și autotrenuri.

- La nivelul anului 1976, I. M. Mirșa i-au revenit, în cadrul economiei județului Sibiu, circa 20% din volumul producției industriale și circa 25% din volumul producției industriale destinate exportului.

- Pentru creșterea capacităților de producție, diversificarea sortimentală și structurală a fabricației, cu începere din anul 1968 se realizează în întreprindere un important program de investiții, al cărui volum va fi, în actualul cincinal, de 8—10 ori mai mare decât cel din perioada 1971—1975.

ționale, șefii atelierelor de proiectare și de producție (60 de participanți);

- nivelul II — cadrele de conducere directă a producției: maiștri (60 de participanți);

- nivelul III — șefi de echipe și de formații de lucru (150 de participanți).

În cadrul fiecărui nivel a fost inclusă și rezerva de cadre, în conformitate cu politica de perspectivă a întreprinderii.

Pe baza concluziilor unei analize diagnostice efectuată de cadrele didactice și participanți (autodiagnostic) pentru determinarea necesităților concrete de perfecționare a echipei de conducere, a fost proiectat și definitivat conținutul programului, care cuprinde pregătirea cadrelor în calitate de conducători, pregătirea profesională și cea politico-ideologică. Circa 30% din durata programului (10—12 luni pentru cadrele de conducere de nivelul I, 5—7 luni pentru maiștri, 3—5 luni pentru șefii de echipe) este rezervată temelor de pregătire politico-ideologică și de educație comunistă.

DATORITĂ DESFĂȘURĂRII lui la sediul unității beneficiare, se asigură programului un pronunțat caracter practic prin particularizarea temelor la specificul activității și sarcinilor întreprinderii, prin interpretarea principiilor, metodelor și tehnicilor aplicative conținute în fiecare temă în mod adecvat specificului I.M.-Mirșa, posibilităților și necesităților de aplicare a lor la condițiile concrete date. În vederea creșterii responsabilității individuale și colective, a angajării cadrelor de conducere față de sarcinile întreprinderii și pentru îmbunătățirea modului de realizare a diferitelor activități. În acest sens, fiecare cadru didactic a realizat o diagnosticare asupra

modului de realizare operațională a activităților specifice temei prevăzute în program, definitivându-se apoi în cadrul cursului, cu participanții, atât concluziile preliminare, cât și diferitele variante de soluții și măsuri de îmbunătățire.

Elaborarea de către participanții la program — concomitent cu desfășurarea cursului și sub îndrumarea cadrelor didactice de instruire — a unor lucrări (proiecte de absolvire) prin care să se rezolve o problemă practică, concretă, prioritară a întreprinderii, contribuie la depistarea rezervelor interne ale întreprinderii și antrenarea lor la realizarea de produse și beneficii suplimentare, la creșterea productivității muncii, la reducerea consumurilor de metal, energie, combustibili etc.

Ansamblul acestor lucrări a fost conceput și realizat în concordanță cu cerințele unei abordări sistematice, ca un tot unitar, ca un proiect complex de ansamblu, vizând perfecționarea organizării și conducerii la nivelul întregii întreprinderi, al tuturor sectoarelor de activitate.

IN PERIOADA aprilie 1976 — mai 1977 s-au desfășurat totalitatea etapelor programului de perfecționare pentru nivelul I (inclusiv sesiunea de comunicare și de prezentare a lucrărilor de absolvire) și, parțial, programul pentru nivelul II.

Perfecționarea pregătirii echipei de conducere de la nivelul I nu s-a redus la organizarea unui ciclu de expuneri

și dezbateri la locul de muncă, ci a cuprins o serie de etape interdependente, care au permis o bună integrare a învățămîntului (procesului de perfecționare) în activitatea productivă, cum au fost :

● **Etapa de analiză-diagnostic** a urmărit cunoașterea realităților întreprinderii și a problemelor specifice acesteia, a aspectelor pozitive în desfășurarea activității și, mai ales, a dificultăților și deficiențelor întâmpinate. Ea s-a realizat cu ajutorul unui colectiv larg din întreprindere, selecționat dintre viitorii participanți.

● **Etapa de proiectare a programului** s-a concentrat asupra selecției și adaptării acelor aspecte, din ansamblul problemelor evidențiate în analiza-diagnostic, asupra cărora se putea acționa prin perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere. Cerințele specifice astfel determinate, completate cu problemele pe care trebuie să le rezolve întreprinderea în etapa actuală și în perspectivă și cu cerințele generale ale perfecționării pregătirii cadrelor de conducere, au constituit baza proiectării, atât a cursului propriu-zis, cât și a listei de teme pentru lucrările de absolvire ale participanților. Pe parcursul desfășurării cursului, la cererea participanților s-au adus completări programului inițial, au fost reluate și adăugate unele teme.

● **Etapa desfășurării programului** a realizat adaptarea metodelor și

tehnicilor teoretizate și generalizate și integrarea lor la specificul, realitățile și necesitățile întreprinderii și participanților, asigurând astfel un transfer eficient de cunoștințe preluate direct de către participanți și utilizate la perfecționarea activității compartimentului respectiv, la descoperirea de rezerve interne. Metodele de instruire folosite au pus accentul pe antrenarea participanților la dezbateri, pe rezolvări de cazuri din întreprindere și pe aplicații practice.

● **Etapa de elaborare a proiectelor de absolvire** s-a întreprins cu etapa anterioară, între temele de proiecte abordate individual sau de către colective de participanți (la care au fost antrenate și alte cadre de specialitate din întreprindere) și temele prezentate la curs fiind o strînsă dependență reciprocă. Conducerea întreprinderii a urmărit în permanență, împreună cu îndrumătorii proiectelor, stadiul realizării și aplicării acestora.

● **Etapa de prezentare și susținere** de către participanți a proiectelor de absolvire s-a desfășurat sub forma unei sesiuni de referate, cu dezbateri asupra calității, oportunității și eficienței soluțiilor propuse, a rezultatelor și efectelor aplicării lor. Pe baza concluziilor desprinse urmează a fi întocmit un program de acțiune pentru introducerea măsurilor de îmbunătățire a organiză-

OPINII

Aspecte ale activității de conducere exercitate de consiliul oamenilor muncii

IN ETAPA ACTUALĂ conducerea colectivă capătă valențe noi, creșterea permanentă a eficienței sale situându-se în mod necesar în ansamblul măsurilor ce dirijează procesul de dezvoltare a economiei noastre. Eficiența depinde în mare măsură de calitatea conducerii, determinată în principal de proprietățile psihosociale ale organismului respectiv, de gradul de participare, ca activare a resurselor psihosociale.

O coordonată specifică eficienței conducerii colective a întreprinderii industriale constă în **consensul care se stabilește între consiliul oamenilor muncii și personalul unității**, în virtutea căruia aceasta din urmă trebuie să atingă anumite obiective, într-un anumit interval de timp, cu mijloacele tehnice, fizice și bănești cele mai restrinse.

În legătură cu aceasta, alături de fundamentarea tehnico-economică a sarcinilor din planul de stat, consiliul oamenilor muncii trebuie să accentueze în egală măsură și pe **fundamentarea psihosociologică a măsurilor de luat**, pe dezbaterile pentru formularea obiectivelor, a modalităților în care aceste obiective pot fi distribuite și îndeplinite de personalul întreprinderii.

Eficiența activității consiliului oamenilor muncii pune câteva probleme cu implicații psihosociale, dintre care mai importante ne apar : a) existența unei eterogenități pe mai multe planuri (profesie, vîrstă, caracter, sex etc.) ; b) cuprinderea în consiliul oamenilor muncii a unor persoane situate pe diferite niveluri ierarhice ; c) existența unor condiții psihosociale și materiale diferite — însușirile psihologice, disponibilitate de timp, conformism etc. Această diversitate, care constituie o condiție pentru caracterul reprezentativ al C.O.M., pentru capacitatea sa de analiză și decizie în probleme complexe, implică însă și un efort continuu de omogenizare a con-

cepției, pentru a preveni apariția unor elemente de blocaj în acțiunile unor membri ai organului de conducere colectivă pentru a determina o participare maximă la obținerea eficienței conducerii.

Consiliul oamenilor muncii nu se poate lipsi de perspectiva umanizatoare care afirmă ca valoare centrală și scop suprem omul. Psihosociologia economică ajută la adecvarea și implementarea în sfera practicii de conducere colectivă, prin care se și realizează, a conceptului de finalitate umanistă. Asimilarea principiilor psihosociale ale conducerii colective ajută membrii consiliului oamenilor muncii să dobîndească un sens mai acut al responsabilității morale față de personalul întreprinderii și să aprecieze toate problemele conducerii colective nu ca pe niște chestiuni pur tehnice, ci în ultimă analiză ca probleme umane.

Dacă eficiența activității consiliului oamenilor muncii depinde de totalitatea însușirilor personale manifestate de membrii organului respectiv în exercitarea funcțiilor de conducere colectivă, de adăugarea față de obiectivele urmărite și de preocupările intense pentru interesele generale, credem că nu greșim atunci cînd afirmăm că, alături de profilurile psihologice și de cunoștințele lor, eficacitatea organului respectiv este și o problemă de experiență, mai precis un ansamblu de practici în conducerea colectivă uzuală, care pot fi învățate și aplicate ca atare. Dintre acestea, esențiale ne apar : a) adoptarea de decizii colective eficiente ; b) organizarea rațională a utilizării timpului ; c) axarea eforturilor consiliului oamenilor muncii și ale întregului colectiv uzual în domeniile de importanță majoră ; d) concentrarea preocupărilor asupra rezultatelor ; e) descoperirea și activizarea energiei umane, inclusiv la nivelul colectivului de lucru în ansamblu.

În legătură cu aceste modalități de amplificare a eficienței consiliului oamenilor muncii, sînt necesare câteva precizări :

● **deciziile colective** adoptate nu trebuie să fie prea numeroase, ci esențiale, luate pe baza unor opinii, eventual divergente și a studierii aprofundate a diferitelor posibilități ;

● **trebuie reținut că interrelația dintre organizarea rațională a utilizării timpului și procesul de amplificare a eficienței consiliului oamenilor muncii și sprijină pe faptul că organizarea muncii membrilor organului respectiv îmbracă nu numai un aspect individual, ci și unul colectiv.** Aceasta înseamnă că la nivelul organului de conducere colectivă industrială avem de-a face nu numai cu raționalizarea activității fiecărui membru al consiliului oamenilor muncii, în condițiile unor repartizări eficiente a efortului, ci și cu conlucrarea dintre aceștia.

dr. Ioan PETRESCU

Făgăraș

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

rii și conducerii, pentru valorificarea și generalizarea cunoștințelor dobândite și a experienței acumulate.

PE PARCURSUL desfășurării programului și al elaborării lucrărilor de absolvire au fost organizate etape de testare și de evaluare și dezbateri cu participanții, care au evidențiat scrierea competenței profesionale și politice, a combativității colective, a sprijinului reciproc în rezolvarea unor sarcini, însușirea și aplicarea unor noi cunoștințe teoretice și practice, a unor tehnici și metode noi de organizare și conducere, adoptarea în general a unor atitudini favorabile și a unui climat nou față de problemele de organizare și conducere ale întreprinderii, la toate nivelurile ierarhice.

Totodată, găsirea unui limbaj comun de tratare a diferitelor probleme, apropierea preocupărilor membrilor echipei de conducere, orientarea spre găsirea celor mai bune soluții de rezolvare a unor sarcini, abordarea multilaterală a acestora, depistarea unor importante rezerve umane și materiale existente în întreprindere, antrenarea lor la mărirea performanțelor colectivului semnificativă desigur, în condițiile integrării efective a cercetării cu învățămîntul și cu producția, un rezultat deosebit de valoros — și anume, **permanentizarea unui climat favorabil autoperfecționării.**

UNA DIN CERINȚELE procesului de perfecționare fiind educația permanentă, **continuitatea** sa, pentru validarea și valorificarea pe un plan superior a rezultatelor obținute în cadrul programului experimental de la I.M. Mirșa considerăm necesare următoarele acțiuni:

- analiza periodică, de către consiliul oamenilor muncii, a stadiului aplicării soluțiilor avizate și a rezultatelor obținute;

- organizarea în cadrul întreprinderii, în prima parte a anului viitor, a unei sesiuni de comunicări privind rezultatele obținute și efectele economice la nivelul anului 1977 ca urmare a aplicării proiectelor de organizare și conducere elaborate în cadrul cursului, pe care bază să fie analizate și stabilite **continuarea valorificării unor soluții și îmbunătățirea acestora în anul 1978;**

- continuarea și extinderea perfecționării cadrelor din principalele activități ale întreprinderii, prin aplicarea analizei-diagnostic la nivelul secțiilor și serviciilor, ca principală metodă de descoperire a rezervelor interne, de sesizare a modificărilor produse sau necesare, de definire a cerințelor perfecționării;

- constituirea unui corp de lectori format din ingineri și economiști, care să asigure **permanentizarea pro-**

Eficiență : 26 milioane de lei

Cele 28 de lucrări elaborate de către participanți, în colective sau individual, se grupează pe funcțiile principale ale întreprinderii astfel:

— conducere generală	4 teme
— cercetare-dezvoltare	6 teme
— producție	10 teme
— comercial	2 teme
— contabil-finanțiar	3 teme
— personal	3 teme

Lucrările, pornind de la analize critice ale situației existente, propun variante de îmbunătățire și evidențiază varianta optimă, efectele calitative și cantitative preconizate a se obține prin aplicare.

O pondere importantă au propunerile privind îmbunătățirea metodelor și tehnicilor de conducere și organizare la nivelul întreprinderii și al secțiilor de producție. Se re-

marcă, de asemenea, propunerile care vizează introducerea unor procese tehnologice noi și modernizarea unor tehnologii de fabricație, cu efecte directe asupra punerii în valoare a unor rezerve interne, asupra creșterii productivității muncii și a economisirii forței de muncă.

Sintetic, eficiența economică scontată prin aplicarea proiectelor se exprimă astfel (în milioane lei/an):

Domeniul abordat în lucrări	Beneficii suplimentare	Economii de materiale și manoperă	Cheltuieli necesare pentru aplicarea soluțiilor	Efecte economice nete (1 + 2 - 3)
0	1	2	3	4
Conducerea și organizarea întreprinderii	—	11 255	250	11 005
Utilizarea forței de muncă	2 500	—	—	2 500
Organizarea producției și a muncii	134	6 632	1 265	5 501
Organizarea activității de aprovizionare, desfacere, transport și depozitare	3 000	1 656	118	4 538
Utilizarea eficientă a energiei și combustibilului	—	709	—	709
Organizarea activității de investiții și punere în funcțiune.	—	2 200	70	2 130
TOTAL	5 634	22 452	1 703	26 383

O importanță aparte prezintă posibilitatea ce rezultă din studii — și confirmată prin rezultatele aplicării parțiale, începînd din ultimul trimestru al anului trecut — de a se economisi anual:

- 5 000 tone de metal.

- 411 mii kWh energie electrică,
- 109 tone combustibil convențional la centrala termică.

În contextul preocupărilor pentru perfecționarea întregii activități a întreprinderii și al efortului colectiv, în-

treprinderea mecanică Mirșa a raportat în anul 1976 și pe primul semestru din 1977 importante depășiri la principalii indicatori ai planului de stat, în special la producția marfă, producția globală și beneficii.

cesului de pregătire a cadrelor, inclusiv a șefilor de echipe și formații de lucru, în conformitate cu concluziile analizei-diagnostic; aplicarea pe scară largă în întreprindere a metodelor și tehnicilor de organizare și conducere care și-au dovedit utilitatea și continua lor adaptare la noile condiții create;

- extinderea valorificării unor soluții din lucrări și la alte întreprinderi din cadrul centralei și ministerului;

- acordarea în continuare, de către Academia „Ștefan Gheorghiu“, Școala interjudețeană de partid Brașov și Centrul de perfecționare al M.I.C.M., a asistenței tehnice de specialitate, atât prin participarea la diverse acțiuni și analize, cât și prin

realizarea unor cursuri intensive de scurtă durată pe domenii specifice (analiza valorii, creativitate, stil și metode de muncă, prelucrarea automată a datelor etc.).

Pe plan mai general, se evidențiază necesitatea proliferării unor astfel de programe de perfecționare realizate în unități economice, multiplicării și diversificării formelor și modalităților de realizare, în avantajul atât al întreprinderii beneficiare, cât și al instituției de învățămînt.

Constantin SAMOILĂ
Academia „Ștefan Gheorghiu“
Mircea CALOTĂ
Școala interjudețeană de partid Brașov
Viorel PESCAR
secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea mecanică Mirșa

O exigență a eficienței economice SPORIREA CONTINUĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

UNA DIN SARCINILE economice principale trasate de partid în etapa actuală, subliniată cu deosebită pregnanță în cuvântările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al partidului și la Congresul consiliilor oamenilor muncii, o constituie descoperirea și valorificarea cit mai deplină a rezervelor de sporire a productivității muncii în întreprinderi. Creșterea productivității muncii reprezintă cea mai eficientă sursă de sporire a producției industriale, determină mărirea venitului național, micșorarea sistematică a cheltuielilor de muncă vie și trecută pe unitatea de produs, constituie baza sigură a ridicării neconținute a nivelului de trai a celor ce muncesc.

Ce relevă o analiză factorială

ACTIVITATEA întreprinderii „Tim-puri noi” din București se desfășoară într-un sector de o deosebită importanță pentru economia națională: realizarea de motoare cu ardere internă, compresoare cu aer cu piston etc. În această lumină, creșterea productivității muncii reprezintă un obiectiv de o deosebită importanță nu numai pentru colectivul acestei unități, ci și pentru beneficiarii produselor, întrucât ele condiționează creșterea largă a producției în industria de interes vital pentru economia modernă.

Ca urmare a eforturilor depuse, **intreaga depășire a planului de producție pe primul semestru al anului 1977 a fost realizată pe seama creșterii productivității muncii.** Rezultatele obținute la acest indicator au fost substanțial superioare anului 1976 (cu circa 10%) — situându-se chiar peste sarcinile planificate pentru acest an —, cu implicații favorabile directe asupra realizării principalilor indicatori de plan în primul semestru al anului (tabelul nr. 1).

Tabelul nr.1

Realizarea principalilor indicatori de plan în primul semestru 1977

Valoarea producției globale	100,3
Producția marfă	102,0
Producția marfă vîndută și încasată	106,2
Productivitatea muncii	100,6
Producția de export	120,6

La baza unei asemenea creșteri a producției, în primul rînd pe seama factorilor intensivi, a stat pregătirea și elaborarea, încă din anul trecut, a unui **program complex de sporire a productivității muncii.** Desigur, creșterea „randamentului” muncii vii a fost rodul preocupărilor de perfecționare a activității productive pe planuri multiple. În principal, însă, acțiunile respective au

fost grupate în trei direcții prioritare, creșterea productivității muncii (tabelul reprezentînd tot ațiția factori de bază în nr. 2).

Factori de creștere

Tabelul nr. 2

Capitolele din planul de măsuri	Număr total de măsuri	Număr de măsuri scadente la 1 VII 1977	Număr de măsuri realizate	Număr de măsuri realizate parțial	Număr de măsuri nerealizate
I. Progres tehnic	27	27	25	2	—
II. Perfecționarea organizării producției și a muncii	12	11	8	2	1
III. Calificarea, perfecționarea și creșterea îndemînării executantului	2	2	2	—	—
Total	41	40	35	4	1

1 Introducerea accelerată a progresului tehnic. Nu intenționăm să ne oprim asupra tuturor implicațiilor acestui proces. Vom menționa faptul că, în realizarea acestui deziderat, s-a mers, de pildă, pe linia ridicării gradului de automatizare la prelucrări prin așchiere prin extinderea prelucrării pe strunguri cu comandă program și numerică la un număr de 7 repere. În acest mod, s-a realizat în primele 6 luni ale anului o productivitate sporită cu 0,15% la aceste repere, în comparație cu sistemul vechi, cînd prelucrările se făceau pe strunguri normale. În turnătorie, miezurile pentru piesele chiuloaselor necesare motoarelor D 12 și D 30 se executau manual. Pentru sporirea productivității muncii la această operație, s-a trecut, în primul semestru, la execuția acestor miezuri în cutii calde, fapt ce a adus un spor de productivitate de 0,18%. În sfîrșit, prin extinderea găuririi multiax la repere cu dimensiuni mici (capace, carcase, chiuloase, cilindri etc.), s-a realizat o productivitate mai mare cu 0,45% față de găurirea ce se executa pe mașinile radiale. În ansamblu, prin aplicarea celor 27 de măsuri care vizează perfecționarea tehnicii, s-a obținut, în primul semestru al anului, o creștere a productivității muncii cu 1,35%.

2 Perfecționarea organizării producției. În acest domeniu acțiunile întreprinse au cuprins un larg evantai de probleme. Au fost înfăptuite măsuri de reorganizare a liniilor tehnologice de la secția de prelucrări mecanice în funcție de structura și volumul producției (au fost reorganizate liniile tehnologice mai importante, încît piesele ce se prelucrează să aibă de parcurs un drum cit mai scurt și cu cit mai puține încrucșări și întoarceri, față de situația din trecut). Pe această bază s-au obținut o creștere a productivității muncii cu 0,11%. Înainte, operațiile de găurire, polizare și trasare la bielele mari se exe-

cutau în secția de prelucrări mecanice. Pentru a se elibera capacitățile existente în vederea efectuării altor lucrări, aceste operații se efectuează direct în atelierul de debitare, obținîndu-se un spor de productivitate de 0,08%. În general, materializarea celor 11 măsuri, prevăzute în program, privind perfecționarea organizării producției și a muncii s-a soldat, în primele 6 luni ale anului, cu o creștere a productivității muncii de 6,8%.

3 Calificarea, perfecționarea și creșterea îndemînării muncitorilor. La acest capitol s-a pus un accent deosebit pe calificarea și ridicarea calificării unor muncitori necalificați. Numai prin calificarea a 26 de muncitori auxiliari, care au trecut la deservirea unor mașini și utilaje, s-au obținut o creștere a productivității muncii cu 1%. Dar acțiunile de îmbogățire a cunoștințelor profesionale au cuprins majoritatea angajaților. Prin cursuri de scurtă sau lungă durată, au fost explicate și însușite tehnologii moderne de lucru, strîns legate de dotările noi ce au avut loc în întreprindere.

Rezervele interne: între posibilități și valorificare

INDICAȚIA secretarului general al partidului la recenta plenară a C.C. al P.C.R. potrivit căreia **chiar dacă o unitate reușește să depășească productivitatea muncii în raport cu planul, ea nu trebuie să se mulțumească cu aceasta, ci să acționeze pentru a obține o creștere și mai mare,** pune pe primul plan al atenției, în fiecare întreprindere, problema depistării și, mai ales, a valorificării însemnatelor rezerve care mai există în activitatea productivă. La „Timpuri noi”, principalele potențe încă

nevalorificate se află nu numai în ce privește ritmicitatea cu care se desfășoară fabricația și valorificarea integrală a timpului de lucru, ci și în modul în care sînt îndeplinite normele de muncă. În fiecare din aceste domenii, analiza întreprinsă — pornind de la identificarea cauzelor — a urmărit să sugereze și unele măsuri pentru atragerea cit mai operativă în circuitul producției a potențialului încă nevalorificat.

Potențialul disponibil și ritmicitatea producției — Experiența multor întreprinderi a confirmat nu odată faptul că o condiție de bază pentru folosirea din plin a zestrei tehnice din dotare și a timpului productiv de lucru al muncitorilor o constituie programarea judicioasă a realizării planului de producție lunar și înfăptuirea acestuia în mod ritmic, zi de zi, decadă cu decadă. Investigația noastră a reliefat însă faptul că în întreprinderea „Timpuri noi” planul pe primele 6 luni ale anului a fost departe de a fi realizat ritmic.

— în % —

Decada I	Decada II	Decada III
20	31	49

Sînt multe cauze care determină ne-

ritmicitatea producției. O parte din ele se referă la faptul că, în turnătorie, nu la toate piesele se respectă prescripțiile tehnologice (îndeosebi la cilindri de motoare), fapt ce determină ca acestea să nu corespundă calitativ și astfel să nu poată intra operativ pe fluxul producției, necesitînd fie remanieri, fie executarea lor din nou. În același timp, nici secția de prelucrare nu execută în ordinea cerințelor producției unele repere, din care cauză nici la montaj nu se poate lucra ritmic. În ambele situații se impun măsuri, în sensul ridicării răspunderii executanților de diferite repere sau ansamble și o urmărire mai atentă în secțiile de prelucrare a modului în care se execută comenzile, respectîndu-se ordinea lor la montaj.

La neajunsurile interne se adaugă și greutatea pe care le provoacă diferiți furnizori și colaboratori: întreprinderea de mașini electrice București, de pildă, deși și-a onorat contractele în primul semestru al anului privind livrarea unor motoare electrice, le-a trimis, de regulă, în decada a III-a a lunilor de plan. La rîndul ei, întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rîmnicu-Vilcea nu a livrat ritmic arborii cotiți matrițați pentru unele compresoare. Neajunsuri de aceeași natură au adus și întreprinderea „Tractorul” din Brașov, întreprinderea mecanică Codlea și altele.

Aceste impedimente împieteză direct desfășurarea ritmică a producției, împiedică folosirea integrală a potențialu-

lui disponibil. Ar fi indicat ca Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant să ajute mai mult întreprinderea, în sensul de a interveni la celelalte centrale industriale de care aparțin unitățile ce nu-și onorează integral și la termen prevederile contractelor economice pentru a le determina să livreze ritmic toate subansamblele și piesele.

Semnificația timpului nefolosit

Dață ne referim la utilizarea mașinilor, în trimestrul II indicele planificat a fost integral realizat. Dar pentru faptul că în primul trimestru el s-a situat cu 6 procente sub prevederi, cumulat pe întregul semestru prevederile nu au fost îndeplinite. Ce cauze deosebite au determinat această situație?

În primul rînd, s-au înregistrat numeroase stagnări în funcționarea utilajelor, datorită schimburilor neprogramate, defecțiunilor mecanice și electrice și altor cauze. Timpul pierdut a însumat, în primul semestru, nu mai puțin de 200 000 ore. Un calcul făcut cu specialiștii întreprinderii arată că, dacă s-ar fi evitat aceste pierderi de timp, s-ar fi putut realiza în plus o producție echivalentă cu 100 bucăți motoare

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Un imperativ al accelerării lucrărilor pe șantiere :

CREȘTEREA COEFICIENTULUI DE SCHIMB AL UTILAJELOR

INFĂPTUIREA operativă a măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința din 8 iulie a.c., privind înlăturarea rămănelor în urmă în realizarea programului de investiții, mobilizarea mai intensă a forțelor pentru realizarea tuturor obiectivelor stabilite în planul de stat impune și acțiuni ferme pentru creșterea gradului de folosire a utilajelor de construcții. Pe această cale, dată fiind ponderea importantă a proceselor mecanizate, se pot obține atît creșterea rapidă a volumului producției de con-

strucții-montaj, cit și înlocuirea în bună parte a forței de muncă necesare suplimentar.

Pe șantierele Ministerului Construcțiilor Industriale, dacă în primul pătrar al anului coeficientul de schimb, producția medie pe unitatea de capacitate, volumele de lucrări la principalele grupe de utilaje s-au menținut sub nivelul programelor stabilite, în ultima vreme situația marchează o îmbunătățire. Măsurile întreprinse pentru lichidarea vechilor carente — cum ar fi insuficiența mecanicilor și a șoferilor, lipsa

de programe complexe pentru mecanizarea unor operații — au început să dea roade.

De pildă, numai în cadrul unităților aparținînd Departamentului de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării, în trimestrul II au fost calificate peste 200 de șoferi și mecanici de utilaje, urmînd ca alți 400 să absolve cursurile în acest trimestru. Pe marile platforme industriale au fost întocmite programe complexe de lucru pentru executarea mecanizată a terasamentelor, a compactărilor, a plantării piloților ș.a. În vederea cointeresării mecanizatorilor în sporierea productivității utilajelor de construcții, cea. 80 la sută din aceste operații (de pildă, pe platformele industriei chimice de la Năvodari, Tîrgu-Mures, Tîrnăveni ș.a.) se realizează în acord global, pe unități fizice.

În pofida progreselor înregistrate, pe ansamblul ministerului indicii de folosire a utilajelor de construcții nu se situează încă la nivelele planificate. Edificatoarele în această privință sînt raportările operative de la sfîrșitul lunii iunie. După cum rezultă din grafic, proporția folosirii în două schimburi a principalelor grupe de utilaje de construcții, față de parcul de inventar, este încă prea mică. O asemenea situație trădează, la majoritatea trusturilor, o preocupare insuficientă pentru organizarea lucrărilor, pentru exploatarea rațională a mijloacelor aflate în dotare. Chiar unități ca trusturile de construcții, față de parcul inventar, Craiova, unde situația e com-

parativ mai bună, sînt departe de a fi epuizat posibilitățile.

Ca efect a acțiunilor energice întreprinse de conducerea de partid și de stat, prin mai buna folosire a capacităților în proiectare și în industria constructoare de mașini, în prezent șantierele dispun de un volum sporit de documentații, de utilaje tehnologice aflate în stoc în așteptarea montajului; raționalizarea muncilor auxiliare în industrie, utilizarea mai judicioasă a forței de muncă în agricultură eliberează pentru construcții importante contingente de muncitori necalificați.

Există, deci, condiții pentru rapidă generalizare a exploatării în două schimburi prelungite a mașinilor de construcții, prin: mărirea gradului de activizare a parcului inventar, reducerea duratei și îmbunătățirea calității reparațiilor; deschiderea unor largi fronturi de lucru; asigurarea formațiilor de muncitori și a asistenței tehnice necesare operațiilor ce se execută cu ajutorul utilajelor în schimbul de noapte; aplicarea de tehnologii și măsuri organizatorice care să ducă la folosirea maximă a capacității mijloacelor mecanizate. Faptul că la unele trusturi, productivitatea fizică a unor grupe de utilaje a depășit cu 30-40 la sută nivelul planificat, în condițiile unui coeficient de schimb scăzut, demonstrează evident ce salt al producției se va putea obține dacă lucrul în două schimburi va fi organizat la toate șantierele, la întregul parc mecanic.

O. CÎMPEANU

Excavatoare hidraulice de 0,6 mc Castor

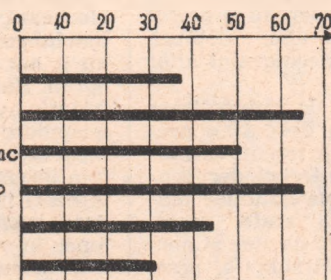
Excavatoare Nobas

Incărcătoare de peste 1 mc

Buldozere de peste 100 CP

Macarale-turn

Automacarale de 10-25 tf

Proporția folosirii în schimbul II a principalelor grupe de utilaje, în % din parcul inventar — situația la 30 VI a.c.

DEZBATERE „R. E.”

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE (II)

IN DEZBATEREA desfășurată cu reprezentanții principalelor unități industriale din județul Dolj pe tema: „Acțiuni eficiente pentru reducerea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă”, a fost abordată o paletă largă de probleme, din care continuăm să prezentăm în sinteză alte aspecte semnificative.

Cadru adecvat identificării și valorificării rezervelor

FIREȘTE, experiența acumulată, acțiunile eficiente de până acum, sau cele aflate în desfășurare, vor înlesni colectivelor de muncă din întreprinderi obținerea unor rezultate superioare pe linia economisirii și valorificării superioare a materiilor și a combustibililor, reducerii cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă. Dar, așa cum a rezultat din unele intervenții, neajunsurile care se mai mențin conduc la diminuarea unor realizări, la îngustarea posibilităților de valorificare maximă a unor rezerve. Despre ce este vorba?

Respectarea structurii producției marfă planificate

anumită structură sortimentală. Evident, pentru ca în practică să fie îndeplinite prevederile la acest indicator, cantitățile fabricate din fiecare sortiment trebuie să corespundă celor planificate. Subliniem această cerință, deoarece experiența arată că, în mod obișnuit, modificările ce survin în cursul unui an de plan în structura producției față de prevederile inițiale, influențează negativ nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă. Dar, de ce modificări? Așa cum a reieșit din cuvântul unor participanți, pe de o parte, fenomenul apare datorită greutăților existente în aprovizionarea cu unele materii prime din import, iar de pe altă parte, schimbărilor survenite față de cererea inițială de produse din partea unor beneficiari.

Să privim mai îndeaproape acest din urmă aspect. În cazul modificării cererilor beneficiarilor — care determină modificări și în structura producției, adesea cu influențe negative asupra realizării producției marfă și a sarcinii de reducere a cheltuielilor materiale la 1 000 lei — se impune, pe de o parte, concentrarea eforturilor pentru a obține depășiri de plan și economii mai mari la alte sortimente, iar, pe de altă parte, este necesară punerea de acord a indicatorilor de plan financiar cu situația nou creată, prin intervenția centralei industriale sau a ministerului de resort. Lăsarea mult timp în „suspensie” a acestei probleme, uneori chiar până la încheierea unui an de plan, nu este de natură să stimuleze colectivele de muncă, întrucât eforturile lor, oricât de substanțiale, nu se oglindesc integral în rezultatele economice obținute. Așa este cazul cu situația existentă la

SE CUNOAȘTE faptul că nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă se stabilește în faza de plan, în funcție de o

cîteva întreprinderi doljene. În acest an, spuneau în intervențiile lor specialiștii de la „Electroputere”, prin faptul că față de 1976 a crescut ponderea în totalul producției a fabricației de locomotive electrice, structura producției influențează nefavorabil cu cîteva sute de milioane lei costurile de producție. Aceasta întrucît o locomotivă are o cheltuielală la 1 000 lei producție marfă cu 169 lei mai mare ca media costurilor celorlalte produse pe care le realizează întreprinderea. Și cu toate că respectivul colectiv a obținut, ca urmare a efortului propriu 23 milioane lei economii în primele 5 luni din 1977, acestea sînt insuficiente pentru realizarea indicatorului planificat de cheltuieli materiale. Deși această situație este cunoscută de centrală și chiar de minister, care au analizat lucrurile la fața locului, totuși nu s-a intervenit pentru punerea de acord a sarcinii de reducere a costurilor cu modificările survenite în structura producției.

O situație similară apare și la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, unde se asimilează un mare număr de produse noi. Întrucît fenomenul nu este singular — aspecte asemănătoare ne-au fost semnalate și din alte unități din țară — ar fi util ca organele competente — ministerul de resort, C.S.P., Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe, Comitetul de Prețuri, să trimită reprezentanții la fața locului care să analizeze, împreună cu cadrele de specialitate din întreprinderi și centrale, situația respectivă și să ia măsurile care se impun.

De ce stocuri de materii prime peste necesități?

materiale, asigurarea unor stocuri de materii prime, materiale, combustibil etc. — atît la întreprinderile consumatoare, cît și la cele producătoare, în cantitățile și sortimentele corespunzătoare necesităților reale ale procesului de producție. Orice tendință de stocare peste normativele admise însă atrage după sine perturbări în procesul de aprovizionare, plata unor dobînzii, greutăți în acoperirea necesarului altor solicitanți etc.

Cu toate că acțiunea de raționalizare a stocurilor normale a devenit o preocupare mai mare ca în trecut, se manifestă totuși la unele întreprinderi tendința de a se aproviziona cu unele materiale peste necesitățile reale, majorînd în acest fel normele de stoc și normativele mijloacelor circulante, peste limita normală stabilită prin instrucțiuni. Pe de altă parte, acestea se formează (mai ales în ultima vreme) și ca urmare a schimbărilor ce survin în

● În cadrul acțiunilor de reducere a cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă, la Combinatul de îngrășăminte chimice Ișalnița, prin folosirea unei cantități de 10 000 tone ipsos ca pudrant în locul diatomitei pentru unele sortimente de îngrășăminte, s-au economisit 2 mil. lei. De asemenea, în urma unei analize critice a costurilor de proiect la îngrășămintele complexe, s-a renunțat la consumul de antispumant și aminol — care nu s-au mai contractat — economia obținută însumînd 96,6 mil. lei.

● În primele 5 luni din acest an colectivul întreprinderii de confecții Craiova a economisit, prin utilizarea de noi tipare și mecanizarea unor operațiuni, țesături care echivalează cu o producție suplimentară de 2 400 costume bărbați, 2 000 paltoane copii, 6 000 rochii fete.

● La întreprinderea de reparații auto, ca urmare a recondiționării unui important număr de piese, utilizării raționale a laminatelor, s-au economisit în perioada ce a trecut din acest an circa 50 tone metal.

● Datorită unor acțiuni complexe inițiate — modernizarea procesului de formare a pieselor turnate din fontă, a tehnologiei de tratament termic la piesele forjate, revizuirea și îmbunătățirea normelor de consum de materiale lemnoase etc., Grupul întreprinderilor de industrie locală Dolj, a economisit în 5 luni din acest an, 347 tone metal, 243 m.c. material lemnos, 152 tone combustibil convențional etc., reducînd cheltuielile la 1 000 lei producție marfă cu 63,5 lei.

structura producției în cursul unui an de plan, cei vizați neacționînd din vreme la furnizori pentru sistarea unor comenzi materiale, sau datorită primirii nefavorabile a intervenției făcute. Pentru preîntîmpinarea creării unor astfel de stocuri materiale, pentru care se plătesc la ora actuală milioane de lei dobînzii, în cadrul dezbaterii s-a propus să se găsească o soluție mai elastică, în sensul ca legislația în vigoare să permită, în cazuri bine justificate, renunțarea la unele contracte de aprovizionare în termene mai mici ca pînă acum.

Apar însă stocuri supranormative care blochează mijloacele circulante pe timp îndelungat și la unele produse cărora nu li s-a asigurat desfacerea din timp optim. Bunăoară, la Combinatul chimic Ișalnița, valorificîndu-se unele resurse secundare de la fabricația acidului izonicotinic, se realizează anual o cantitate însemnată de azatrifolină care are utilizări în industria farmaceutică. Produsul respectiv este depozitat, lună de lună, în recipiente, formînd în prezent stocuri mari. Pentru acest produs, și trebuie spus că mai sînt și altele, atît la combinat, cît și la celelalte unități doljene, deocamdată nu s-au găsit beneficiari; pînă se vor găsi va mai

trece, probabil, un timp, creîndu-se probleme dificile pentru unitățile în cauză (depozite blocate, credite restanțe pentru care plătesc dobinzi, penalizări etc). Este necesar ca, **ori de câte ori se trece la realizarea unui produs nou, mai ales în cazul valorificării resurselor secundare, să se facă calcule economice asupra rentabilității, să se încheie contracte ferme pentru desfacerea lui.** Numai așa realizarea produsului este justificată.

EFICIENȚA PROGRAMELOR SPECIALE DE MĂSURI

NU MAI PUTIN IMPORTANTĂ în activitatea unei întreprinderi pentru a obține rezultate favorabile în realizarea indicatorilor de eficiență, este **înfăptuirea la timp a prevederilor înscrise în programele speciale de reducere a costurilor de producție.** Trebuie spus, că prin grija organelor locale de partid, în toate unitățile au fost întocmite programe de reducere a costurilor de producție, cu măsuri bine fundamentate, termene și responsabilități strict precizate. Dacă în general se acordă o atenție corespunzătoare măsurilor cuprinse în programe, se face însă puțin, chiar prea puțin, pentru completarea sau modificarea acestora pe parcursul activității, astfel încît ele să prezinte o oglindă fidelă a resurselor posibile a fi fructificate.

În legătură cu aceasta se pune problema ca **normele de consum să fie revăzute în lumina perfecționărilor ce au loc în procesele de fabricație, să aibă în permanență un rol mobilizator.** Totodată, se impune urmărirea atentă a modului în care ele sînt realizate. Este important ca această acțiune să aibă un caracter operativ, așa încît eventualele depășiri să fie puse în evidență pe parcursul realizării planului, creîndu-se astfel posibilitatea luării la timp a măsurilor necesare pentru limitarea sau chiar eliminarea pierderilor. Or, la „Electroputere”, la Combinatul chimic Ișalnița, la Întreprinderea de reparații auto etc. sînt încă importante rezerve de îmbunătățire a normelor de consum practicate, cu atît mai mult cu cît a crescut gradul de dotare tehnică, s-au perfecționat tehnologiile, se folosesc materiale noi. Unele concluzii interesante ar putea rezulta și din compararea consumurilor specifice pe unitatea de produs realizate la aceste unități față de cele din alte țări cu o industrie similară.

O cauză foarte frecventă a depășirii consumurilor specifice o constituie **utilizarea de materiale la dimensiuni și calități necorespunzătoare față de cele prevăzute de procesul tehnologic.** În timpul dezbaterii s-a subliniat faptul că atît unii furnizori, cît și colaboratori, judecînd lucrurile doar prin prisma unui interes propriu îngust, și mai puțin a celui general, al întregii economii naționale, livrează materii prime și materiale supradimensionate, repere și subproduse mai grele decît cele prevăzute (este cazul Combinatului siderurgic Galați care livrează Întreprinderii de tractoare și mașini agricole, tablă la dimensiuni, formate și lungimi diferite decît cele solicitate), determinînd prin aceasta consumuri ridicate la beneficiari, încărcarea artificială a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție marfă. Același lucru se întîmplă și la Combinatul chimic Ișalnița, care primește unele materii prime cu conținut mai scăzut în

substanță utilă, dar la costuri asemănătoare materiilor prime cu concentrație mai mare. Pe lîngă faptul că se consumă mai multă energie electrică și timp de lucru pentru a realiza produsul la parametrii de calitate stabiliți, costurile apar „umflate” datorită mai ales prețurilor de achiziție a materiilor prime. Cu toate acestea, atît întreprinderile în cauză, cît și centralele industriale în componența cărora intră, nu intervin hotărît la furnizori, pentru evitarea unor asemenea aprovizionări.

Folosirea rațională a materiilor prime impune, de asemenea, luarea în considerare a unor factori de ordin economic în **alegerea materialelor pentru anumite utilizări.** Au fost semnalate cazuri cînd s-a trecut la înlocuirea metalului cu masele plastice, fapt care a determinat scăderea greutateii produsului (de circa 3 ori), dar în schimb costurile de producție s-au mărit de 10 ori. Cum întreprinderile au sarcini precise în direcția reducerii costurilor, în cazul respectiv s-a cîștigat într-o parte și s-a pierdut înfinit mai mult în altă parte. Iată de ce opțiunile economice trebuie făcute cu mult discernămint. Fără îndoială, rămîne valabilă propunerea făcută în dezbateri ca **Ministerul Industriei Chimice să reanalizeze nivelul prețurilor la unele sortimente de mase plastice cu utilizări industriale, în așa fel încît înlocuirea metalului cu mase plastice la diferite produse să fie eficientă.**

Sînt și alte rezerve în întreprinderile doljene care, folosite, pot contribui la scăderea costurilor de producție dar care, din păcate, nu sînt încă valorificate. Din analiza **utilizării mijloacelor fixe** efectuată în primul pătăr din acest an, s-a stabilit că în întreprinderile doljene se află circa 350 mașini-unelte nefolosite pentru care se plătesc importante sume drept amortismente. Redistribuirea lor de către organele în drept întîrzie, astfel că unitățile unde acestea se află își încarcă, lună de lună, costurile cu plata amortismentului și în plus, nefolosirea acestora contribuie la obținerea de indici scăzuți în utilizarea capacităților de producție.

Apoi, acum, la încheierea unui semestru de plan, se cer analizate stadiile de înfăptuire a tuturor măsurilor din programele speciale de reducere a costurilor de producție, completarea acestora cu măsuri noi, astfel încît să existe un cadru mobilizator de depistare și valorificare a noi și însemnate rezerve interne.

PARTIDUL ȘI STATUL NOSTRU acordă o deosebită importanță luptei pentru descoperirea și folosirea maximă a rezervelor materiale — resurse importante pentru îndeplinirea sarcinilor privind creșterea producției, scăderea costurilor de fabricație și ridicarea nivelului de viață al celor ce muncesc. Iată de ce se impune ca peste tot, în fiecare întreprindere și centrală, să se depună toate eforturile pentru a se depista cît mai mult și cît mai operativ asemenea rezerve, să se creeze condiții optime de valorificare a lor. Creșterea gradului de gospodărire și valorificare a resurselor materiale se va reflecta astfel tot mai consistent în sporirea rentabilității și beneficiilor în fiecare întreprindere.

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU
I. SOARE

ADUNAREA GENERALĂ A CAMEREI DE COMERȚ

RECENT s-au desfășurat în Capitală lucrările Adunării generale a Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România, organizație obștească avînd ca principal obiectiv intensificarea relațiilor comerciale și de cooperare economică și tehnico-stiințifică cu alte țări și sprijinirea membrilor săi în vederea promovării relațiilor cu străinătatea. În condițiile creșterii rolului centralelor industriale și întreprinderilor productive în activitatea de comerț exterior, numărul membrilor Camerei s-a mărit, în prezent cuprînzînd — așa cum arată și actuala sa denumire — toate întreprinderile și organizațiile economice care desfășoară activitate de comerț exterior.

În îndeplinirea atribuțiilor sale cu privire la stabilirea de contacte cu camere de comerț, organizații economice și asociații similare din străinătate, Camera de Comerț și Industrie a României întreține relații cu 211 organisme din 94 de țări de pe toate continentele:

- 94 organisme din 27 de țări europene,
- 25 organisme din 2 țări nord-americane,
- 22 organisme din 17 țări sud-americane,
- 28 organisme din 24 de țări africane,
- 38 organisme din 24 de țări asiatice,
- 4 organisme din Australia și Noua Zeelandă.

Pentru asigurarea unui contact permanent, sistematic cu aceste organisme au fost organizate, în cadrul Camerei de Comerț și Industrie, 27 de secții pe țări, care au corespondenți în cadrul organismelor străine, activînd pe bază de planuri de lucru comune, convenite anual.

Au fost create, de asemenea, o secție a conducătorilor organizațiilor economice din România, afiliată la Organizația Internațională a Muncii, care să contribuie la promovarea schimbului de experiență și de legislație privind raporturile de muncă, și o secție pentru țările arabe, ce-si propune intensificarea relațiilor economice cu aceste țări.

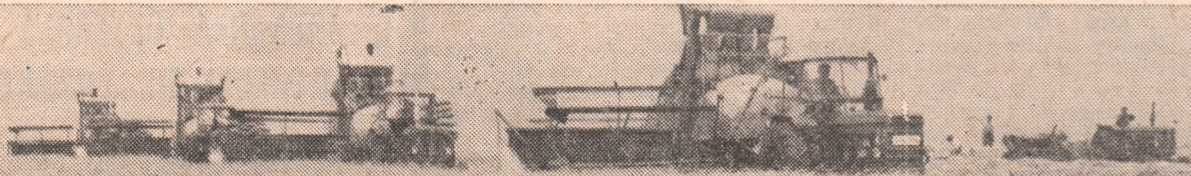
Pe linia activității de informare a membrilor, se editează un buletin săptămînal și un supliment lunar conținînd reglementări vamale, legislație comercială, internațională, condiții de livrare etc.

Importante sarcini revin și sectoarelor de publicitate, controlul calității produselor țiguri și expoziții. Ținînd seama de necesitățile crescînde în acest domeniu, se depun eforturi pentru diversificarea formelor și metodelor de publicitate, lărgirea capacității de elaborare a tipăriturilor publicitare — prospecte, cataloage etc., îmbunătățirea conținutului și formei publicității comerciale, creșterea eficienței ei.

În ceea ce privește activitatea expozițională, s-au obținut progrese prin amplificarea ei, utilizarea mai bună a bazei existente în țară și modernizarea participărilor în străinătate (extinderea tipăririi elementelor de amenajare, folosirea de materiale ușoare, utilizarea de metode de prezentare audio-vizuale în pavilioane etc.); atenția se îndreaptă acum spre o mai bună orientare a participărilor, pornind de la studii de marketing.

Adunarea generală a făcut bilanțul activității organizației pe ultimii trei ani, remarcîndu-se — ca un rezultat sintetic al creșterii eficienței activității — acoperirea în ultimii doi ani a cheltuielilor din veniturile proprii, fără a se mai afla la bugetul statului.

S-a relevat, de asemenea, în cadrul discuțiilor necesitatea perfecționării formelor de legătură, permanentizarea contactului între Cameră și membrii săi, antrenarea mai largă a acestora în activitatea secțiilor, astfel ca ele să devină instrumente vii de perfecționare a unor acțiuni de comerț exterior și cooperare economică.

IMPERATIVE ALE CAMPANIEI AGRICOLE DE VARĂ

IN ACESTE ZILE toți lucrătorii ogoarelor, sub semnul unei înalte răspunderi pentru pâinea țării, își intensifică activitatea pentru încheierea recoltării la timp și fără pierderi a cerealelor păioase și executarea celorlalte lucrări din campania agricolă de vară.

Atenția deosebită cu care conducerea partidului și statului urmărește, sprijină și îndrumă complexa activitate ce se desfășoară acum în agricultură este subliniată și de faptul că problema executării lucrărilor din campania agricolă de vară a fost analizată în recenta ședință a Comitetului Politic Executiv. La Plenara C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „Acum la ordinea zilei este strinsul recoltei. Se pare că recolta de grâu și orz va fi mai bună decât acum un an. De altfel, chiar planul prevede o recoltă superioară. Eu doresc să atrag atenția asupra necesității de a se acționa cu toată hotărârea pentru stringerea la timp a recoltei de vară, a orzului și grâului, a legumelor și fructelor și pentru îngrijirea corespunzătoare a recoltelor. Trebuie acționat, de asemenea, pentru realizarea însămințărilor prevăzute în plan și chiar depășirea lor, ținând seama de faptul că umiditatea asigură obținerea unor culturi duble bune.“

Desfășurarea de pînă acum a campaniei a marcat, în marea majoritate a unităților agricole, realizarea și chiar depășirea programelor zilnice de lucru, atît la recoltatul și transportul cerealelor, cît și la executarea ogoarelor și însămințarea culturilor duble.

În acest an, în unitățile agricole socialiste trebuie să fie recoltate peste 2 300 000 hectare cultivate cu grâu și secară, 440 000 hectare cu orz de toamnă, să se însămințeze cu culturi duble o suprafață de 1 490 000 hectare, din care 260 000 hectare cu porumb pentru boabe, precum și să se execute alte lucrări agricole de sezon — cum sînt în-

treținerea culturilor, irigarea lor, recoltarea furajelor, lucrări în legumicultură, viticultură și pomicultură.

INFĂPTUIREA acestui program impune o largă mobilizare a forțelor și mijloacelor de lucru, o cît mai temeinică organizare a muncii. Conducerea unităților agricole, specialiștii și mecanizatorii dau acum un serios examen al capacității lor organizatorice și al priceperii profesionale.

Cu actuala dotare mecanică, există toate condițiile ca întreaga suprafață de cereale păioase să se recolteze la timp și fără pierderi în toate județele. Astfel, orzul poate fi recoltat în fiecare unitate în 3—4 zile, iar la grâu în 8—10 zile de lucru.

Au fost luate măsuri ca utilajele de recoltare, combinele să fie pregătite din timp, recepționate, pentru a putea funcționa în cele mai bune condiții.

Ținînd seama de faptul că în urma perioadei de ploi abundente, pe unele suprafețe păioasele sînt căzute, au fost date indicații și s-au luat măsuri ca toate combinele să fie dotate cu ridicătoare de plante, pentru a evita pierderile.

În acest an s-a acordat o mai mare importanță pregătirii mecanizatorilor și a personalului de servire a utilajelor folosite în campania de recoltare. S-a insistat în mod deosebit asupra folosirii cu maximum de randament a combinelor și obținerii unei recolte de bună calitate. În funcție de starea vremii, combinele sînt reglate de cel puțin 2—3 ori pe zi, pentru a se evita spargerea boabelor sau rămînerea lor în paie.

În vederea folosirii depline a combinelor, a preselor și celorlalte utilaje, lucrul a fost organizat pe formații care execută lucrările în aceeași tarla, pentru a se putea asigura mai ușor supravegherea și sprijinul în repararea defecțiunilor, controlul permanent al calității lucrărilor.

O ALTĂ MĂSURĂ de ordin organizatoric, care va contribui la scurtarea perioadei de recoltare este acțiunea de cooperare între județele din sudul și nordul țării în folosirea combinelor, preselor de balotat, a efectivelor de mecanizatori. Într-o primă etapă circa 1 000 de combine și 1 000 de prese din perioada optimă.

județele din nordul țării, unde vegetația grâului este mai întîrziată, au fost deplasate pe o perioadă de 10 zile în județele din sudul țării, astfel ca recoltarea grâului să se termine aici într-un termen cît mai scurt, urmînd ca după încheierea acestei perioade, peste 2 500 de combine și 900 de prese să fie trimise, din județele sudice, pentru a sprijini această activitate în județele din nordul țării. În acest mod, întreaga recoltă a țării va putea fi strînsă în cadrul perioadei optime.

În cadrul aceleiași acțiuni de cooperare, în prima etapă, județele din nord au trimis peste 3 000 de mecanizatori în județele din sudul țării, unde s-au putut lua astfel măsuri de organizare a activității în schimburi prelungite și schimburi de noapte cu toate tractoarele din dotare. Pentru a se obține rezultate cît mai bune, este necesar să se asigure mecanizatorilor condiții de lucru și de cazare cît mai bune.

IN ACEST AN se prevede ca, pe baza nivelului agrotehnic superior, la cultura grâului să se obțină o recoltă care să o depășească pe cea obținută în anul trecut. Recoltarea acestei producții în condițiile cele mai bune, depozitarea ei fără pierderi și la parametri calitativi superiori depind în cea mai mare măsură de capacitatea organizatorică de care dau dovadă conducerea unităților, specialiștii. De aceea, este necesar ca în fiecare unitate, conducerea să fie repartizate pe principalele locuri de muncă — recoltare, transport, livrare, aprovizionare — și să urmărească realizarea acestor acțiuni, astfel încît în-

regul proces al recoltării păioaselor să se poată desfășura conform prevederilor inițiale.

Pentru transportul rapid al producției de pe câmp, în vederea preîntâmpinării pierderilor, este necesar să fie folosite la întreaga capacitate mijloacele proprii de transport ale unităților, precum și cele ale stațiilor pentru mecanizarea agriculturii. De asemenea, unitățile agricole au fost sprijinite cu un însemnat număr de autocamioane din parcul unităților Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, care de asemenea, trebuie utilizate la maximum, respectându-se întocmai planurile întocmite. **Fiecare formație de combine să fie servită de un număr corespunzător de mijloace de transport**, care să asigure descărcarea din mers a combinelor „Gloria”, măbind randamentul de lucru al acestora. Trebuie realizată și verificată continuu etanșeitatea perfectă a tuturor mijloacelor de transport, pentru a evita total pierderile de recoltă.

De asemenea, pentru folosirea eficientă a mijloacelor de transport, conducătorilor bazelor de recepție și silozurilor le revine obligația de a organiza în așa fel activitatea de preluare a produselor, încât să nu se creeze aglomerări și strangulări în circulația acestor mijloace.

O problemă importantă, de care trebuie să se țină seama în această perioadă, este **livrarea — respectiv preluarea grului la fondul de stat**. Unitățile de preluare ale Centralei pentru valorificarea cerealelor și producerea nutrețurilor combinate au luat din timp măsuri pentru ca spațiile de depozitare să fie mai bine asigurate și pregătite, activitatea de preluare să fie mai bine organizată. Este necesar însă ca programele de primire la bazele de recepție și silozuri să fie respectate, utilajele de descărcare și preluare să funcționeze fără întreruperi. Trebuie ca activitatea de preluare a produselor să se desfășoare în program prelungit (de la ora 5 la 22), pentru a nu se crea aglomerări de mijloace de transport; să fie folosite cu eficiență maximă echipele organizate pentru descărcare, atât ziua, cât și noaptea.

Unitățile de preluare ale întreprinderilor de valorificare a cerealelor au sarcina de a asigura spațiile compartimentate necesare produselor destinate a constitui fondul de sămânță.

Balotarea paielor concomitent cu recoltatul constituie o altă preocupare majoră în această perioadă, deoarece **de eliberarea terenului depinde însămințarea la timp a culturilor duble**. În această privință, încă de la întocmirea programelor de lucru s-au stabilit măsurile necesare. Fiecare grup de combi-

ne trebui să fie servit de un număr corespunzător de prese de balotat (dotate obligatoriu cu sănii sau tirșuri), astfel încât **în aceeași zi, sau cel mai târziu a doua zi după recoltare, paieile să fie balotate și stivuite la capătul tarlalelor**, conducătorii unităților asigurând oamenii necesari stivuirii baloților.

Eliberarea rapidă a terenului de baloții de paie este cu atât mai necesară, cu cât condițiile climatice favorabile oferă posibilitatea însămințării unei suprafețe mari de culturi duble. În sudul țării este vorba, în primul rând, de obținerea culturii a doua de porumb pentru boabe, pe terenurile eliberate de orz sau grâu. În acest an, datorită avansului în vegetație al cerealelor păioase, până la data de 8 iulie au fost semănate cu porumb pentru boabe peste 240 000 de hectare și există perspectiva ca de pe aceste suprafețe să se realizeze o producție bună. Sint create, de asemenea, toate condițiile ca să se poată îndeplini cu succes prevederile la culturile duble de legume și cartofi. Avem sarcina de a realiza în cultură dublă și importante suprafețe de culturi pentru furaj (siloz sau masă verde).

IN ÎNTREAGĂ această acțiune, important este ca recoltarea, balotatul, eliberarea terenului, pregătirea acestuia și semănatul să se execute **în flux**, astfel încât **de la intrarea combinii în lan până la semănatul culturilor duble să nu treacă mai mult de 48 de ore**. Având în vedere că în majoritatea zonelor au căzut precipitații suficiente, iar solul se lucrează bine, pregătirea terenului în vederea semănatului culturilor duble trebuie să se facă — pe cât posibil — numai prin discuire, renunțându-se la arătură; în acest fel se câștigă timp și se realizează economii bănești.

Ținând seama de stadiul actual al lucrărilor, însămințarea culturilor duble urmează să se încheie astăzi sau mâine în zona I și până la 25 iulie în zona a II-a.

Concomitent cu executarea acestor lucrări, pe măsură ce se eliberează tractoarele trebuie să se treacă la executarea ogoarelor de vară, destinate atât pentru semănatul culturilor de toamnă, cât și al celor de primăvară. S-a indicat ca în mod obligatoriu, arăturile să fie executate cu plugul în agregat cu grapa; să fie mai adânci, profitând de condițiile bune de umiditate din acest an; arăturile destinate a fi însămințate în toamnă să fie pregătite în mod corespunzător încă de la început, urmînd ca până la semănat să fie întreținute curate de buruieni.

Programele întocmite în toate unitățile au în vedere ca odată cu executarea ogoarelor de vară, să se realizeze ferti-

lizarea cu îngrășăminte cu fosfor — atât pentru însămințările de toamnă, cât și pe suprafețele destinate culturii de sfeclă de zahăr.

Calitatea acestei lucrări are o mare importanță; de aceea, pentru a se asigura o încorporare și repartizare uniformă a îngrășămintelor chimice, se vor folosi numai mașinile MA-3,5.

De fapt, lucrările din campania recoltărilor de vară se împletesc cu cele care pregătesc recolta anului viitor. Acum se asigură și semințele de grâu și orz ce urmează a fi semănate în toamnă, fiind deci necesar să li se acorde toată atenția la recoltare, condiționare și depozitarea lor pînă la semănat.

Pentru ca acest volum mare de lucrări să poată fi executat în perioadele optime și în condițiile cele mai bune, se cere pus un accent major pe **o cât mai bună organizare a muncii**. Colectivele de conducere ale unităților, comandamentele comunale și județene au obligația să asigure buna funcționare a agregatelor, condițiile unei munci cu înalt randament a formațiilor de lucru. La nivelul fiecărei secții de mecanizare, al fiecărui consiliu intercooperatist să se analizeze în fiecare seară, în mod operativ, modul cum se realizează ritmurile zilnice stabilite și să se ia măsuri pentru buna desfășurare a activității în ziua următoare.

Direcțiile agricole județene, trusturile I.A.S. și S.M.A., sub conducerea organelor județene de partid și de stat, au datoria să asigure desfășurarea normală a lucrului în toate unitățile, să le sprijine în aprovizionarea cu piese, materiale, carburanți etc.

Pînă la 8 iulie, grîul a fost recoltat de pe mai bine de 660 000 de hectare, reprezentînd 30% din suprafața în cultură; în unele județe această lucrare este destul de avansată, apropiindu-se de încheiere. În prezent, cea mai mare parte a forțelor mecanice se concentrează în județele din nordul țării; există create toate condițiile ca, în următoarele 10 zile, întreaga suprafață de grîu să fie recoltată.

DESFĂȘURAREA cu succes a campaniei agricole de vară va trebui să constituie o nouă și grăitoare demonstrație a ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, caracteriza drept „**superioritatea agriculturii noastre cooperatiste și de stat, a agriculturii socialiste, care creează condițiile cele mai bune pentru a folosi cu rezultate bune mijloacele de mecanizare, chimice, semințele și știința agricolă, pentru a obține o creștere rapidă a producției agricole**”.

Constantin GLĂVAN

adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII INTERUZINALE

ABORDAREA specializării și cooperării de către cercetători, cu metodele și mijloacele moderne actuale, se impune cu necesitate în condițiile cincinalului revoluției tehnico-științifice. Analizarea la suprafață, în multe cazuri, a unor factori de convergență în domeniul specializării și cooperării interuzinale se datorează, după părerea noastră, inexistenței unor criterii bine stabilite, pe baza cărora să se acționeze și să se dimensioneze acest proces atât la nivelul întreprinderilor, cât și la cel al centralelor industriale. Investigarea separată a laturilor procesului specializare-cooperare este simplistă și conduce, de regulă, la concluzii eronate: de aceea, calea de obținere a soluției optime este abordarea globală a fenomenului prin: analiza și interpretarea tuturor aspectelor specializării producției, aprecierea realistă a interdependenței factorilor implicați și găsirea instrumentului prin care este posibilă măsurarea nivelului specializării.

Metodele matematice – o soluție eficientă

MĂSURAREA specializării prin „gradul de omogenitate a producției” constituie, după părerea noastră, pirghia principală a înfăptuirii specializării și cooperării. Punctul de plecare în optimizarea specializării și cooperării îl reprezintă caracterizarea fenomenului, prin alegerea unei liste de însușiri ale producției, care să-i confere sine qua non atributul cerut.

În acest context, considerațiile noastre asupra problemei se bazează pe necesitatea măsurării omogenității producției, plecând de la faptul că produsele din nomenclatorul unei întreprinderi, în cazul nostru turnătoria de semifabricate din neferoase, sînt analizate prin prisma unor caracteristici specifice, ordonate într-un sistem care dă posibilitatea cuantificării similitudinii lor constructive, tehnologice și funcționale. **Omogenitatea producției este caracterizată, deci, de proprietatea produselor executate într-o întreprindere**

de a avea o serie de însușiri constructive, tehnologice și funcționale specifice nomenclatorului general de produse ale acesteia.

Analiza specializării și cooperării se face la nivelul unui grup de unități de producție care cooperează, prin studiul de ansamblu al producției, urmat de tratarea în profunzime a întregului nomenclator de produse din cadrul grupului și a fiecărei unități în parte. **Sistemul de caracteristici** exprimă relațiile dintre produse și conține mulțimea factorilor cu pondere însemnată, factori determinați prin acordarea unor ponderi de importanță în cadrul unei matrice de ierarhizare a acestora. Sistemul de caracteristici conține astfel un

P_i	C_j	C_1	C_2	.....	C_j	.....	C_m
P_1		a_{11}	a_{12}	....	a_{1j}	.....	a_{1m}
P_2		a_{21}	a_{22}	....	a_{2j}	.....	a_{2m}
⋮		⋮	⋮		⋮		⋮
P_i		a_{i1}	a_{i2}	....	a_{ij}	.....	a_{im}
⋮		⋮	⋮		⋮		⋮
P_n		a_{n1}	a_{n2}	....	a_{nj}	.....	a_{nm}

Elementul a_{ij} din matricea A are ca valoare un număr ce arată situația în care se încadrează produsul i din situațiile posibile pentru caracteristica j . Se calculează valorile S_{ik} pentru fiecare pereche de produse, după formula:

$$S_{ik} = \sum_{j=1}^m V_j \cdot P_j,$$

unde V_j semnifică gradul de concordanță a produselor i și k față de caracteristica j , în baza valorilor completate în matricea A. În baza sistemului de caracteristici, se obține indicatorul de omogenitate a producției întreprinderii sau unității luate în analiză, după formula:

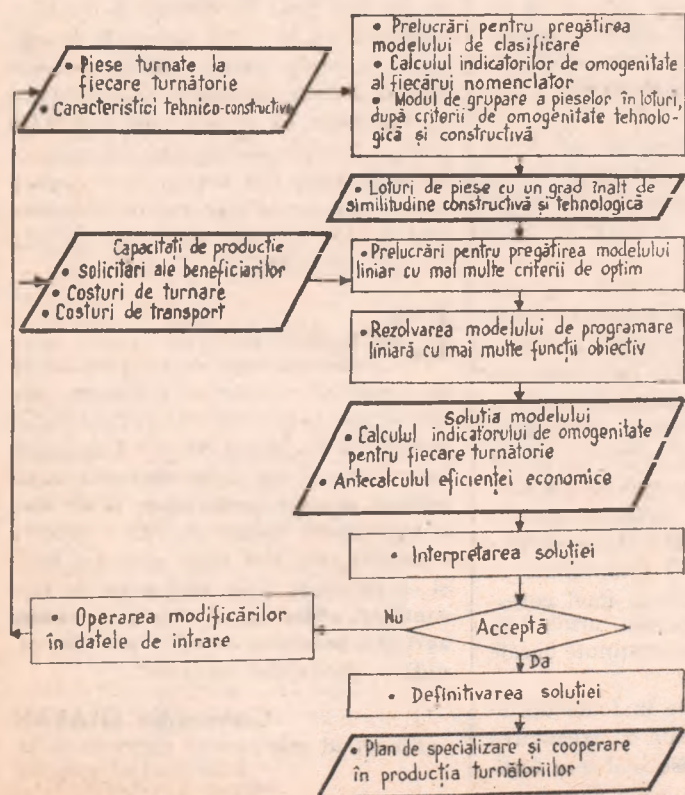
$$I = \frac{2}{(n-1)} \cdot \sum_{i=1}^{n-1} \sum_{k=i+1}^n S_{ik},$$

unde S_{ik} măsoară similitudinea dintre produsele i și k .

Valorile indicatorului astfel stabilit sînt situate între 0 și 1 și reflectă sintetic starea de agregare a nomenclatorului produselor dintr-o unitate. **Indicatorul de omogenitate este, deci, expresia numerică a gradului de asemănare a însușirilor constructive, tehnologice și funcționale a produselor din nomenclatorul unității sau a grupului de unități supuse analizei.**

Înfăptuirea specializării și profilării se propune a se realiza prin concentrarea producției omogene din punct de vedere constructiv și tehnologic. Indica-

Fig. nr. 1
SISTEMUL AGREGAT DE MODELE PENTRU OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII ÎN PRODUCȚIA TURNĂTORIILOR

torul de omogenitate este astfel instrumentul care scoate în evidență, într-o anumită etapă, stadiul sau nivelul de specializare a producției din unitățile supuse analizei. În ipoteza de lucru reținută, s-a plecat de la stadiul „inițial” al specializării și prin acțiunea de regrupare a fabricației în baza analogiei constructive și tehnologice a reperelor din fiecare întreprindere s-a ajuns la situația în care în nomenclatorul fiecăreia, acestea să prezinte un grad ridicat de asemănare între ele. Acțiunea de grupare a reperelor sau pieselor în baza acestui sistem unitar de caracteristici, este un proces complex de clasificare politică.

Pe baza rezultatelor obținute, analiza a continuat prin compararea valorii indicatorului de omogenitate și costurile (lei/tonă produs) din situația inițială și situația îmbunătățită, constatându-se că există o corelație inversă între costul și valoarea indicatorului de omogenitate.

În urma analizei unui grup de turnătorii, a rezultat necesitatea abordării problemei specializării și cooperării în vederea determinării unei soluții optime. S-a rezolvat această situație prin regruparea fabricației din turnătorii, avându-se în vedere criteriul omogeni-

Prin modelul de clasificare elaborat s-a reușit soluționarea aspectelor legate de alcătuirea unor grupe de piese cu un grad înalt de asemănare constructivă, tehnologică și funcțională. Algoritmul de rezolvare a modelului de clasificare grupează piesele de la toate turnătoriile în grupe cu un nivel ridicat de omogenitate.

Optimizarea gradului de încărcare a mașinilor și instalațiilor

PRIN ABORDAREA problemelor de optimizare a gradului de încărcare a turnătoriilor, de ridicare a gradului de omogenitate a fiecărui nomenclator în parte, de minimizare a costurilor de turnare pe total producție, de reducere a cheltuielilor de transport, având rezultatele modelului de clasificare, s-a ajuns la construirea unui model de programare matematică cu mai multe criterii de optimizare sub forma standard a problemelor de acest tip. Problema ridicată a fost aceea a găsirii unei soluții, care să satisfacă simultan

Odată cu determinarea soluției de regrupare dată de modelul de programare liniară se trece la calcularea indicatorului de omogenitate pentru nomenclatorul rezultat la fiecare turnătorie, în vederea comparării valorilor obținute cu cele din situația inițială. Trebuie reținut că procesul de grupare a pieselor după considerente de natură constructivă și tehnologică, neținând cont de apartenența lor la unul sau la altul din nomenclatoarele turnătoriilor în faza inițială, este premergătoare procesului global de regrupare a întregii fabricații, la nivelul grupului de turnătorii.

Rezultatele prelucrării pe calculator se prezintă sub forma unor liste care utilizează factorii decizionali în adoptarea variantelor optime de specializare și cooperare în producția turnătoriilor luate în studiu. Lista „Lotul x de piese cu un înalt grad de similitudine constructivă și tehnologică” (LISTGRUP) cuprinde informații descriptive despre fiecare piesă, cu precizarea turnătoriei unde se află, în execuție și mărimea seriei anuale de fabricație (tabelul nr. 1). Lista „Programul optim de specializare a producției din turnătorii” cuprinde încărcarea fiecărei turnătorii cu piese omogene (tabelul nr. 2). „Programul optim de cooperare pentru piese turnate” conține informații asupra programului de cooperare, pe lângă informațiile de identificare a pieselor care fac obiectul cooperării, dându-se și informații asupra beneficiarului, cantitatea solicitată, turnătorii care trebuie să execute (tabelul nr. 3).

Valoarea indicatorului de omogenitate pentru fiecare turnătorie, calculată în situația inițială, a scos în evidență un grad ridicat de eterogenitate constructivă și tehnologică, cu influență negativă asupra costului de producție. Gradul de eterogenitate al fiecărui nomenclator măsurat prin calculul formulei indicatorului de omogenitate definit, vine să explice realist costurile de producție foarte ridicate în general și foarte diferite de la o unitate la alta.

În programul de specializare și cooperare care se obține, fiecare turnătorie este încărcată cu piese cu un pronunțat caracter de asemănare între ele. **Posibilitățile de creștere a eficienței economice sînt rodul interpretării într-o lumină nouă a intereselor economice ale unităților beneficiare și furnizoare de piese turnate, prin abordarea globală a realizării unui optim la nivelul centralei industriale.** Această metodă elaborată s-a experimentat pentru un grup de turnătorii din neferoase, dar ea poate fi aplicată și în turnătorii de fonte și oțeluri, forje etc.

Calea obținerii unei soluții optime în această problemă, prin aplicarea de modele ale cercetării operaționale rezolvate pe calculatorul electronic, s-a dovedit eficientă și operațională, răspunzînd bine cerinței luării de decizii fundamentate științific, care să permită surprinderea interacțiunii dintre concentrare, specializare și cooperare, avînd ca obiectiv reducerea costurilor de producție. Construirea unui sistem de modele matematice ale cercetării operaționale, pentru optimizarea specializării și cooperării, s-a desfășurat permanent în ideea soluționării practice, găsirii unor soluții viabile, simple și aplicabile direct în producție

Marin STOIANOVICI

Tabelul nr. 1
Lotul x de piese cu un înalt grad de similitudine constructivă și tehnologică

Codul piesei	Denumirea piesei	Simbolul	Codul turnătoriei	Mărimea seriei
9 (6)	x (25)	x (15)	9 (4)	9 (6)

Total bucăți pe lot : x x x x x x x x

Tabelul nr. 2
Programul optim de specializare a producției din turnătorii

Identificarea reperului	Locul vechi de execuție (turnătorii)	Locul nou de execuție turnătorii	Cantitatea Bucăți		Transfer de SDV și utilaje (DA)
			Kilogramme		
x (30)	9 (4)	9 (4)	9 (6)	9 (3)	xx

tății constructiv-tehnologice a nomenclatorului de semifabricate din fiecare turnătorie, minimizîndu-se, la nivelul grupului de turnătorii al unei centrale constructoare de mașini, costul de turnare și costul de transport al pieselor de la turnătorie la locul de prelucrare ulterioară.

Calea urmată a fost trecerea la o modelare matematică globală a problemelor de specializare și cooperare, formularea unui sistem de modele a cărui soluție să satisfacă imperatiile de optimizare. Soluția obținută constituie un punct de plecare în vederea elaborării planului de specializare și cooperare la nivelul grupului de turnătorii din centrală. Modelarea matematică a sistemului de decizii s-a făcut printr-un model de clasificare și unul de programare liniară cu mai multe funcții-criterii agregate într-un sistem de modele prezentat în fig. 1.

toate criteriile enunțate. În rezolvare s-au folosit principiile metodei utilității globale, stabilindu-se funcții de utilitate de tipul von Neuman Morgenstern.

Prin algoritmul de clasificare care „prelucrează” piesele descrise în raport cu sistemul de caracteristici stabilite în vederea specializării, se obțin grupări de piese cu proprietatea că piesele din aceeași grupare au o „aderență” mai bună decît cele din grupări diferite. Rezultatul modelului de clasificare, informațiile cu privire la capacitățile turnătoriilor, necesarul de piese turnate al beneficiarilor, posibilitățile de execuție a turnării pieselor în ansamblul de turnătorii, expresiile funcțiilor cost de producție și tarifele de transport stau la baza sistemului de restricții liniare și a expresiilor funcțiilor-criteriu din modelul de programare liniară cu mai multe criterii de optim.

Tabelul nr. 3
Programul optim de cooperare pentru piesele turnate

Identificarea reperului	Beneficiar	Cantitate cerută (bucăți)	Furnizor	Cantitate de executat (bucăți)
z				
x (30)	9 (4)	9 (6)	9 (4)	9 (6)

ROMÂNIA – FACTOR ACTIV DE PROMOVARE A COLABORĂRII ȘI SOLIDARITĂȚII CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

FIDELĂ CREZULUI SĂU DE PACE ȘI COLABORARE și profund convinsă de necesitatea conlucrării pașnice între națiuni, România extinde continuu relațiile de cooperare cu celelalte țări ale lumii, fără deosebire de nivelul dezvoltării, mărimea potențialului economiei, situația geografică sau orinduirea lor socială, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc. În prezent, România întreține relații diplomatice și consulare cu 129 de state, iar relații comerciale și de cooperare economică cu peste 140 de țări.

Poziția sa de țară socialistă și, în același timp, de țară în curs de dezvoltare, exprimând realitățile social-economice existente, face ca România să aibă preocupării și interese similare atât cu celelalte țări socialiste, cât și cu țările în curs de dezvoltare.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România este legată de țările în curs de dezvoltare „prin aspirațiile comune spre progres și dezvoltare, prin hotărârea de a acționa pentru abolirea vechii politici imperialiste de inechitate, pentru relații noi de adevărată egalitate și colaborare reciproc avantajoasă între națiuni”.

Evoluții deosebit de dinamice

PORNIND DE LA ACESTE CONSIDERENTE, România acționează pentru întărirea solidarității și intensificarea relațiilor de colaborare și cooperare cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele care au pășit pe calea progresului economico-social, afirmându-și independența politică și economică.

Eforturile pentru dezvoltarea cooperării României cu celelalte țări în curs de dezvoltare se integrează în mod firesc în politica sa generală, de întărire a solidarității și conlucrării cu toate forțele progresiste, de promovare concretă a principiilor coexistenței pașnice și de largire a colaborării cu toate statele, în vederea depășirii politicii de blocuri, realizării destinderii și securității în lume, instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, edificării unei lumi mai bune și mai drepte.

EXTINDEREA pe multiple planuri a colaborării dintre România și celelalte țări în curs de dezvoltare își găsește un fundament concret, viabil și trainic în dezvoltarea și diversificarea relațiilor comerciale și de cooperare economică și tehnico-științifică cu aceste țări (vezi graficul). **Ponderea schimburilor comerciale cu aceste state în comerțul extern al României marchează o tendință mereu ascendentă și deosebit de dinamică** — de la numai 4% în 1960 la 18,5% în 1975 și 21,3% în 1976, urmând ca pînă în 1980 să crească la circa 25%

Această creștere urmează să se obțină în principal pe calea intensificării cooperării în producție, inclusiv crearea de societăți mixte, prin mobilizarea deplină a tuturor factorilor de care depinde punerea în funcțiune la termen prevăzute a obiectivelor în curs de realizare, prin finalizarea într-un timp cât mai scurt a acțiunilor de cooperare aflate în diferite faze de negociere și identificarea de noi posibilități de cooperare în domenii prioritare pentru dezvoltarea industrială și valorificarea superioară a resurselor materiale și umane din aceste țări.

Printre cele peste 140 de țări cu care România are relații de schimburi comerciale și cooperare economică, peste 100 sînt țări în curs de dezvoltare. Dintre acestea, unele — cum sînt: Angola, Burundi, Cutaçao, Guineea-Bissau, Mozambic, Sao Tomé și Principe — au apărut ca parteneri economici pentru prima dată în 1976.

Acordurile — factor de impulsione a relațiilor economice internaționale

O REMARCABILĂ CONTRIBUȚIE la dezvoltarea și amplificarea relațiilor dintre România și țările în curs de dezvoltare au adus-o convorbirile la cel mai înalt nivel realizate cu prilejul vizitelor președintelui Nicolae Ceaușescu într-o serie de state din Africa, Asia și America Latină și al vizitelor în țara noastră ale conducătorilor unora dintre țările de pe aceste continente. Contactele directe, întîlnirile și convorbirile la nivelul șefilor de state și

guverne, tratatele de prietenie, declarațiile solemne comune, precum și alte documente semnate cu aceste ocazii au constituit momente de importanță istorică în cronica relațiilor dintre România și țările respective, punind bazele unei conlucrări trainice pe multiple planuri.

În prezent, România are încheiate acorduri de schimburi comerciale și cooperare economică și tehnico-științifică la nivel guvernamental cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare. Tabelul de mai jos prezintă amploarea dezvoltării cadrului de colaborare economică cu aceste state în ultimii 30 de ani, pe zone. Potrivit prevederilor majorității acestor acorduri, au fost constituite comisii mixte interguvernamentale, care contribuie în mod direct la identificarea principalelor domenii și acțiuni de interes reciproc, stabilesc obiectivele de realizat prin cooperare, corespunzător intereselor comune, contribuie la crearea condițiilor necesare pentru executarea obiectivelor respective și urmăresc modul de punere în aplicare și realizare a acestora.

Acorduri de schimburi comerciale și cooperare economică și tehnico-științifică

Zona	1947	1976
Țări din Africa	1	45
Țări din Asia și Oceania	1	32
Țări din America Latină	2	18
Total	4	95

Desigur că acest cadru politic și organizatoric permite o intensificare a contactelor, o mai bună cunoaștere a partenerilor și, pe această bază, sporirea încrederii reciproce, intensificarea și diversificarea schimburilor economice bilaterale.

O amplă dezvoltare a formelor moderne de cooperare

Paralel cu formele clasice de comerț exterior, cunosc o amplă și intensă dezvoltare formele moderne, înaintate de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică, cărora le revine o pondere de peste 50% în ansamblul relațiilor economice ale României cu aceste țări.

Cooperarea dintre România și țările în curs de dezvoltare cuprinde domenii în care cunoștințele tehnologice și experiența organizatorică acumulată de țara noastră pot servi intereselor de dezvoltare economică a acestor țări, modalitățile și formele concrete de realizare fiind convenite de la caz la caz. Dintre acestea, unele se remarcă prin frecvența lor și ponderea tot mai importantă :

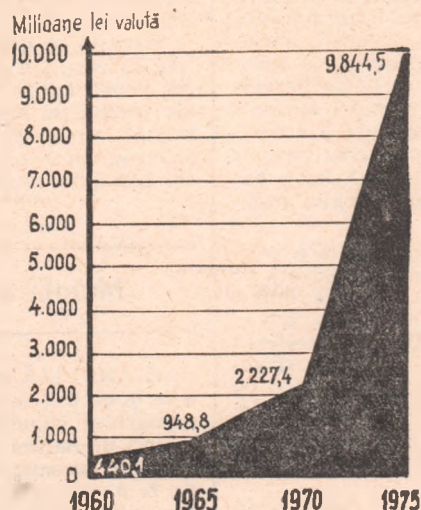
● **Construirea în țara parteneră a unor importante obiective economice, pe baza livrărilor românești sau cu participare românească**, în domeniile industriei constructoare de mașini, minier, petrolier, al transporturilor, industriei lemnului, industriei textile, agriculturii și zootehniei, al construcțiilor etc., adică tocmai în acele domenii menite să asigure o valorificare superioară a resurselor țărilor respective, să impulsioneze dezvoltarea lor multilaterală. Cu titlu de exemplu, vom menționa că au fost construite sau sînt în faza de realizare a investițiilor : fabrici de tractoare în Egipt și Iran ; complexe de extracție și prelucrare a fosfaților în Egipt, Siria și Tunisia ; rafinării în India, Iordania, Pakistan și Siria ; combinate de produse sodice în Egipt și Peru ; porturi și aeroporturi în Maroc, Iran, Senegal ; complexe de industrializarea lemnului în R.P. Congo, Iran și Sri Lanka ; fabrici de ciment în Irak, Liban, Maroc și Siria ; filaturi, țesătorii și fabrici de confecții în R. P. Congo, Sudan și Tanzania ; lucrări de hidroameliorații în Libia și Siria ; lucrări hidroenergetice în Algeria și Iran ; lucrări de construcții publice și civile în Libia, Irak, și Sudan. În prezent sînt în curs de realizare circa 100 de obiective importante în domeniile industriei, agriculturii, transporturilor etc.

● **Executarea de lucrări de prospecțiuni, geologice, geofizice și explorări**, în vederea precizării potențialului unor zăcăminte de hidrocarburi, mineruri (de fier, cupru, zinc, plumb), fosfați, cărbune etc. deja cunoscute, dar insuficient cercetate, precum și pentru descoperirea de noi zăcăminte de substanțe minerale utile. Asemenea lucrări au fost executate sau sînt în curs de realizare în țări ca Algeria, Siria, Irak, Iran, Zambia, Maroc, Kenya, R.P. Congo, Columbia, Ecuador, Turcia, Gabon, Libia, Yemen, Madagascar, Coasta de Fildeș, Nigeria ș.a.

● **Înființarea, împreună cu parteneri locali, de societăți mixte cu caracter productiv** în domeniul minier, al industriei materialelor de construcții, forestier, al agriculturii, zootehniei și în alte sectoare, în vederea punerii în valoare a unor resurse naturale. Aceste societăți mixte sînt persoane juridice care se conduc potrivit legislației țărilor respective. Constituirea unor astfel de societăți reprezintă o formă uzuală de participare la realizarea unor obiective economice, prin aport de capital și eventual cu credite în instalații, utilaje, echipamente etc. Pînă în prezent au fost constituite în țările în curs de dezvoltare aproape 30 de societăți mixte de producție cu participare românească, de pildă în Libia, R.P. Congo, Maroc, Kenya, Tanzania, Zambia, Imperiul Centrafrican, Zair, Nigeria, Liberia, Liban, India, Iran, Chile și Peru. De asemenea, în aceste țări au fost constituite unele societăți mixte cu caracter comercial, pentru vînzarea de tractoare, produse agroalimentare, produse chimice și alte mărfuri.

● **Acordarea de asistență tehnică prin**

specialiști români pentru expertizarea documentațiilor geologice și geofizice privind unele zone și zăcăminte de substanțe minerale utile, în vederea stabilirii programelor viitoare de cercetare și valorificare — în Algeria, Maroc, Egipt, Irak, Filipine, Guineea, Turcia, Libia, Mozambic, Ecuador și Venezuela. Această activitate de asistență tehnică se realizează, de asemenea, și în multe alte domenii de interes pentru țările în curs de dezvoltare, precum : industria construcțiilor de mașini, energetică, construcții, transporturi, chimie, agricultură, învățămînt, sănătate etc. În prezent își desfășoară activitatea în aceste țări peste 16.000 de specialiști români, dintre care 40% cu pregătire superioară și o bogată experiență practică.

Dinamica schimburilor comerciale (export + import) ale României cu țările în curs de dezvoltare

● **Formarea și specializarea în România a unor cadre naționale** necesare construcției economice și sociale. Pînă în prezent au fost pregătiți, numai în învățămîntul superior românesc, peste 1500 de tineri provenind din țările în curs de dezvoltare, ca bursieri ai statului român sau ai țării trimitătoare. De asemenea, un număr important de cadre din aceste țări au efectuat în România stagii de specializare, teze de doctorat, cursuri postuniversitare organizate de UNESCO în domeniul geologic, minier și petrolier, precum și alte forme de specializare în diferite domenii. În prezent, peste 10000 de tineri din țările în curs de dezvoltare studiază sau efectuează diferite stagii de specializare în România.

România — sprijinitor activă a progresului țărilor în curs de dezvoltare

RELĂȚIILE comerciale și de cooperare economică și tehnico-științifică promovate cu țările în curs de dezvoltare reflectă participarea României la efortul de progres al acestor țări și se bazează pe principiile avantajului reciproc și al deplinei egalități în drepturi, afirmîndu-se tot mai mult în lume ca exemplu de relații de tip nou între state suverane și independente.

V. BUCIU

(Continuare în pag. 19)

Rezoluții adoptate în Organizația Națiunilor Unite, inițiate de țara noastră sau promovate în comun de România cu alte țări în curs de dezvoltare

● **În cadrul Adunării Generale a O.N.U.**

- „Posibilitățile cooperării internaționale în domeniul dezvoltării industriei petroliere în țările slab dezvoltate”
- Planificarea în vederea dezvoltării economice”
- „Punerea în valoare și utilizarea resurselor umane”
- „Știința și tehnologia”
- „Cooperarea internațională în domeniul utilizării calculatoarelor electronice și tehnicilor de calcul pentru dezvoltare”
- „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state”
- „Aplicarea tehnicilor informaticii la dezvoltare”
- „Rezoluția privind convocarea Conferinței Națiunilor Unite asupra cooperării economice ” internaționale”
- „Situația socială din lume și necesitatea instaurării unui ordin economic internațional”.
- „Rezoluția privind convocarea Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării”
- „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor”.
- „Declarația și Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale”.
- „Dezvoltarea și cooperarea economică internațională”.

● **În cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare**

- „Rambursarea în mărfuri a creditelor însoțind furnizarea de bunuri de echipament” (cunoscută și ca „formula românească de cooperare”).
- „Formarea de personal tehnic și specializat în domeniul promovării exporturilor — tehnici de desfacere, modalități de finanțare, publicitate — și al tranzacțiilor invizibile, inclusiv transporturile maritime, asigurările și turismul”.
- „Măsuri pentru informarea opiniei publice mondiale, asupra lucrărilor UNCTAD și a problemelor dezvoltării”
- „Crearea fondului comun în cadrul Programului integrat privind produsele de bază” (care să asigure îmbunătățirea situației veniturilor țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de astfel de produse).
- **În cadrul altor organisme O.N.U.**
- „Formarea de personal național pentru dezvoltarea industrială” (ONUDI)
- „Utilizarea ordinarilor și a tehnicilor de calcul la dezvoltarea industrială” (ONUDI).
- „Comerțul internațional și utilizarea forței de muncă” (O.I.M.)
- „Punerea în valoare a resurselor umane” (O.I.M.)
- „Formarea și utilizarea resurselor umane” (UNESCO)
- „Valorificarea resurselor umane” (UNESCO)

Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensământului populației și locuințelor

EVOLUȚIA PROCESULUI DE URBANIZARE (I)

PERIOADA 1966—1976, deși extrem de scurtă în îndelungata istorie a poporului român, va rămâne în memoria generațiilor ca cea mai bogată de pînă acum în realizări și semnificații, îndeplinind un rol hotărîtor în consolidarea bazei tehnico-materiale a socialismului și făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Edificarea unei economii dinamice și prospere — bazată pe industrializarea socialistă a țării, pe dezvoltarea și modernizarea agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei naționale, în condițiile promovării accelerate a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, a condus la creșterea forțelor productive ale societății, la sporirea capacității creatoare a poporului român și, prin toate acestea, la crearea cadrului necesar afirmării plene și personalității umane.

Înfăptuirea politicii demografice, ca parte integrantă a politicii economico-sociale a partidului și statului nostru, bazată pe concepția materialist-dialectică potrivit căreia relațiile dintre procesele demografice și variabilele economice ale dezvoltării se intercondiționează complex și reciproc, a asigurat creșterea populației în ritmurile necesare dinamismului economic și social. Populația României socialiste a ajuns la 5 ianuarie 1977 — potrivit rezultatelor preliminare ale recensământului populației și al locuințelor — la 21 559 416 locuitori, evoluind în perioada de la ultimul recensământ într-un ritm mediu anual de creștere de 1,1%.

Devansarea ritmului de creștere a populației de ritmurile în care au evoluat variabilele economice — venitul național, producția industrială, producția agricolă, producția de construcții-montaj etc., reflectă opțiunea de asigurare a unui raport just între evoluția proceselor demografice și dezvoltarea de ansamblu a economiei, materializată în sporirea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, obiectiv fundamental căruia îi este subordonată întreaga activitate economico-socială.

O trăsătură obiectivă a creșterii economice

PROCESUL rapid de urbanizare, de transformare a caracteristicilor localităților rurale pentru a le apropia în tot mai mare măsură de cele ale orașelor, este semnificativ pentru prefacerile care au avut loc în structura societății noastre — ca urmare a industrializării, a dezvoltării rapide a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, în scopul valorificării superioare a resurselor naturale și umane și ca o expresie a caracterului profund umanist a politicii partidului.

Proces economic și social de lungă durată, desfășurat în țările dezvoltate în intervale de zeci și sute de ani, urbanizarea se înfăptuiește în strînsă legătură cu dezvoltarea economico-socială de ansamblu a unei țări, purtînd amprenta nivelului de dezvoltare a forțelor de producție, a relațiilor de producție și a relațiilor sociale. Iată de ce considerăm că pentru a aprecia la reala valoare evoluția rapidă, din ultimii ani, a procesului de urbanizare în țara noastră, nu trebuie să uităm că pînă la eliberarea României a fost o țară înapoiată din punct de vedere economic și social, în care se practica preponderent o agricultură extensivă, parcelată, cu mijloace tehnice destul de rudimentare. O țară prezentînd importante contraste și discrepanțe atît în ce privește nivelul de dezvoltare a localităților și unităților administrativ-teritoriale, cît și în ce privește nivelul de viață a diferitelor categorii de populație.

O scurtă incursiune istorică, arată că populația urbană a României a prezentat o evoluție continuu ascendentă (tabelul nr. 1). Așa cum reiese din tabelul nr. 1, astăzi beneficiază de avantajele serviciilor și confortul pe care le oferă viața urbană 10 236 846 cetățeni, aproape jumătate din populația țării (47,5%). Față de anul 1930 populația

urbană a crescut aproape de 3,4 ori, dar cel mai important spor de populație urbană s-a înregistrat în perioada postbelică, în anii construcției socialiste, și cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea al partidului.

Aceasta se explică prin ritmul accelerat și condițiile calitative în care s-a desfășurat industrializarea socialistă, dezvoltarea construcțiilor, transporturilor și a altor ramuri neagricole ale producției materiale, prin crearea, astfel, an de an, a unui număr important de locuri de muncă cu deosebire în municipii și orașe, care au constituit importante centre de atragere pentru populația din zonele rurale ale țării.

Mutații în structura pe medii a populației

O ANALIZĂ mai detaliată a procesului de urbanizare relevă o serie de interesante și importante considerații. Astfel, sporirea numărului populației urbane se datorește unei multitudini de factori de natură economică, politică și demografică care au influențat aproape constant, dar în sensuri și proporții diferite, de la o perioadă la alta, procesul de urbanizare. Pe fondul acțiunii factorilor economici și alături de factorii demografici, de creștere a populației urbane, schimbările intervenite în împărțirea administrativ-teritorială, modificările de ordin legislativ, referitoare la cuprinderea unor localități în mediul urban, sînt și ele reflectate semnificativ în evoluția populației urbane.

Dar iată și cîteva cifre în acest sens. La recensământul din anul 1930, populația urbană era alcătuită în proporție de 93,9% din populația municipiilor și orașelor. Populația comunelor suburbane inclusă în urban număra 186 226 locuitori, reprezentînd 6,1% din totalul populației urbane. După mai bine de 17 ani, proporția se păstrează, deși în ansamblu populația urbană a sporit cu 21,7%. Ținînd seama de acestea se poate aprecia că creșterea populației urbane în perioada 1930—1948 s-a realizat în cea mai mare parte pe seama sporului migratoriu, care, după unele calcule, a fost de 14,5%. Ca urmare a dezvoltării economice în perioada antebelică orașele mari și mijlocii au început să atragă populația nu numai din zonele rurale din imediata vecinătate, ci din întreaga țară. În susținerea acestei afirmații trebuie precizat, desigur, că sporul natural din zona urbană a fost destul de scăzut, prezentînd variații între + 5,6% (în anul 1930) și -8,0% (în anul 1947).

În anii ce au urmat imediat după cel de-al doilea război

Tabelul nr. 1

Populația din mediul urban și rural la recensământul din anii 1930, 1948, 1956, 1966 și 1977

Data recensământului	Populația totală	Mediul urban		Mediul rural	
		Numărul populației	În procente față de total	Numărul populației	În procente față de total
29.XII.1930	14 280 729	3 051 253	21,4	11 229 476	78,6
25.I.1948	15 872 624	3 713 139	23,4	12 159 485	76,6
21.II.1956	17 489 450	5 474 264	31,3	12 015 186	68,7
15.III.1966	19 103 163	7 305 714	38,2	11 797 449	61,8
5.I.1977	21 559 416	10 236 846	47,5	11 322 570	52,5

mondial, în condițiile stagnării activităților economice și în special ale reducerii în proporții însemnate a producției industriale — ca urmare a consecințelor războiului — orașele țării, cu deosebire orașele mari, nu și-au păstrat forța de atracție pentru populația rurală din perioada antebelică. Populația urbană, deci, apare în scădere în toate provinciile României, cu excepția Olteniei, municipiului București și a unor orașe din vestul Munteniei (Pitești, Cîmpulung, Alexandria, Curtea de Argeș și Roșiorii de Vede), excepție datorată în principal migrației populației din nord-estul țării. Dacă în perioada 1930—1940 populația urbană a crescut într-un ritm mediu anual de aproximativ 1,6%, în perioada imediat postbelică (1946—1947) acest ritm a scăzut la 0,3%.

Transformările social-economice care au avut loc după actul naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie, construcții, transporturi etc., din iunie 1948, trecerea la industrializarea socialistă a țării, au trezit la viață unele centre urbane mai puțin dezvoltate, au impulsat dezvoltarea unor localități limitrofe orașelor, legate organic de acestea din punct de vedere economic și social-cultural, ducând la încorporarea acestor localități în limitele teritoriale ale orașelor respective; s-au creat astfel condiții pentru apariția unor orașe noi și transformarea unor localități în importante centre muncitorești. În această perioadă scurtă populația urbană a țării a crescut de la 3 713 mii locuitori (în anul 1948) la 5 474 mii (în anul 1956), adică cu 1 761 mii locuitori (47,4%), procesul de urbanizare evoluând într-un ritm mediu anual de 4,3%. Concret, la sporul populației urbane din perioada 1948—1956 au contribuit creșterea populației orașelor existente și extinderea teritorială a acestora (cu 27,8%), apariția unor noi orașe și dezvoltarea procesului de urbanizare într-un număr de 183 localități, a căror populație — ce însuma 727 592 locuitori (13,3% din populația urbană) — a fost inclusă în populația urbană. Dintre factorii demografici și social-economici care au contribuit la creșterea populației urbane în această perioadă remarcăm, pe de altă parte, evoluția pozitivă a proceselor demografice, care au asigurat un spor natural al populației urbane destul de ridicat comparativ cu perioadele precedente (în medie anual de 3,6%), ș.a.

Ca urmare a îndeplinirii cincinalului 1951—1955 volumul producției industriale a fost în anul 1955 de 3,4 ori mai mare față de cel din 1948. Creșterea în aceeași perioadă a investițiilor, concentrate în proporție de 2/3 în ramurile de bază ale industriei, a asigurat sporirea fondurilor fixe productive cu 61% față de anul 1950, crearea a peste 825 mii locuri de muncă noi, în cele peste 100 fabrici, uzine și întreprinderi noi, precum și în alte 200 întreprinderi dezvoltate. Creșterea forțelor produc-

tive pe teritoriul țării, avîntul economic și cultural au contribuit la dezvoltarea orașelor și apariția a noi orașe, care au constituit importante centre de atracție, dinamizînd fluxurile migratorii de la sat la oraș. Sporul migratoriu pozitiv al populației urbane a depășit în această perioadă 20%.

Populația urbană a evoluat apoi pe fundalul continuării procesului de industrializare socialistă și al dezvoltării economice, sociale și culturale a țării. Ca urmare a încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii, în această perioadă au fost generalizate relațiile socialiste în întreaga economie și a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om; s-au produs importante mutații în structura pe ramuri a economiei, cu deosebire între industrie și agricultură. Ponderea industriei în produsul social a crescut de la 44,9% în anul 1955 la 57,3% în anul 1965, în timp ce ponderea agriculturii și silviculturii a scăzut în aceeași perioadă de la 30,5% la 21,7%.

Realizarea în această perioadă a amplului program de investiții în ramurile producției materiale a contribuit la sporirea capacităților de producție, la crearea a 1 356,9 mii noi locuri de muncă. Prin amplasarea noilor obiective, potrivit cerințelor unei dezvoltări mai raționale a forțelor de producție pe teritoriul țării, s-au dezvoltat orașele existente, au apărut noi orașe, iar un număr tot mai mare de centre muncitorești și stațiuni balneo-climaterice și-au schimbat înfățișarea, dobîndind caracteristici economice, sociale și culturale apropiate de cele ale orașelor.

În aceste condiții populația urbană a ajuns în anul 1966 la 7 305 714 locuitori, fiind cu 1 831,4 mii locuitori mai mare (33,5%) față de recensămîntul din anul 1956. Din acest spor, o creștere de 1 473,4 mii locuitori are la bază sporul natural și migratoriu, încorporarea în orașe a unor localități limitrofe și apariția a 12 orașe noi. Concret, în acești ani industrializarea, dezvoltarea celorlalte activități economice și social-culturale, amplificarea activității turistice și a bazei tehnico-materiale a unităților balneare, de tratament și odihnă au schimbat treptat profilul economic și aspectul edilitar al unui număr ridicat de localități (238), a căror populație — însumînd 1 085 625 locuitori — a fost inclusă în mediul urban. De asemenea un aport important la creșterea populației urbane l-au avut factorii economici, care au generat o puternică mobilitate a populației în sensul dinspre sat spre oraș. Desigur, trebuie ținut seama că sporul natural al populației urbane a fost în scădere, de la 8,4% în medie pentru perioada 1948—1955, la 6,9% în perioada 1956—1966.

dr. Ion MARINESCU

director la Direcția Centrală de Statistică

Colaborarea cu țările în curs de dezvoltare

(Urmare din pag. 17)

Între România și țările în curs de dezvoltare s-a stabilit o strînsă și fructuoasă colaborare și pe plan internațional, marcată în mod deosebit și de sprijinul pe care aceste țări l-au acordat intrării oficiale a României în „Grupul celor 77” cu ocazia reuniunii ministeriale de la Manila, din februarie 1976 și participării, în același an, ca invitată la cea de a V-a Conferință a șefilor de stat sau de guvern ai țărilor nealiniate, de la Colombo.

În cadrul organizațiilor și reuniunilor internaționale, România a sprijinit și sprijină în mod hotărît lupta popoarelor din Africa, Asia și America Latină pentru lichidarea vestigiilor colonialismului, împotriva politicii de apartheid, promovînd inițiativele și rezoluțiile propuse de statele în curs de dezvoltare, devenind în multe cazuri co-autoare a acestora.

Sînt numeroase cazurile în care la inițiativa României s-au alăturat alte țări în curs de dezvoltare, sau România a devenit coautoare la documentele prezentate de aceste țări. Din aria

largă a domeniilor în care țara noastră conlucrează activ cu aceste țări în cadrul organizațiilor internaționale amintim:

- manifestarea independenței și suveranității naționale și condamnarea oricăror încercări de amestec în treburile interne ale statelor, a exercitării de presiuni de orice fel;

- așezarea relațiilor dintre state pe temelia principiilor și normelor dreptului internațional;

- instaurarea și respectarea suveranității depline a statelor asupra resurselor lor naturale;

- eliminarea restricțiilor și altor bariere din calea conlucrării pașnice, fructuoase dintre națiuni;

- adîncirea colaborării dintre state, ca mijloc de accelerare a dezvoltării lor economice și sociale;

- accesul liber, nestingherit al tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii contemporane și facilitarea transferului de tehnologie spre țările în curs de dezvoltare;

- extinderea preocupărilor organizațiilor internaționale în folosul

dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare;

- sporirea asistenței financiare acordate acestor țări de către țările dezvoltate etc.

Ca exemple concrete de conlucrare putem aminti că România a prezentat la 15 octombrie 1957, în cadrul Adunării Generale a O.N.U., un proiect de rezoluție privind elaborarea unei declarații care să cuprindă principiile fundamentale ale relațiilor economice dintre toate statele membre, mari și mici, bogate și sărace, fiind în final coautoare la rezoluția Adunării Generale a O.N.U. intitulată „Bazele cooperării economice internaționale”. Dintre rezoluțiile Adunării Generale a O.N.U. privind dezvoltarea cooperării internaționale, adoptate la inițiativa României, mai pot fi date numeroase exemple (vezi caseta din pag. 17).

România acționează constant pentru intensificarea permanentă a legăturilor sale cu toate țările în curs de dezvoltare, vînd în aceasta o modalitate activă de potențare și dinamizare a eforturilor reciproce pe drumul realizării obiectivelor de progres pe care le împărtășesc, un mijloc concret prin care poate conlucra cu aceste țări în interesul și beneficiul mutual, contribuind totodată la instaurarea unor noi relații în lume, la afirmarea unei noi ordini, economice și politice internaționale.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROFIL TERITORIAL (II)

— Un studiu complex asupra perspectivelor zonei Balș —

DACĂ DEZVOLTAREA de pînă acum a orașului Balș cît și a celorlalte orașe apropiate (Craiova, Slatina, Caracal) a dat naștere la importante transformări cu tendințe spre urbanizare, viitorul va aduce accentuarea acestui proces ce se desfășoară în sensul creșterii calității vieții. De remarcat faptul că aceasta se va realiza în primul rînd în favoarea Balșului care va cunoaște o puternică dezvoltare demografică. În același timp se vor crea germeni de urbanizare în actualele comune Osica de Sus și Iancu Jianu spre care se vor dirija unele activități industriale ale I.O.B. cu toate avantajele economice și sociale ce decurg de aici.

Perspectiva economică și mutațiile sociale

CA URMARE se va adînci procesul de modificare structurală a ocupațiilor populației din zonă prin scăderea ponderii populației ocupate în agricultură în favoarea ocupațiilor industriale și a celor din sfera serviciilor. În paralel, structura de clasă a populației va cunoaște importante schimbări calitative prin creșterea ponderii clasei muncitoare și scăderea corespunzătoare a ponderii țărănimii.

Pornind de la aceste condiții reale, nu putem face abstracție de faptul că în acest interval de timp vor continua să treacă foarte mulți angajați prin întreprindere, fără a rămîne însă pentru mult timp. De aceea întreprinderea va fi nevoită să recruteze lucrători care să poată acoperi nu numai necesarul suplimentar potrivit sarcinilor de plan și a schimbărilor normale (pensionări, trimiteri la școli, decese, etc.), dar și a pierderilor foarte mari prin fluctuație, care determină și va determina în continuare o pronunțată instabilitate mai ales la meseriile care sînt solicitate fie pe plan local, în construcții și în alte întreprinderi industriale, fie în orașele apropiate, a căror dezvoltare permanentă va continua să exercite o puternică atracție.

În rîndul acestora se înscriu meseriile: sculeri, matrișeri, macaragii, strungari, electroniști, sudori, electricieni, lăcătuși, precum și inginerii de toate profilele, care, deocamdată, ezită să-și stabilească domiciliul în orașul Balș. Desigur că gradul de stabilitate a forței de muncă în general și a principalelor meserii și profesii în special poate fi simțitor ameliorat prin măsuri corespunzătoare care pot și trebuie să fie luate de factorii responsabili.

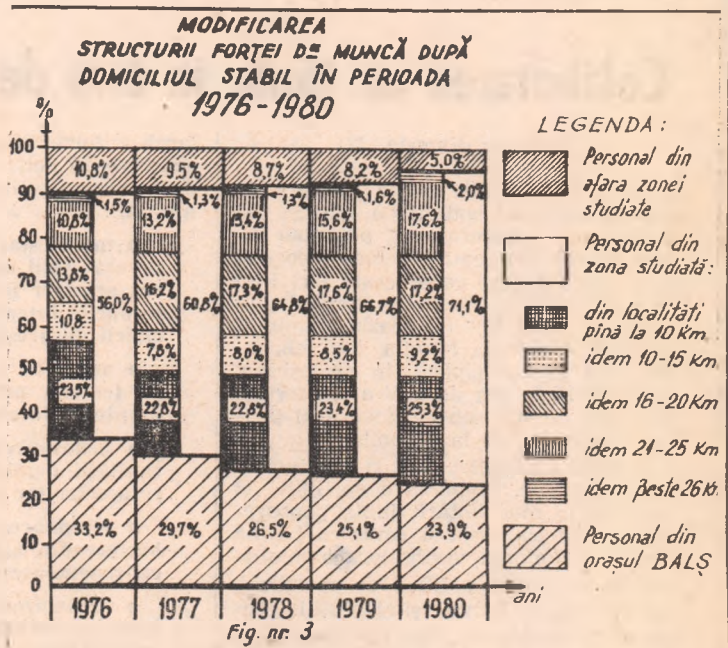
Judecînd evoluția forței de muncă și a surselor de recrutare după domiciliul lucrătorilor, în perspectiva imediată a anului 1980, se prevăd schimbări esențiale în ceea ce privește participarea diferitelor localități la acoperirea necesarului întreprinderii. Pe măsura înaintării în timp și a dezvoltării întreprinderii, orașul Balș va contribui cu o pondere din ce în ce mai mică. Astfel, dacă în anul 1976 orașul Balș dădea o treime din lucrătorii întreprinderii, în condițiile creșterii impetuoase a numă-

rului de angajați, în anul 1980 va mai putea asigura sub un sfert din necesarul acesteia, deși numărul lucrătorilor din Balș va fi mai mare cu cca. 500 de persoane.

De asemenea, se estimează că ponderea lucrătorilor recrutați din localitățile situate în sfera zonei studiate se va reduce în mod treptat de la 10,8% în anul 1976 la 5% în anul 1980. Dat fiind faptul că în prezent mai mult de 1/3 din aceștia provin din Craiova, se prevede că în perspectivă o bună parte a acestora se vor retrage către casă astfel încît în anul 1980 numărul lucrătorilor I.O.B. care vor avea domiciliul în afara zonei studiate va fi mai mic cu cca. 150 de persoane.

Într-un asemenea context, sursa principală de asigurare cu forță de muncă a necesarului în continuă creștere rămîne atragerea populației din zona studiată, care va da I.O.B.-ului peste 70% din necesarul anului 1980 față de numai 56% cît asigura în anul 1976. Ca urmare, în viitor vor exista zilnic numai pentru I.O.B. peste 7 000 de navetiști.

Aceste schimbări structurale sînt redată mai sugestiv în reprezentarea grafică din fig. nr. 3.

• Rezerva de forță de muncă din zonă va crește în viitor în special pe seama creșterii populației active într-o proporție mai mare decît va crește populația în vîrstă aptă de muncă. După calculele noastre, această creștere va avea loc pe seama atragerii într-o muncă utilă societății a tuturor persoanelor în

vîrstă aptă de muncă dar fără ocupație, pe seama trecerii în rîndul populației active a unui număr mai mare de tineri între 16—25 ani, în special prin lărgirea învățămîntului seral și fără frecvență, cît și pe seama atragerii în producție a unei părți din populația casnică.

Din analiza fenomenului pe grupe de localități după distanța față de întreprindere, se desprinde faptul că în viitor se pot recruta lucrători din ce în ce mai numeroși din toate grupele de localități, însă principalele surse de recrutare se conturează a fi localitățile situate la o distanță de pînă la 10 km (25,1⁰/₀), precum și o parte din localitățile situate între 16—20 km (17,2⁰/₀) și cele situate între 21—25 km (17,6⁰/₀).

În perspectiva următorilor 4—10 ani se conturează cîteva tendințe cu efecte directe asupra asigurării cu forță de muncă a principalelor obiective industriale din Balș, Craiova, Slatina, Caracal, asupra dezvoltării urbane a zonei, cît și asupra structurii pe ocupații a locuitorilor săi. Astfel, comunele situate în imediata apropiere a orașului Balș — sub 10 km — vor asigura pentru I.O.B. un număr din ce în ce mai mare de lucrători, ceea ce va face să crească în mod corespunzător și ponderea lor în totalul personalului întreprinderii. Caracteristica esențială a acestor lucrători o va constitui faptul că, fiind aproape de întreprindere, ei vor continua să-și mențină gospodăriile personale în mediul rural, deplasîndu-se zilnic la fabrică.

În perspectivă, aceste localități vor dobîndi caracteristici de comune suburbane a căror viață economică și socială va gravita tot mai pregnant spre Balș. Ponderea ocupațiilor agricole va fi tot mai redusă, iar structura populației agricole va înregistra o serioasă deplasare spre legumicultură și zootehnie.

● Distanța mică față de Balș, existența unor strînse legături economice din ambele sensuri vor exercita influență directă și imediată asupra mijloacelor de transport care trebuie să asigure legături rapide, stabile și sigure cu orașul în plină dezvoltare. Soluția cea mai rațională și mai economică va fi **extinderea traseelor urbane de transport în comun** pînă la aceste localități.

Datorită condițiilor favorabile create prin distanța convenabilă, forța de muncă recrutată din această zonă va fi cea mai stabilă și de aceea va fi necesar ca întreprinderea să-și concentreze atenția spre recrutarea surplusului de forță de muncă în primul rînd din aceste localități. Așa după cum se conturează de pe acum, în funcție de caracterul legăturilor dintre localitățile studiate și orașul Balș — comunele care în viitor vor constitui rezerva de forță de muncă a I.O.B. sînt: Baldovinești, Oboga, Bobicești, Bîrza, Pîrșcoveni, Morunglav, Voineasa, Osica de Sus, Dobrețu, Iancu Jianu, Vulpeni și Dobrun.

Concordanța ritmurilor dezvoltării economice cu cerințele crescînde ale calității vieții

● **INLĂTURAREA** în viitor a neajunsurilor existente ce se manifestă în indicatorii calitativi ai activității întreprinderii cît și asigurarea unei desfășurări normale a activității pe măsura punerii în funcțiune a noilor capacități, impune asigurarea unui număr sporit de locuințe în orașul Balș pînă în anul 1980. În felul acesta, atragerea masivă de lucrători către I.O.B. va crea noi perspective pentru dezvoltarea orașului Balș, dezvoltare care reprezintă în același timp o condiție pentru aducerea forței de muncă lîngă întreprindere.

Ținînd seama de structura familială a celor ce ar trebui să-și stabilească domiciliul în oraș cît și de creșterea naturală a populației în această perioadă (7⁰/₀₀ pe an), rezultă că va trebui să se asigure condiții de viață urbană pentru un număr sporit de locuitori.

● Dezvoltarea orașului Balș este iminentă și de aceea considerăm necesar ca **organele de specialitate să-și imbogățească concepția de proiectare și sistematizare în lumina noilor ritmuri și proporții de dezvoltare economică și socială** a acestuia.

● Întrucît dezvoltarea în continuare a I.O.B. se bazează, în cea mai mare parte, pe folosirea forței de muncă masculină, cu toate măsurile ce vor fi luate pentru atragerea femeilor într-o serie de meserii din întreprindere, în perspectiva următorilor

5—10 ani **problema cheie cu care se va confrunta orașul va fi aceea a posibilităților de folosire a forței de muncă feminine.**

În condițiile actuale, cînd cca 3/5 din lucrătorii întreprinderii — în marea lor majoritate bărbați — provin din mediul rural, soțiile acestora lucrează în agricultură sau sînt casnice. Stabilirea domiciliului în Balș pentru o parte din actualii navetiști va atrage după sine — odată cu mutarea întregii familii — necesitatea asigurării de lucru atît pentru actualele femei casnice și pentru o parte din cele ocupate în prezent în agricultură, cît și pentru femeile tinere care nu au nici o ocupație.

Potrivit calculelor noastre, în condițiile în care orașul se va dezvolta cel puțin la nivelul previziunilor, populația activă feminină din Balș credem că va evolua și în viitor.

În următorii patru ani, deși populația feminină în vîrstă aptă de muncă va crește cu numai 75,2⁰/₀, populația activă de sex feminin va fi mai mult decît dublă, înregistrînd un spor de circa 2500 persoane. Această tendință de creștere mai rapidă a populației active față de creșterea populației în vîrstă aptă de muncă devine tot mai accentuată, așa cum rezultă și din indicii de devansare, ceea ce creează orașului Balș o perspectivă de dezvoltare economică și socială fără precedent. Este adevărat că o parte din această importantă rezervă de forță de muncă își va găsi în continuare ocuparea în agricultură, învățămînt, sănătate, cultură și artă, comerț, gospodărie comunală — ramuri care sub incidența dezvoltării orașului vor cunoaște o dinamică mereu ascendentă —, însă pentru a asigura ocuparea într-o proporție cît mai mare a populației feminine în vîrstă aptă de muncă, credem că va fi necesar să se creeze noi locuri de muncă în industrie pentru circa 1300 persoane în anul 1980, circa 3200 persoane în anul 1985 și pentru circa 5000 în anul 1990.

Într-o asemenea perspectivă, orașul Balș are condiții pentru dezvoltarea **industriei care să absoarbă cu predilecție forța de muncă feminină**. Considerăm că s-ar putea crea întreprinderi ale industriei alimentare pentru care există bază de materii prime în zonă, întreprinderi ale industriei textile, ale industriei de confecții, de parfumerie și produse cosmetice etc. Deoarece asigurarea locurilor de muncă pentru femei în orașul Balș condiționează în mod direct și stabilizarea forței de muncă masculine la I.O.B., considerăm că dezvoltarea ulterioară, socială și economică a orașului, trebuie să constituie o preocupare permanentă nu numai pentru consiliul popular, dar și pentru conducerea întreprinderii de osii și boghiuri, principalul beneficiar al acestor măsuri.

Protectia naturii si a omului

EXAMINÂND mutațiile revoluționare postbelice din punctul de vedere al țărilor în curs de dezvoltare care s-au eliberat în această perioadă de sub jugul colonialismului și care luptă în continuare pentru a se elibera de neocolonialism, economiștii burgheziei naționale din aceste țări au insistat mai ales asupra urmărilor negative ale vechii ordini internaționale (decalaje, subdezvoltare, relații inechitabile în domeniul comercial, financiar, valutar, al serviciilor etc.).

Abordând aceste probleme din perspectiva țărilor capitaliste dezvoltate, o serie de economiști burghezi realiști din aceste țări au contribuit în multe privințe la analiza mecanismului de funcționare a capitalismului și a vechii ordini internaționale generată de acesta, recunoscând anacronismul lor și necesitatea căutării unor noi orizonturi pentru dezvoltarea viitoare a omenirii.

În opoziție cu dogma liberalismului burghez tradițional despre pretinsa permanență și armonie a capitalismului, în opoziție cu pretențiile neoliberale actuale despre presupusa superioritate a „economiei libere de piață”, J. L. Sampedro afirma în 1967 fără echivoc ideea că, în perspectiva istoriei mondiale, capitalismul în general, liberalismul în special, reprezintă „o simplă etapă”, „și chiar o etapă mai scurtă decât multe altele... fără a putea aspira să fie ordinea definitivă a umanității”⁽¹⁾.

Preocuparea gândirii burgheze oficiale din țările imperialiste de a impune în continuare ideea că liberalismul burghez ar constitui cadrul optim de desfășurare a relațiilor internaționale în zilele noastre a constituit obiectul unor aprinse dispute la cel de-al III-lea Congres al Asociației Internaționale de Științe Economice (Montréal, 1968). Încercării lui H. G. Johnson de a moderniza modelul Heckscher-Ohlin-Samuelson al comerțului internațional, în vederea legitimării diviziunii internaționale tradiționale

Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (II)

(capitaliste) a muncii (înfrumusețind activitatea monopolurilor internaționale), ca și încercării lui H. Myint de a reabilita teoria costurilor comparative de producție (reducând problematica deosebit de complexă a relațiilor economice internaționale contemporane la o simplă dispută între liberschimbști și protecționiști), li s-au adus justificade critici, atât din partea economiștilor din țările în curs de dezvoltare, cit și din partea unor economiști realiști din țările capitaliste dezvoltate. H.M.A. Onitiri (Nigeria) remarcă, pe bună dreptate, că „nu există aproape nici o țară în care prețurile interne ale produselor schimbate (în comerțul internațional — n.ns.) să reflecte cu fidelitate costurile lor comparative reale”⁽²⁾. V. L. Urquidi (Mexic) solicită, în locul compromisiurilor menite să salveze teoria burgheză conservatoare despre relațiile internaționale, aflată în slujba vechii ordini internaționale, „o teorie a dezvoltării internaționale care să țină seama, o dată pentru totdeauna, de lumea reală în care se încheie tranzacțiile economice, lume în care fiecare țară se străduiește să crească și să se dezvolte. Trebuie admisă — conchide economistul mexican citat — existența

în lumea modernă a națiunilor independente care au cel puțin dreptul egal să aprobe sau să practice anumite politici economice”⁽³⁾. Contrastând cu optimismul fără acoperire al lui R. E. Caves (S.U.A.) privind posibilitățile de „reintinerire” a teoriei burgheze tradiționale despre comerțul internațional (modelul H-O-S), J. Wemelsfelder (Olanda) este pesimist atât în ce privește continuarea relațiilor economice internaționale în cadrul vechilor structuri, cit și în ce privește rolul real al teoriei economice burgheze în dezvoltarea relațiilor economice internaționale. În legătură cu prima indoială, autorul menționat scrie „Există atâtea condiții de îndeplinire pentru a ajunge la egalizarea prețurilor factorilor (de producție — n.ns.), încât pare puțin probabil ca în practică să fie îndeplinite toate aceste condiții. Ele sînt atât de numeroase și de riguroase încît există temeuri serioase ca să respingem pe plan științific ideea potrivit căreia comerțul ar putea să se substituie în mod avantajos ajutorului (acordat țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare — n.ns.), cum se susține adeseori în lumea oamenilor de afaceri și în cercurile politice”⁽⁴⁾. În legătură cu cea de-a doua indoială, Wemelsfelder scrie : „eu sînt mai degrabă pesimist în ce privește importanța rolului pe care îl poate juca teoria economică (burgheză — n.ns.) atunci cînd este vorba să explice și să prevadă viitorul relațiilor economice internaționale”⁽⁵⁾.

În ampla monografie „Drama Asiei” (1968) și, în continuarea ei, în cartea „Sărăcia mondială — o sfidare. Schiță a unui program mondial îndreptat împotriva sărăciei” (1970), cunoscutul economist suedez Gunnar Myrdal, laureat al Premiului Nobel, se ocupă pe larg de responsabilitatea țărilor dezvoltate pentru subdezvoltarea și sărăcia existentă în lume, făcînd o serie de constatări realiste referitoare la structura inechitabilă a vechii

Este lucrarea de doctorat în științe economice a unui fost pilot. Conform notelor de lectură din revistă, în lucrare se găsesc decorticate: studiul principalelor componente ai acestui sector (construcții, aeroporturi, transporturi); analiza piețelor; expunerea soluțiilor la problemele puse de bilanțul actual și de cel previzional al transportului aerian. În această carte ar fi expus „totul, de la impactul economic al pirateriei aeriene pînă la productivitatea comparată a personalului”. În prezentare ar fi bine imbinat metodele universitare cu cunoașterea „din interior” a unui practician.

Avîntul economic nu va resorbi șomajul și inflația

● O discuție cu privire la situația și perspectivele pe termen scurt ale economiei capitaliste a avut loc în cadrul Consiliului științific al Institutului de

conomie mondială și relații internaționale de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. Luările de cuvînt sînt publicate pe larg în nr. 5 și 6/1977 ale revistei *MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIA*.

În concluziile sale, V.A. Martinov, directorul adjunct al Institutului, a arătat, printre altele, că, cu excepția Angliei, principalele țări capitaliste au atins de pe acum nivelul producției industriale anterioare crizei și au intrat astfel în faza următoare a ciclului — avîntul. Acest avînt va fi însă, după toate probabilitățile, instabil, datorită: inflației prelungite; tendinței de scădere a ratei profitului; creșterii deficitelor bugetare și dobînzilor externe; slăbiciunii procesului investițional (îndeosebi productiv) ș.a. Înrăutățirea condițiilor de acumulare a capitalului determină scăderea gradului de influențare a progresului tehnic asupra creșterii. Ar fi totuși greșit să se creadă —

ordini internaționale, care s-a format în perioada colonialismului. În opoziție cu ceea ce susține teoria burgheză oficială despre relațiile internaționale (în toate variantele ei, de la D. Ricardo pînă la P. A. Samuelson), G. Myrdal constată că, în realitate, „Comerțul internațional — și fluxurile de capital — vor tinde, în general, să dea naștere la inegalități și vor avea aceste urmări cu atît mai mult cu cît mai profund s-au statornicit anumite inegalități. Forțele necontrolate ale pieței nu acționează în direcția înlăturării vreunui echilibru care să implice o tendință spre egalizarea veniturilor. Pe baza cauzalității circulare cu efecte cumulative, o țară care deține superioritatea în productivitate și venituri va tinde să devină mai dezvoltată, în timp ce o țară cu nivel inferior va tinde să fie menținută la acest nivel scăzut sau chiar să i se înrăutățească situația”⁶⁾.

Ideea nu este desigur nouă în gândirea economică. Ea a fost formulată cu mai bine de un secol în urmă de către K. Marx, cu prilejul evidențierii dezvoltării inegale a capitalismului, datorită proprietății private capitaliste asupra mijloacelor de producție și a tradițiilor pe care ea le generează, precum și cu prilejul explicării mecanismului de desfășurare a schimbului neechivalent dintre țări cu un nivel diferit al productivității muncii pe piața mondială, respectiv a exploatării țărilor agrare de către burghezia țărilor industriale din sistemul mondial al capitalismului.

Sub presiunea tensiunilor crescînde dintre diferite eșaloane ale burgheziei în perioada interbelică, elemente importante ale teoriei marxiste despre relațiile internaționale au fost preluate și folosite de unii purtători de cuvînt ai burgheziei naționale din țări subdezvoltate pentru a demonstra caracterul inechitabil al relațiilor internaționale capitaliste și inconsistența teoriei costurilor comparative

de producție. În acest context poate fi menționată poziția economistului burghez român de orientare neoliberală Mihail Manoilescu exprimată în lucrarea „Teoria protecționismului și a schimbului internațional” (1929) care se explică într-o măsură însemnată prin receptivitatea lui față de instrumentarul analitic marxist (teoria valorii bazată pe muncă) folosit în analiza relațiilor internaționale capitaliste din perioada interbelică.

Pasul înainte al lui Myrdal, în comparație cu eforturile anterioare ale unor economiști burghezi realiști de a surprinde și explica carențele vechii ordini internaționale, constă în faptul că, semnificativ modificările de formă în relațiile internaționale dintre țările sistemului mondial capitalist (colonialism, neocolonialism), atrage totodată atenția asupra menținerii structurilor dezechilibrate ale acesteia, precum și asupra agravării lor datorită activității monopolurilor și intervenției statului burghez în favoarea exponenților colonialismului și ai neocolonialismului. „Principalul efect al comerțului internațional asupra țărilor subdezvoltate în perioada colonială a constat — precizează Myrdal — în a încuraja producția lor de produse primare pentru export, folosind muncă necalificată. Tocmai aceasta a determinat în mare măsură structura economiilor lor. Șaptezeci sau optzeci la sută și uneori mai mult din exportul lor actual se compune din produse primare... Forțele pieței nu acționează, cum susține teoria economică abstractă, în condiții de liberă concurență. Au existat numeroase elemente de monopol care au acționat aproape întotdeauna în favoarea oamenilor de afaceri din metropole, și de obicei, într-o anumită măsură, tolerate sau chiar stimulate de guvernele coloniale... Acest proces acționează în continuare. Prin ea însăși decolonizarea nu a schimbat prea mult situația”⁷⁾.

Insistențele lui G. Myrdal cu privire la continuitatea și în perioada postbelică, perioada lichidării colonialismului, a structurilor economice inerente vechii ordini internaționale sînt pe deplin justificate.

Este semnificativ numărul tot mai mare de lucrări burgheze realiste care în ultimii ani adoptă o poziție critică față de vechea ordine internațională, semnificativ starea ei de criză și căutînd soluții care, cel puțin în cazul unor gânditori mai radicali, își îndreaptă atenția și în direcția socialismului, cu unele consecvențe inerente.

Lichidarea decalajelor, a împărțirii lumii în țări sărace și țări bogate este un obiectiv pentru a cărui înlăturare România, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, militează cu clarviziunea și dinamismul ce-i caracterizează întreaga activitate. Analizele și opiniile prezentate subliniază încă o dată nu numai valoarea conceptului unei noi ordini economice și politice internaționale, dar și necesitatea urgentării demersurilor practice în acest sens, pentru care țara noastră acționează cu energie și consecvență.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

- 1) J. L. Sampedro : Les forces décisives dans l'économie mondiale, Hachette, Paris, 1967, p. 132
- 2) L'Avenir des relations économiques internationales, présenté par Paul A. Samuelson. Edition préparée et préfacée par Robert Mossé, Ed. Calmann-Lévy, Paris, 1971, p. 55
- 3) Idem, p. 61
- 4) Idem, p. 105
- 5) Idem, p. 104-107
- 6) G. Myrdal : The Challenge of World Poverty. A World Anti-Poverty Program in Outline, Vintage Books, New York 1970, p. 279
- 7) Idem, p. 282-284

a spus V.A.M. — că această scădere ar fi devenit un factor permanent. Dimpotrivă, datele existente ar permite să se presupună că în țările capitaliste dezvoltate este posibilă în perspectivă o puternică restructurare a aparatului productiv, o creștere substanțială a eficienței producției. Avîntul economiei capitaliste va fi totuși „fără suflu”, cu ritmuri de creștere relativ slabe, cu menținerea unui nivel ridicat al șomajului și inflației.

Eficiența investițiilor în capitalul uman

● Revista KYKLOS (vol. 30 1977, fasc. 1) publică studiul lui Vladimir Stoikov On some models of the educational decision (Despre unele modele ale deciziei privind educația).

Modelul cel mai cunoscut al investițiilor în „capitalul uman”, elaborat de Becker și Mincer, presupune că stimulentele individului de a investi bani în

sine însuși este maximizarea valorii actuale a veniturilor sale nete. Vladimir Stoikov își propune să îmbunătățească modelul Becker-Mincer. „Capitalul uman”, susține autorul, îndeplinește două funcții în același timp: de producător și de consumator. În aceste condiții, funcția de optimizare nu poate fi limitată numai la maximizarea producției de bunuri și servicii, ci trebuie să introducă în ecuație și indicatori sociali, îndeosebi privind calitatea vieții. Vl. Stoikov introduce în model relația că efortul (fizic) depus într-o zi normală de lucru este o funcție descrescîndă de lungimea perioadei de școlarizare. Această idee este confirmată de practica țărilor occidentale de a importa cantități mari de forță de muncă necalificată pentru a efectua munca brută, monotonă și mecanică. Totodată, „timpul liber” este o funcție crescîndă în raport cu durata școlarizării. Testarea statistică a modelului lui Vladimir Stoikov ar evidenția

valoarea sa practică pentru optimizarea investițiilor în „capitalul uman”.

Energia solară favorizează diversificarea peisajului arhitectonic

● A construi o locuință solară — s-a conchis la o reuniune internațională a specialiștilor în construcție, arhitectură și energetică, care a avut loc, după cum relatează Jean Contrucci în LE MONDE din 15 VI, în zilele de 9-10 iunie a.c. la Marsilia — nu înseamnă numai să „plachezi” peste o arhitectură clasică o baterie de captatori de estetică discutabilă. Dimpotrivă, înseamnă să dai un răspuns global cerinței de confort termic și avantaje economice, să faci din toată casa un captator de energie, limitîndu-i pierderile, protejînd-o împotriva vîntului,

FIȘE

favorizînd toate aporturile gratuite de energie solară prin geamuri, prin orientarea zidurilor etc., în fine, înseamnă să adaptezi habitatul la factorii climatici locali. Ceea ce implică, pentru arhitect, nu numai o colaborare strînsă cu energeticianul, ci și revenirea la concepții estetice care țin de tradiție — ea însăși bazată pe experiență. Studiile trebuie să fie diferențiate, nuanțate, ținîndu-se seama de meteorologia și de radiația solară locală, de vînturile dominante. Dacă locuințele tradiționale din diferite regiuni nu pot fi confundate, lucrurile — se spune în relatare — se explică prin faptul că ele au fost fasonate de secole de constrîngeri sau de particularități climatice.

Rațiuni și exigențe ale economisirii muncii sociale

NU DE MULT Editura Academiei ne-a oferit prilejul să luăm contact cu o nouă lucrare a dr. Gh. Șică. Este vorba de volumul „Procese ale economisirii muncii sociale”^{*)}.

Autorul reușește să prezinte în cele patru capitole ale cărții — I. Reducerea costurilor de producție, factor esențial al economisirii muncii sociale; II. Rolul cercetării științifice și al progresului tehnic în economisirea muncii sociale; III. Prejuri și stimularea economisirii muncii sociale; IV. Planul național unic și unele probleme ale economisirii muncii sociale — pe lângă un bogat material cercetat și o serie de interpretări personale, bine argumentate, propuneri pertinente, de certă utilitate pentru activitatea practică.

În cadrul fiecărui capitol se abordează probleme cheie, interdependente, ce trebuie să preocupe permanent pe specialiștii care își desoară activitatea în diverse domenii cu caracter tehnic sau economic. Este vorba astfel de aportul pe care cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică are obligația să-l aducă la soluționarea unor probleme majore privind dezvoltarea în ritm intens și modernizarea forțelor de producție ale țării, creșterea eficienței generale a economiei și sporirea venitului național, în deosebi prin descoperirea și valorificarea unor noi surse de energie, utilizarea rațională a resurselor naturale, obținerea de noi materii prime și înlocuitori sintetici, valorificarea deșeurilor industriale, elaborarea de noi tehnologii pentru producerea — cu consumuri reduse de energie, de cocs, metal, lemn și alte materiale — a unor produse importante pentru consumul industrial sau al populației ș.a.

În acest ultim cadru în volum sînt relevate pe larg unele probleme particulare care se ridică în legătură cu economisirea resurselor energetice. Ne referim bunăoară

^{*)} dr. Gh. Șică, *Procese ale economisirii muncii sociale*, Ed. Academiei R.S.R., Buc., 1977, 246 pag.

la evidențierea și analiza unor propuneri concrete pentru restructurarea resurselor pe purtători de energie (cărbune, gaze naturale, păcură, energie hidro, alte resurse) folosiți la producerea energiei electrice, la evidențierea și analizarea propunerilor privind reorientarea producției din unele ramuri și întreprinderi către produse cu aceeași valoare de întreținere dar cu un consum energetic mai redus, cuplate cu soluții pentru substituirea utilajelor mari consumatoare de energie ș.a.

Avind în vedere că procesul de edificare a unei economii moderne și, în cadrul acesteia, a dezvoltării unei industrii puternice și competitive, presupune o amplificare a bazei de materii prime, în lucrare se accentuează și necesitatea intensificării utilizării resurselor secundare, a deșeurilor provenite din întreprinderi, cit și de la populație.

Dr. Șică abordează pe larg și o altă problemă de „greutate” în procesul atât de complex de economisire a muncii sociale: utilizarea rațională a ambalajelor. Se consideră că diversificarea și recircularea multiplă a ambalajelor trebuie să constituie puncte de reper importante în procesul de perfecționare și modernizare a ambalajelor care, în funcție de natura și de destinația produselor, este necesar să fie fabricate din materiale diverse, urmărind în special înlocuirea materialelor clasice costisitoare cu altele noi. Desprindem părerea autorului după care ideea care circulă astăzi că „produsul bine ambalat este pe jumătate vîndut” trebuie folosită în limite raționale, deoarece ea poate genera risipă de materiale.

Ancorată în realitatea noastră economică, în lucrare se subliniază necesitatea cunoașterii aprofundate a relațiilor de interdependență ce există și se amplifică în procesul de economisire a muncii sociale, a factorilor respectivi, ilustrându-se cu exemple concrete, de natură tehnică și economică, atât o serie de rezultate pozitive obținute în anii anteriori la nivelul economiei și al unităților noastre economice, cit și unele măsuri prevăzute în planul cincinal 1976-1980 sau preconizate în perspectivă. Referirile frecvente întilnite în volum la practica și preocupările

pe plan mondial în ce privește diferitele aspecte ce se ridică în legătură cu economisirea muncii sociale, nu numai că dau cititorului un plus de informații, dar demonstrează convingător importanța ce se acordă astăzi, în multe țări ale lumii, acestor probleme.

Faptul că în lumea contemporană se intensifică preocupările pentru utilizarea rațională a resurselor minerale și energetice de toate categoriile, pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, pentru gospodărirea eficientă a fondurilor de producție și promovarea largă a conceptului de economisire în toate sectoarele de activitate evidențiază, odată în plus, avantajele pe care le conferă dezvoltarea economico-socială planificată a țării noastre, care permite să se acționeze în aceste direcții pe căi convergente, multiple și variate.

Modul de acționare prin plan — detaliat în volum în mai multe din multiplele sale ipostaze, odată cu aprecierea și relevarea unor indicatori cit mai oportuni astfel — asigură o mobilizare complexă a tuturor rezervelor de care dispune economia noastră, printr-o coordonare a energiilor creatoare, o conjugare a eforturilor tuturor oamenilor muncii, o imbinare armonioasă a muncii de concepție cu cea de execuție, pentru atingerea obiectivelor dezvoltării în condiții de eficiență maximă. Este evident că fructificarea conceptului de economisire a muncii sociale în toate ramurile, în toate activitățile se poate realiza însă în cea mai mare măsură prin conlucrarea strînsă dintre cercetarea științifică, proiectarea și producție. Acest imperativ este susținut în volum în mod concret, prin considerații și propuneri.

Fără îndoială că ținind seama de complexitatea subiectului pe care autorul îl abordează, o tratare exhaustivă a problematicii economisirii muncii sociale este dificil de realizat. Cu toate acestea apreciem că s-ar fi impus tratarea și a altor aspecte, cum ar fi economisirea muncii sociale prin deciziile de amplasare a obiectivelor economice sau prin analiza relației producție obținută la un leu avansat, fapt care ar fi constituit un plus important, mai ales dacă se are în vedere că este vorba de probleme mai sensibile și mai puțin investigate, sub acest aspect, în procesul dezvoltării economico-sociale.

Sîntem convinși că acest volum cu o temă actuală va găsi o largă audiență în rîndul specialiștilor din economie, al cadrelor didactice și studenților.

Toma MELINTE

DEZVOLTAREA ÎN PROFIL TERITORIAL

(Urmare din pag. 21)

prin amplasarea judicioasă a uzinei în general și a secțiilor generatoare de factori poluanți în special.

În acest sens, amplasarea întreprinderii în partea de S-E a orașului Balș la o distanță de circa 1,5 km — în condițiile în care curenții de aer din zonă sînt orientați preponderent de la E la V — permite evacuarea fumului și prafului industrial în afara localității în partea de sud a acesteia. Mai mult, la circa 3 km pe direcția de degajare, se întîlnește o zonă de vegetație abundentă în lunca Oltețului, care permite naturii să absoarbă oxidul de carbon poluant pentru oameni, oferind în schimb oxigenul purificator. Ținînd seama de nevoia de protecție imediată a oamenilor care lucrează în celelalte fabrici din întreprindere, oțelăria și turnătoria sînt amplasate în extremitatea sudică a perimetrului uzinei astfel încît este evitată poluarea din aceste surse.

Amplasarea judicioasă ca măsură organizatorică este de natură să prevină poluarea localității sau a celorlalte secții ale întreprinderii în cazurile în care secțiile poluante degajă în

atmosfera factorii nocivi. Important de reținut, însă, este faptul că întreprinderea, fiind dotată cu tehnică modernă, evită poluarea prin reținerea în bună măsură la sursă a nocivităților respective.

Din cercetările întreprinse rezultă că pentru mediul de muncă din întreprindere poluarea este dată de pulberi industriale la oțelărie și turnătorie; gaze nocive la oțelărie, turnătorie și forjă (oxid de carbon), vopsitorie (vapori de plumb), laboratorul chimic (oxid de azot și acid sulfuric); zgomot la majoritatea locurilor de muncă; temperatură, la oțelărie, turnătorie și forjă.

Reținînd faptul că întreprinderea, prin factorii săi responsabili, la toate nivelele, manifestă o preocupare susținută pentru îmbunătățirea permanentă a condițiilor de muncă în care se lucrează, totuși, reținem din concluziile cercetărilor, faptul că în unele ateliere de la oțelărie, turnătorie și montaj boghiuri, sistemele de ventilație sînt insuficiente.

Întreprinderea — pe măsura intrării în producție a tuturor secțiilor sale — este tot mai mult preocupată să creeze pentru toți angajații săi condiții de lucru cit mai favorabile. În orice caz, în concluzie, putem afirma că industrializarea în zona Balș se face în strînsă concordanță cu cerințele de protecție a mediului înconjurător, încadrîndu-se armonios în sistemul general al dezvoltării în profil teritorial din țara noastră.

DEZANGAJAREA MILITARĂ ȘI DEZARMAREA — COMPONENTE DE BAZĂ ALE EDIFICĂRII COOPERĂRII ȘI SECURITĂȚII ÎN EUROPA

„Ținind seama de uriașa concentrare de trupe și armamente existentă pe continentul nostru, apreciem că trebuie să se treacă la măsuri ferme de dezangajare militară în Europa — fără de care nu se poate vorbi de asigurarea unei securități și colaborări reale și trainice“.

NICOLAE CEAUȘESCU

RELAȚIA dezarmare-securitate este, în zilele noastre, puternic acreditată și susținută de argumente de netăgăduit, iar conceptul „securitate prin dezarmare“, promovat activ de majoritatea covârșitoare a statelor lumii, de forțele înaintate ale contemporaneității, a prevalat în conștiința popoarelor asupra tezelor anacronice ale securității întemeiate pe „echilibrul terorii“, pe „capacitatea de supraucidere“ și pe alte doctrine din arsenalul politicii bazate pe forță, pe acumularea de armamente până la limitele absurdului. Un mare număr de guverne, în primul rând ale țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniată și nenucleare militează activ pentru înfăptuirea unor măsuri practice de dezangajare militară și dezarmare — în primul rând în domeniul nuclear, temelia trainică, de neînlocuit, a unei securități efective și reale pentru toți — iar personalități de renume ale vieții politice și științifice au pledat și pledează convingător pentru o atare abordare.

„Lumea nu poate trăi în securitate nșezată pe muchia de cuțit a echilibrului terorii nucleare, spunea reputatul expert în problemele dezarmării William Epstein, fost director al Diviziei de dezarmare a O.N.U. Acest echilibru precar («echilibru instabil al unor interese competitive») poate fi spulberat în orice moment de o răsturnare politică neașteptată sau de o descoperire tehnologică. El se poate prăbuși, de asemenea, dacă cineva aprinde o rachetă nucleară în mod accidental, dintr-o eroare de calcul sau cu intenție criminală. Dacă este vorba de garantarea supraviețuirii omenirii, ea trebuie fondată pe ceva mai rațional și mai permanent decât așa-numita stabilitate a descurajării“.

Arsenalele europene — un grav pericol pentru viața popoarelor

LEGĂTURA ORGANICĂ, indisolubilă, de interdependență dintre dezarmare și securitate își găsește, indiscutabil, o acută aplicabilitate în Europa, continent care, pe lângă că a fost locul unde s-au declanșat și au cunoscut cea mai mare intensitate cele două războaie mondiale, a ajuns din nou zona de pe

planeta noastră cu cea mai mare concentrare de trupe, armamente și tehnică de luptă, inclusiv arme nucleare, din întreaga istorie a umanității. Date recent apărute în presa internațională, care nu sînt contestate oficial de nimeni, arată că, în prezent, arsenalele militare masate în Europa au aproximativ următorii parametri: 11,6 milioane militari; 72 286 tancuri grele și mijlocii; 23 289 avioane de luptă; 4 504 nave de război; peste 14 000 piese de artilerie de mare calibru. Armatele celor 35 de state participante la Conferința general-europeană posedă circa 90% din stocurile globale de armament racheto-nuclear, din care cea mai mare parte se află chiar pe teritoriul european: peste 10 000 de încărcături nucleare tactice și mijloacele lor purtătoare; 3 442 vectori intercontinentali (cu rază lungă și medie) pentru transportul la țintă a 12 500 de încărcături nucleare strategice. Magnitudinea arsenalului nuclear și convențional din Europa este de 3 milioane de ori mai mare decât forța de distrugere a bombei de la Hiroșima; dacă la fiecare locuitor al Terrei revin, din arsenalele nucleare existente, o cantitate de 15 tone de trinitrotoluen (în echivalent convențional), pentru țărilor celor două blocuri militare din Europa acest indice este de 60 tone TNT.

Exprimînd îngrijorarea profundă și justificată a opiniei publice, a popoarelor europene față de proporțiile atinse de cursa înarmărilor pe continent și față de gravele pericole ce decurg din aceasta pentru pacea, securitatea și cooperarea europeană, Actul final de la Helsinki — semnat de reprezentanții cei mai autorizați ai celor 35 de state participante — care constituie, după cum se știe, un tot unitar, evidentiază cu putere valoarea și însemnătatea de prim ordin a măsurilor de dezangajare militară și dezarmare, fără de care nu sînt de conceput cooperarea nestingherită și securitatea autentică în Europa. „Statele participante — statuează Actul final — recunosc interesul lor, al tuturor, în eforturile îndreptate spre reducerea confruntării militare și promovarea dezarmării, care sînt menite să completeze destinderea politică în Europa și să întărească securitatea lor. Ele sînt convinse de necesitatea luării unor măsuri efective în aceste domenii, care, prin scopul și natura lor să constituie

pași către realizarea, în final, a dezarmării generale și totale, sub un control internațional strict și efectiv, și care să aibă ca rezultat întărirea păcii și securității în întreaga lume“.

Partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, au acordat și acordă o importanță deosebită problemelor dezangajării militare și dezarmării în Europa, care dețin un loc însemnat în programul concret de dezarmare prezentat de România la Națiunile Unite și în Comitetul de dezarmare de la Geneva. În magistrala cuvîntare rostită la Helsinki, șeful statului român a subliniat cu o deosebită limpezime natura complementară a aspectelor politice și militare ale securității europene. „Trebuie să privim în față realitatea — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — și să spunem deschis popoarelor că în Europa se află concentrate cele mai puternice forțe militare și armamente din cîte a cunoscut istoria, inclusiv armament nuclear, ceea ce reprezintă un grav pericol pentru viața popoarelor europene și pentru întreaga lume. De aceea, consolidarea destinderii, realizarea unei reale securități și păci pe continentul european nu pot fi concepute fără adoptarea unor măsuri hotărîte de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară“.

Înarmările cresc — tratativele stagnează

EVOLUȚIA „stării Europei“ în cei aproape doi ani care au trecut de la semnarea Actului final a confirmat pe deplin justfeea și temeinicia acestor puncte de vedere. Astfel, în timp ce în alte sectoare ale vieții europene — în sfera politică, economică, culturală etc. — după adoptarea Actului final de la Helsinki au fost înregistrate unele dezvoltări pozitive, în planul dezangajării militare și dezarmării, care reprezintă o problemă-cheie, o componentă esențială a edificării securității europene, a asigurării unei largi cooperări pașnice între statele europene, nu numai că nu s-au întreprins nici un fel de măsuri, dar, mai mult, s-a constatat o amplificare a cursei înarmărilor — nucleare și convenționale. Sînt numeroase exemple concrete care susțin această constatare, una din principalele dovezi

constituind-o sporirea bugetelor militare, în special ale țării mari, puternic înarmate, în perioada 1975—1977. Astfel, cu toate că dispun de arsenale nucleare și convenționale imense, și cu toate că au cheltuit din 1949 până în prezent circa două trilioane de dolari pentru înarmări (dintre care 149 miliarde în 1975 și peste 155 miliarde în 1976), membrii N.A.T.O., în dezacord profund cu exigențele procesului de destindere în Europa, cu spiritul și litera angajamentelor de la Helsinki, au hotărât, la ultima sesiune a acestui bloc militar (Londra, 10 și 11 mai 1977) să sporească din nou bugetele militare, producția de armament și potențialul ofensiv al Pactului nord-atlantic. În acest scop, ei au hotărât, după cum se precizează în Comunicatul final, „să inițieze și să pună în aplicare un program pe termen lung de înarmări pentru a face față nevoilor de apărare ale anilor '80" — ceea ce, în fapt, echivalează cu noi programe militare periculoase și costisitoare, cu o adevărată planificare a cursei înarmărilor pe ani de zile.

Realitățile actuale din Europa relevă o gravă discordanță: proporțiile înarmărilor, în special ale celor nucleare, sînt în creștere în timp ce tratativele și discuțiile pe tema unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare pe continent se caracterizează prin imobilism. Astfel, este știut că aceste probleme continuă să fie aproape complet eludate în dezbaterile asupra dezarmării de la O.N.U. și din Comitetul de dezarmare de la Geneva, iar negocierile de la palatul Hofburg, din Viena, asupra reducerii forțelor armate și armamentelor și asupra măsurilor adiacente în Europa centrală, deși își propun obiective limitate, bat de mai mulți ani pasul pe loc, întîrzie să producă rezultate palpabile.

Popoarele europene, opinia publică de pe continentul nostru consideră că a sosit de mult timpul ca în problemele dezangajării militare și dezarmării în Europa să se treacă de la vorbe la fapte. A venit timpul ca statele participante la Conferința general-europeană, abordînd și aplicînd integral, ca un tot unitar, stipulațiile Actului final, să asigure transpunerea în viață neîntîrziată și riguroasă a hotărîrilor din acest document referitoare la aspectele militare ale securității europene: negocierea și adoptarea unor măsuri practice, a unor acorduri de dezarmare efectivă — cu prioritate în domeniul nuclear —, elaborarea și aplicarea unui program cuprinzător al măsurilor de dezangajare militară și dezarmare, atît la scara întregului continent, cît și în diferite zone ale acestuia. Iată de ce reuniunea de la Belgrad a statelor participante la Conferința general-europeană, avînd ca misiune esențială adoptarea unor măsuri concrete pentru stimularea aplicării tuturor prevederilor Actului final, trebuie să contribuie, ca un obiectiv central, și la realizarea unor înțelegeri substanțiale în direcția dezangajării militare și a dezarmării pe continent.

Propuneri concrete, originale ale României pentru realizarea dezarmării

ÎN CONCEPȚIA țării noastre, expusă în repetate rînduri de reprezentantul ei cel mai de seamă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, consolidarea procesului de destindere — deocamdată la începutul său și încă fragil —, instaurarea unei securități și păci reale pe continentul european nu pot fi promovate și asigurate decît dacă statele participante la Conferința general-europeană vor proceda în perioada următoare, într-un spirit de urgență și cu voința politică necesară, la adoptarea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, în primul rînd în domeniul nuclear, la stăvilirea cursei înarmărilor.

Înțelegînd să-și aducă contribuția proprie la eforturile în această direcție, țara noastră a prezentat o serie de propuneri concrete, originale, vizînd adoptarea graduală a unor măsuri de dezarmare în Europa, precum și în legătură cu modalitățile de realizare a acestor obiective majore. În expunerea de o deosebită valoare principală și practică de la 28 martie a.c., președintele Nicolae Ceaușescu a sintetizat astfel concepția românească în aceste probleme: „Se discută mult despre faptul că securitatea depinde de echilibrul nivelului de înarmare al diferitelor țări. Desigur, pe plan militar trebuie să se asigure un echilibru care să împiedice obținerea, de către vreun stat sau de vre-o grupare de state, de avantaje unilaterale. Este firesc să se urmărească asigurarea unei securități reale și egale pentru toți, care să excludă orice atac prin surprindere, permițîndu-se, totodată, desfășurarea corespunzătoare a controlului armamentelor. Ceea ce este însă greu de înțeles este posibilitatea realizării unui asemenea echilibru militar pe calea accelerării continue a cursei înarmărilor. Un asemenea echilibru obținut prin intensificarea înarmărilor duce inevitabil la agravarea pericolului izbucnirii unor noi conflicte, al declanșării unui nou război mondial nimicitor. Cursa înarmărilor poartă în sine germeul ruperii echilibrului militar și ascuțirii încordării internaționale. De aceea, apare mult mai logic și mai firesc să se acționeze pentru realizarea unui echilibru militar nu prin sporirea înarmărilor, ci prin reducerea acestora, prin trecerea fermă la acțiuni concrete de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară, la efibărarea popoarelor de această grea povară și de acest spectru amenințător”.

După cum se știe, ansamblul măsurilor și propunerilor prezentate de-a lungul anilor de România în diferite foruri internaționale se constituie ca un program concret de acțiune pentru realizarea dezangajării militare și dezarmării în Europa, program care, prin importanța și caracterul lui constructiv, se plasează în stringentă actualitate, inclusiv în contextul reuniunii de la Belgrad.

Țara noastră consideră că, asigurîndu-se în cadrul tratativilor prioritatea absolută a dezarmării nucleare, o însemnătate deosebită o au asemenea măsuri cum sînt: asumarea, de către toate statele posesoare de arme nucleare, a angajamentului solemn de a nu folosi aceste arme; interzicerea amplasă-

rii de noi arme nucleare și retragerea armamentului atomic de pe teritoriul altor state; încetarea experimentării, producerii și perfecționării armelor nucleare și a mijloacelor de transportare a acestora la țintă; reducerea și oprirea manevrelor militare, a oricăror demonstrații de forță la granițele altor țări; lichidarea bazelor militare de pe teritoriile altor state; desființarea blocurilor militare; retragerea în interiorul frontierelor naționale a tuturor trupelor străine și a armamentului acestora; reducerea treptată a armamentelor naționale, crearea de zone de pace și colaborare, lipsite de arme nucleare (după cum se știe, România a propus crearea în Balcani a unei zone de pace și colaborare, în care să nu existe nici un fel de armament nuclear, iar bazele militare străine să fie desființate); interzicerea propagandei de război.

Pentru întărirea destinderii și promovarea securității în Europa, țara noastră a avansat propunerea de a se încheia un pact general-european, cu participarea tuturor țărilor semnatare ale Actului final de la Helsinki, care să conțină angajamentul de renunțare la folosirea forței, precum și angajamentul statelor posesoare de arme nucleare de a nu folosi aceste arme sub nici o formă împotriva altor state sau grupări de state.

Pornind atît de la pericolozitatea cursei înarmărilor de pe continentul european, cît și de la consecințele economice și sociale deosebit de nocive ale acesteia, țara noastră apreciază ca necesară adoptarea unor măsuri de reducere, pentru început cu 5—10%, a bugetelor și efectivelor militare ale tuturor statelor participante la Conferința general-europeană. Adoptarea unor asemenea măsuri, pe lingă efectele economico-sociale pozitive, ar dovedi că țările participante sînt hotărîte să acționeze pentru transpunerea în viață a angajamentelor din Actul final, pentru crearea unui climat în care nici o țară, nici un popor să nu mai poată fi victimă unei agresiuni sau imixțiuni din afară. În condițiile în care cheltuielile militare globale în acest an vor fi, potrivit estimărilor, de circa 400 miliarde dolari, din care celor 35 de state semnatare ale Actului final de la Helsinki le revin 80%, se poate ușor calcula suma considerabilă ce ar fi economisită prin reducerea cu numai 10% a bugetelor pentru înarmări, așa cum propune țara noastră. În cazul în care circa jumătate din această sumă ar fi pusă la dispoziția unui fond special al O.N.U. pentru asistență către țările în curs de dezvoltare, ar putea fi realizate progrese substanțiale în direcția atenuării decalajelor economice și a lichidării stării de subdezvoltare.

Consecvență poziției sale principiale, România este hotărîtă să acționeze cu hotărîre pentru atingerea obiectivelor dezangajării militare și dezarmării în Europa, atît la reuniunea de la Belgrad cît și la viitoarea sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, în celalalte foruri internaționale care se ocupă de problema dezarmării, nutrinnd convingerea fermă că stă în puterea popoarelor de a obține oprirea cursei înarmărilor, impunerea dezarmării și garantarea unui viitor pașnic și prosper al continentului nostru.

Nicolae CHILIE

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Capacități OPEC în creștere

DUPĂ INFORMAȚII recent reproduse de „Oil and Gas Journal”, capacitățile de extracție a țițeiului în țările OPEC au perspectiva de a evolua

în anii '80 așa cum rezultă din tabel (în milioane tone capacitate anuală).

Cererea de țiței în țările capitaliste dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol va crește pînă în 1985, după estimății din aceeași publicație, la 3,4—3,6 miliarde tone anual.

	1977	1980	1985
Total	1840—1890	2170—2225	2205—2440
din care:			
Arabia Saudită	500—550	800	900
Iran	335	325	275—325
Irak	150	225	250—300
Emiratele			
Arabe Unite	120	125—160	150—175
Nigeria	115	115	100—150
Kuweit	175	150	150
Venezuela	130	110—120	110
Libia	125	125	100—125
Indonezia	85	95—105	80—105
Algeria	50	50	45—55
Qatar	35	30	25
Gabon	10	10	10
Ecuador	10	10	10

Prognoză în domeniul îngrășămintelor chimice

INTR-O PROGNOZĂ recent elaborată de experți ai Pieței comune în domeniul îngrășămintelor chimice se apreciază că pe piața internațională a acestor produse va continua să existe o supraofertă pînă în anul 1980, dar că pe ansam-

blul țărilor în curs de dezvoltare, producția va continua să fie deficitară, deși se va manifesta o tendință de creștere a capacităților de producție.

Referitor la Piața comună, se apreciază că în următorii ani cererea de îngrășăminte chimice va spori lent, în condițiile în care consumul la hectar în țările membre se situează la un nivel ridicat.

În viitorii ani, țările membre ale Pieței comune vor importa cantități masive de fosfați, acid fosforic și amoniac.

Se estimează de asemenea că aceste țări vor importa însemnate cantități de îngrășăminte azotoase din țările socialiste.

Dezvoltarea schimburilor bulgaro-vietnameze

COMISIA bulgaro-vietnameză de colaborare economică și tehnico-științifică a hotărât la recenta sa ședință de la Sofia adîncirea colaborării dintre cele două țări în domeniile industrial și agricol și al schimburilor de mărfuri. Pînă la sfîrșitul anului vor fi construite în comun 11 obiective. În Vietnam se construiesc cu asistență bulgară noi capacități pentru extracția de minereu de cupru și producerea de concentrate de cupru, două hidrocentrale electrice, se reconstruiesc o uzină de refrigeratoare. Au fost prevăzute măsuri concrete pentru extinderea colaborării în agricultură și silvicultură. Bulgaria va acorda asistență Vietnamului pentru construirea unor întreprinderi de industrializare a lemnului.

Schimburile de mărfuri între cele două țări au crescut cu 50% în 1976 față de 1975. Pentru perioada 1976—1980 se prevede o creștere a schimburilor de mărfuri între cele două țări de patru ori față de cîmcinalul precedent.

Orientări în dezvoltarea economică

Brazilia: preocupări de canalizare a capitalului străin

ÎN ULTIMII CINCI ANI, investițiile de capital străin au sporit în Brazilia într-un ritm de 25 la sută pe an. În ciuda unei încetiniri a ritmului de creștere, anul acesta se așteaptă un volum al investițiilor străine de 1,2 miliarde dolari. Statisticile evidențiază că din 49 întreprinderi cu o cifră de afaceri de peste 500 milioane cruzeiros, 20 sînt controlate de capitalul străin. Cele mai importante poziții sînt deținute de acesta în industria automobilelor, în industria farmaceutică, în electrotehnică și electronică, în construcția de mașini și utilaje industriale etc. Guvernul brazilian se străduiește în prezent să canalizeze acest capital spre sectoarele cheie ale industriei extractive și prelucrătoare pe care dorește să le dezvolte. Una din formulele preconizate este asocierea tripartită: o treime capital public brazilian, o treime capital particular brazilian, iar o treime capital străin.

Investiții pentru industria minieră

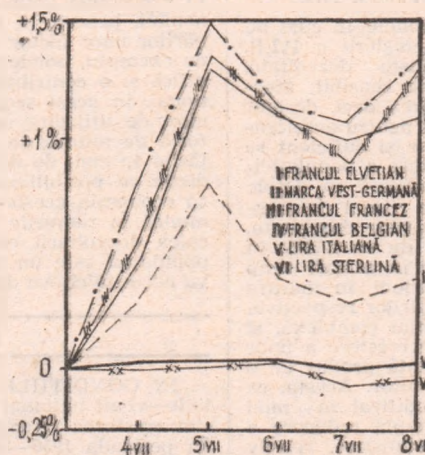
NIVELUL cheltuielilor pentru exploatarea miniere cunoaște un declin pe plan mondial în prețuri constante, iar persistența acestei tendințe timp mai îndelungat poate să dea naștere unor dificultăți de aprovizionare în perspectivă. Aceasta este una din concluziile principale care se desprind dintr-un studiu pregătit în cadrul Secretariatului O.N.U. și dezbătut la recenta sesiune a Comitetului Națiunilor Unite pentru resursele naturale.

Studiul examinează tendințele actuale în ceea ce privește sporierea capacităților de producție, exploatarea, finanțarea investițiilor, inovațiile tehnologice, caracteristicile contractelor pentru exploatarea miniere, eforturile pentru valorificarea bogățiilor minerale ale oceanelor. Se relevă faptul că în anii recentii, o serie de probleme ca nivelul scăzut al unor prețuri, stocurile mari la anumite materii prime, costul crescînd al investițiilor și dificultățile de finanțare au dus la aminarea extinderii unor capacități și a punerii în funcțiune a unor exploatarea noi. În legătură cu costul investițiilor, de exemplu, în studiu se arată că el s-a dublat față de 1970 în unele cazuri și se citează exemple de proiecte al căror cost ajunge la 3 miliarde de dolari. După estimățiile citate de autori, necesarul de investiții al industriei miniere din lumea nesocialistă se ridică în perioada 1976—1985 la peste 175 miliarde de dolari.

EVOLUȚII MONETARE

POLITICA de încurajare a scăderii cursului monedei și a reducerii dobinzilor dusă de autoritățile monetare din S.U.A., precum și perspectivele nefavorabile ale comerțului exterior al țării (deficit anual preliminar pentru 1977 de circa 20 miliarde dolari) au contribuit la menținerea tendinței slabe a dolarului față de restul valurilor occidentale în intervalul 4—8 iulie 1977. Această tendință a fost ușor atenuată în final de efectul știrii referitoare la reducerea cu 0,6% a indicelui prețurilor cu amănuntul pe luna iunie în S.U.A.

Francul elvețian a manifestat o puternică tendință ascendentă, atingînd, în pofida intervențiilor Băncii Naționale a Elveției, un nivel maxim de circa 2,43 franci pentru un dolar, ceea ce reprezintă o depreciere de aproape 1,4% față de cursul de 2,4625 franci pentru un dolar consemnat la închiderea precedentă. Marca vest-germană a avut o evoluție asemănătoare, cursul înregistrat la 8 iulie — de circa 2,3080 mărci pentru un dolar — reprezentînd un nivel maxim pentru ultimele 24 de luni. Francul francez a înregistrat în acest interval o repre-

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 4—8 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 1 VII 1977

ciere de peste 1%, atingînd un nivel maxim de circa 4.8935 franci pentru un dolar S.U.A. Lira sterlină, deși influențată nefavorabil de tendința de depreciere a dolarului S.U.A., a beneficiat de puternica creștere a rezervelor valutare ale Marii Britanii în luna iunie (11,6 miliarde dolari), continuînd să se mențină în jurul plafonului de 1,72 dolari pentru o liră. Lira italiană a realizat o ușoară depreciere în raport cu dolarul S.U.A., cotînd la închidere 883,50 lire pentru un dolar, față de 884,80 lire pentru un dolar la închiderea din săptămîna precedentă. Yenul japonez a continuat să manifeste o tendință fermă, atingînd, în ciuda intervențiilor repetate ale Băncii Naționale a Japoniei, un nivel maxim de circa 264,75 yeni pentru un dolar.

După adjudecarea la 140,26 dolari/uncie a cotei de aur vindute la licitația din 6 iulie organizată de FMI, prețul metalului galben a crescut, atingînd la 8 iulie (primul fixing la Londra) 142,20 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

Optimizarea raportului populație — venit național

— Puncte de vedere și ipoteze de calcul —

IN UNELE ABORDĂRI ale tematicii referitoare la relațiile dintre evoluția populației, pe de o parte, și cea a resurselor de materii prime, alimentare, a suprafețelor agricole, pe de altă parte, populația este privită în mod eronat unilateral, fiind considerată mai mult calitatea sa de consumatoare, în care ar exercita o presiune permanentă și tot mai accentuată asupra acestor resurse. Desigur, evoluția populației nu poate fi considerată independent de resurse, ci trebuie examinată în cadrul și în limita acestora, după cum nici aspectele de structură și de intercondiționare a acestor variabile nu pot fi neglijate. Dar condițiile social-economice concrete în care evoluează aceste variabile și care pot avea o influență esențială asupra sensului și ritmului dinamicii lor au o importanță deosebită pentru caracterizarea parametrilor complecși ai acestor corelații și intercondiționări. În cele ce urmează ne oprim la unul din aspectele majore ale evoluției variabilelor respective și anume la raportul populație-venit național.

Între realism și supraestimare

ABORDÎND problema corelației dintre numărul și structura populației, pe de o parte, și volumul venitului național, pe de altă parte, în contextul realităților lumii contemporane, constatăm înaintea de toate un fapt pozitiv: pe ansamblu produsul intern brut (P.I.B.) crește mai rapid decât populația. Datele statistice din sursă O.N.U., referitoare la acest aspect, sint concludente (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
Ritmul mediu anual de creștere a populației și a P.I.B. în lumea nesocialistă în intervalul 1960—1970 (în %)

	Numărul total populației	Volumul total al P.I.B.	P.I.B. pe un locuitor
1. Țări dezvoltate	1,1	4,8	3,7
— America de Nord	1,4	4,1	2,7
— Europa	0,7	4,8	4,0
2. Țări în curs de dezvoltare	2,5	5,1	2,6
— Africa	2,5	4,5	2,0
— America Latină	2,8	5,4	2,6
— Orientul Mijlociu	2,8	6,7	4,0
— Asia de Est și Sud-Est	2,5	4,6	2,1

Sursa: L'évolution démographique et le développement économique et social. O.N.U., Rapport du Secrétaire Général, E/CONF. 60/4, 1974.

Cifrele din tabel scot în evidență faptul că în zonele în curs de dezvoltare din lumea nesocialistă, deși ritmul de creștere a P.I.B. este deseori mai mare decât în țările capitaliste dezvoltate, ritmul de creștere a P.I.B. pe un locuitor este sensibil afectat de creșterea mai rapidă a populației. S-ar părea deci, desigur dacă se abordează lucrurile într-un mod simplist, că pentru accelerarea ritmului de creștere pe un locuitor ar fi necesar și suficient să se acționeze în direcția încetinirii ritmului de creștere a populației. După o astfel de logică, dacă, operându-se bunăoară cu datele prezentate mai sus, în țările în curs de dezvoltare ritmul de creștere a populației ar fi de numai 1,1% ca în cazul țărilor dezvoltate, atunci ritmul creșterii P.I.B. pe un locuitor ar fi de circa 4%, în loc de 2,6%. În realitate, însă, aceasta nu ar duce în același timp și la soluționarea fondului problemei, nu ar contribui în măsura necesară și la accelerarea dezvoltării economice a țărilor respective. Din acest punct de vedere problema este mult mai complexă, și gravitatea ei constă nu în ritmurile diferențiate de creștere a unor variabile, ci în quantumul P.I.B. în expresie absolută produs de o țară și, corespunzător, în volumul P.I.B. pe un locuitor. Acesta, ca parametru de bază al dezvoltării, nu poate fi modificat în mod esențial și pentru o perioadă îndelungată prin simpla reducere a ritmului de creștere a populației. Unele date statistice, relativ recente, scot în evidență, din acest punct de vedere, situația oglindită în tabelul nr. 2.

În condițiile pe care le reflectă datele tabelului, este ușor de observat că situația celor peste 90 de țări cu o populație de circa 2,5 miliarde locuitori și cu un venit pe locuitor de sub 500 de dolari nu s-ar modifica în mod semnificativ nici chiar în cazul în care ritmul

Tabelul nr. 2
Gruparea țărilor nesocialiste după venitul mediu pe locuitor

Categoria de venit (dol./loc.)	Numărul țărilor	Populația (milioane)	Volumul P.I.B. (mlrd. dolari)	P.I.B./locuitor (dolari)
Sub 200	43	1 151	136	120
200—499	52	1 184	332	280
500—1 999	53	531	530	1 000
2 000—4 999	28	654	1 871	2 860
5 000 și peste	12	316	1 886	5 970

Sursa: World Bank Atlas, 1975.

creșterii populației lor s-ar reduce la zero. Situația nu s-ar modifica în mod sensibil nici în cazul — ipotetic — că numărul absolut al populației acestor țări s-ar reduce la jumătate, decât cu condiția unei dezvoltări accentuate a economiei într-o perioadă mai lungă de timp. Dar o reducere a creșterii populației, ipotetică desigur, ar veni ulterior în contradicție cu cerințele proprii dezvoltării în sensul că s-ar produce o diminuare numerică tocmai a celor care creează venit național. Rezultă deci că exagerarea sau absolutizarea rolului reducerii ritmului de creștere a populației ca metodă de accelerare a dezvoltării nu poate fi acceptată ca atare. Desigur, populația nu este o variabilă a cărei evoluție să nu poată fi și să nu trebuiască să fie influențată, pusă de acord cu sensul și cerințele dezvoltării, în special în ceea ce privește structura sa. Din acest punct de vedere este concludentă ponderea copiilor în vîrstă de sub 15 ani în populația diferitelor țări, categorie aproape în exclusivitate „consumatoare“ de venit național în prezent și potențială forță de muncă în viitor. Exemplificăm:

Ponderea copiilor în vîrstă de sub 15 ani în populația unor țări (în %):

Mexic	48	S.U.A.	27
Thailanda	46	Franța	25
Bangladesh	45	Japonia	24
Indonezia	45	Anglia	24
India	42	R.F.G.	23

Sursa: Lester R. Brown, in the Human Interest. New York, 1974, p. 101.

Optimizarea structurii populației este în mod vădit o necesitate obiectivă dar, așa cum am arătat mai sus, importanța acestei căi pentru rezolvarea problemei subdezvoltării nu trebuie supraevaluată și în nici un caz abordată unilateral sau global.

Raportul populație — venit național nu are un caracter abstract. El presupune anumite structuri, atît ale populației, cit și ale economiei, precum și luarea în considerare a influențelor și condiționărilor unor factori de ordin economico-social. Nu în orice condiții, de exemplu, ponderea mare a persoanelor în vîrstă de muncă semnifică și o contribuție în măsura cuvenită la crearea venitului național, în acest scop fiind necesare anumite posibilități ale economiei de utilizare rațională a forței de muncă. Volumul mare de forță de muncă de care dispun — și vor dispune în continuare — țările în curs de dezvoltare se află încă în mare măsură în contradicție cu posibilitățile de folosire, în special ca urmare a faptului că economia acestor țări nu oferă decumdată suficientă locuri de muncă în ramurile neagricole. Rezolvarea acestei probleme atît pe calea dezvoltării economice cit și pe cea a optimizării structurii populației este un proces care, în condițiile unei evoluții normale, va necesita cîteva decenii.

Ipozeze și perspectivă

ÎN CONDIȚIILE economiei socialiste evoluția raportului populație—venit național are un caracter deosebit de dinamic, decurgînd din creșterea cu mult mai rapidă a economiei decît a populației. În perioada 1950—1975, de exemplu, referindu-ne la experiența României, țară socialistă în curs de dezvoltare, populația sa a crescut cu un ritm mediu anual de 1,1%, volumul total al venitului național cu 9,7% și, corespunzător, venitul național pe un locuitor cu 8,5%. Pornind de la aceste realități precum și de la prevederile înscrise în Programul partidului cu privire la evoluția în perspectivă a economiei României, vom încerca în cele ce urmează o apre-

ciere prospectivă cu caracter orientativ bazată pe calcule ipotetice asupra raportului populație-venit național care urmărește să pună în lumină importanța raportului populație-economie. Calculele noastre, care constituie doar o ipoteză de lucru și prezintă în primul rând o importanță de principiu, ne-ar conduce la schițarea următorului tablou la nivelul anului 1990 :

- volumul prezumtiv al venitului național ... 1 500 miliarde lei
- numărul ipotetic al celor ocupați în sfera producției materiale ... 9 750 mii persoane
- venitul național produs în medie anual de o persoană ocupată

în sfera producției materiale = 1 500 miliarde lei
 în condițiile avute în vedere = 9 750 mii persoane

- durata medie, efectivă, a perioadei active... 42 ani
- volumul venitului național creat de o persoană în cursul vieții sale active corespunzător ipotezei noastre de lucru = 154 mii lei × 42 ani = circa 6,5 mil. lei.

Desigur că gradul de participare la crearea venitului național, precum și productivitatea muncii diferă de la o grupă de vîrstă la alta.

Ținînd seama de aceste elemente, am utilizat în calculele ipotetice pe care le-am efectuat, o „scară” orientativă de participare a populației la crearea venitului național elaborată cu luarea în considerare a aportului acesteia în funcție de grupa de vîrstă („scara Ulanis”*) și anume :

Grupa de vîrstă	Coefficientul	Astfel, corespunzător acestei „scări”, dacă volumul venitului național produs în medie de o persoană în cursul unui an (indiferent de vîrstă) este de 154 mii lei, o persoană din grupa de vîrstă 30—39 ani va produce 154 mii lei X 1,34 = 172 mii lei, iar celelalte grupe de vîrstă vor produce fiecare o valoare corespunzătoare coeficientului respectiv.
0—15 ani	0,00	
16—19 „	0,68	
20—29 „	1,12	
30—39 „	1,34	
40—49 „	1,02	
50—59 „	0,63	
60 + „	0,55	

Dacă, după cum este și normal, la producerea venitului național participă numai o parte a populației, la consumarea lui participă întreaga populație a țării. Dar, ca și în cazul producerii, participarea la consum este de asemenea diferențiată în funcție de structura după vîrstă. Semnificația cunoașterii acestei duble participări diferențiate constă în evidențierea pe această bază a necesității optimizării, în perspectivă desigur, a structurii populației. În ceea ce privește consumul — și prin consum se înțelege desigur nu numai cel alimentar, ci și cheltuielile de la buget privind creșterea și instruirea tinerei generații, ocrotirea sănătății, formarea profesională, alocațiile, bursele, pensiile etc. — scara Ulanis are următoarea configurație :

Grupa de vîrstă	Coefficientul	Dificultatea constă în a stabili măsura consumului (participării) individual pentru persoanele din grupa de vîrstă 0—15 ani, și încercarea noastră este și ea limitată de datele disponibile. În această direcție calculele noastre nu pot reflecta întreaga
0—15 ani	1,00	
16—19 „	1,25	
20—29 „	1,75	
30—39 „	1,75	
40—49 „	1,50	
50—59 „	1,25	
60 + „	1,00	

complexitate a problemei, ele sînt convenționale reflectînd numai o parte a consumului individual, o serie de elemente ale consumului fiind neglijate. Am pornit de la faptul că în 1975, de exemplu, numai cheltuielile pentru învățămînt (evident, inclusiv cele pentru tinerii în vîrstă de peste 15 ani), și cele reprezentînd ajutorul de stat pentru copii (alocațiile) au reprezentat 12,8 și respectiv 7,4 miliarde lei, sau circa 6% din venitul național. Luînd în considerare generalizarea pe viitor a învățămîntului liceal și lărgirea diferitelor tipuri de instruire, ca și creșterea cu circa 3 miliarde lei, la nivelul unui an, a fondurilor destinate alocațiilor de stat pentru copii, rezultă că putem adopta ca ipoteză de lucru destul de realistă o proporție de circa 7% din venitul național ca reprezentînd consumul grupei de vîrstă 0—15 ani. (Menționăm că această grupă reprezintă actualmente circa 25% din numărul total al populației țării). În această ipoteză, consumul mediu anual prezumat al unei persoane din grupa de 0—15 ani ar rezulta pentru condițiile ipotetice ale anului 1990 din relația :

$$1\ 500\ \text{miliarde lei} \times 7\% = 105\ \text{miliarde lei}$$

$$105\ \text{miliarde lei} \div 7 = 13\ 656\ \text{lei anual}$$

Prin urmare, în concordanță cu principiul de calcul adoptat, o persoană din grupa de vîrstă 20—29 ani, de exemplu, ar participa anual la consumul venitului național cu 18 656 lei × 1,75 = 32 648 lei.

Acesta ar fi în linii generale — în ipoteza noastră orientativă de calcul care va putea diferi substanțial de situația reală ca urmare a opțiunilor concrete, de politică economico-socială ale României, în diferite etape — tabloul participării populației la crearea și consumul venitului național în condițiile anului 1990. Folosind elementele de mai sus ca instrumente de calcul orientativ putem elabora unele scheme care să scoată în evidență mai deta-

*) În lipsa unor date privind producția și consumul pe vîrste, „scările” respective ale lui Ulanis, cu tot caracterul lor pur orientativ, oferă totuși o posibilitate de cunoaștere a participării diferențiate, în funcție de vîrstă, a populației, la crearea și la consumul venitului național.

liat mecanismul producerii și consumului venitului național în anumite condiții pe care le-am luat noi în calcul. Avem în vedere în special influența (ipotetică desigur) a structurii populației asupra producerii venitului național ca urmare a creșterii numărului de producători cit și a productivității muncii. Datele și elementele luate de noi în calcul ne-au permis elaborarea schemei nr. 1.

Schema nr. 1

Producerea și consumul venitului național în funcție de structura după vîrstă a populației

— Ipo-teză pentru România, 1990 —
 — mii lei —

Grupele de vîrstă	Du-rata vie-ții (ani)	Consum mediu Anii		Valoarea nou crea-tă/ pers.	Soldul perioadei		
		individual anual pe pe-rioadă	vie-ții ac-ti-ve				
0—15	16	18,6	297,6	0,0	—	—	297,6
16—19	4	23,3	93,2	3,0	105	315	+ 221,8
20—29	10	32,6	326,0	9,5	172	1 634	+ 1 308,0
30—39	10	32,6	326,0	9,5	206	1 957	+ 1 631,0
40—49	10	28,0	280,0	9,0	157	1 413	+ 1 133,0
50—59	10	23,3	233,0	9,0	105	945	+ 712,0
60 +	10	18,6	186,0	3,0	85	255	+ 69,0

Din cele de mai sus se desprinde o concluzie cu caracter general : la producerea și respectiv la consumarea venitului național grupele de vîrstă participă în măsură diferită. Nu se poate realiza o situație în care participarea grupelor cu randament economic maxim să fie exclusivă, iar a celor cu randament scăzut sau numai consumatoare să fie minimă. O optimizare a structurii populației după vîrstă și un echilibru dinamic al acesteia sînt elemente esențiale pentru producerea venitului național.

În sfîrșit, în lumina prevederilor Programului Partidului Comunist Român, un interes deosebit prezintă influența pe care o va avea pe plan economic, reflectată în producerea venitului național, creșterea numărului și a ponderii contingentelor tinere născute în perioada de după 1966. Cunoașterea acestei influențe nu este posibilă în perspectivă decît pentru anul 2000 comparativ cu 1990 deoarece contingentele născute după 1966, în anii cu natalitate ridicată, nu ajung la vîrsta de muncă decît parțial în 1990. Efectul natalității crescute și prin urmare a unor contingentelor sporite de producători va fi integral în anul 2000. Vom lua deci în considerare un număr și o structură diferită a populației dar convențional, în condițiile productivității anului 1990, menținînd nemedificată și indicii ocupării pe vîrste în sfera producției materiale. Obținem astfel situația previzibilă reprezentată în schema nr. 2.

Schema nr. 2

Influența întineririi structurii producătorilor asupra volumului venitului național

— Ipo-teze pentru România, 1990 și 2000 —

Grupa de vîrstă	Numărul populației (mii)				Venit național anual creat de fiecare grupă de vîrstă (milioane lei)	
	total	în sfera produc-ției mate-riale	total	în sfera produc-ției mate-riale	1990	2000
	Anul 1990		Anul 2000			
16—19	1 483	445	1 826	548	66,7	82,2
20—29	3 392	2 374	4 002	2 807	408,3	482,8
30—39	3 520	2 640	3 357	2 518	666,4	654,6
40—49	2 683	1 878	3 452	2 420	294,8	379,1
50—59	2 834	1 967	2 556	1 738	296,0	260,7
60—64	1 274	446	1 352	467	37,9	39,6

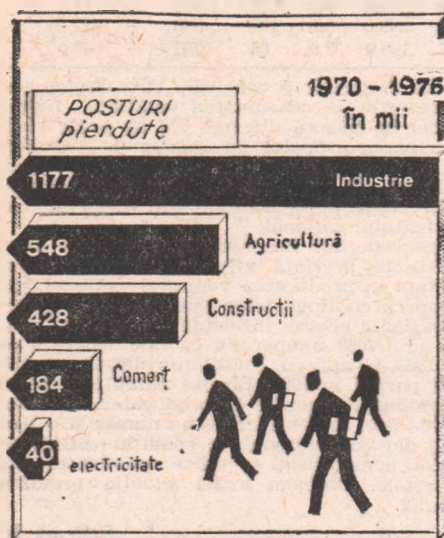
Această schemă, ipotetică desigur ca toate calculele pe care le-am făcut, scoate totuși în evidență aportul considerabil la producerea venitului național al unor contingentelor sporite de producători (în general în vîrstă de sub 30 de ani). În expresie valorică acest aport se ridică la circa 131 miliarde lei în plus față de anul 1990.

Cele expuse mai sus ne permit să apreciem că în condițiile unei țări în curs de dezvoltare — cum este și România — relația „populație-venit național” poate fi optimizată în perspectivă acționîndu-se simultan, atît asupra ritmului dezvoltării economice cit și asupra evoluției demografice. O asemenea optimizare presupune, deci, pe de o parte creșterea volumului investițiilor, iar pe de altă parte influențarea reproducerii populației în scopul formării și generării tipului de familie de dimensiuni socialmente necesare. Pe această cale, în cursul unei generații (circa 28—30 de ani) sînt posibilități de normalizare și a structurii după vîrstă a populației, de eliminare a reproducerii acesteia în funcție exclusiv de capacitățile sale biologice precum și în „salturi” sau în „valuri”. Nu se poate desigur pune problema creșterii volumului contingentelor tinere fără perspectiva asimilării acestora, la momentul atingerii vîrstei de muncă, de către diferitele sectoare de activitate ale economiei și în primul rînd de către cele negricole.

dr. Emil MESAROȘ

Locuri de muncă in dispariție

Sub titlul de mai sus, „Revista economică” relatează nu demult (în nr. 14 din 8 aprilie a.c.) la această rubrică despre efectele pe care le are slăbiciunea persistentă a investițiilor din economia țărilor capitaliste dezvoltate — pe fondul general al fenomenelor recesioniste — asupra ocupării mîinii de lucru. Și anume era vorba despre perceperea acestor efecte nu sub forma numărului șomerilor, ci a numărului de locuri de muncă pierdute. Pe exem-

plul R.F.G. se arată procentul locurilor de muncă „dispărute” într-o serie de ramuri ale industriei în perioada 1970—1976. În graficul de mai jos este sesizat un alt aspect, de data aceasta structural, al aceluiași proces. Potrivit cifrelor din grafic, 2 377 000 locuri de muncă au fost pierdute pe ansamblul economiei în perioada amintită, cu precădere în ramurile producției materiale. Creîndu-se în același timp 785 000 noi posturi (predominant în ramurile neproductive), rezultă o pierdere netă de circa 1,6 milioane locuri de muncă. Numărul celor ocupați în industrie a scăzut în cei șase ani de la 10,4 la 9,2 milioane.

Petrol in Adriatica meridională?

„Flerul” prospectorilor iugoslavi i-a îndreptat de citva timp spre căutarea aurului negru în partea de sud a Mării Adriatice. Depistîndu-se indicii încurajatoare, s-au efectuat foraje pînă la 4 750 metri sub fundul mării. Răspunsul definitiv se va obține anul viitor, cînd se vor face noi foraje cu ajutorul

navei-platformă „Hurricane”, în condițiile unui acord de cooperare încheiat cu parteneri americani care au investit 11 milioane dolari pentru explorări. În termenii acordului, dacă va fi descoperit petrol în cantități comerciale, veniturile rezultate din exploatare vor fi împărțite între partea iugoslavă și cea americană în proporție de 51%:49%.

Program turistic in Maroc

Pe baza unor studii efectuate cu concursul P.N.U.D. și B.I.R.D., guvernul marocan a inițiat programul de dezvoltare turistică a unei zone de circa 100 km lungime de pe litoralul atlantic, cuprinsă între Capul Ghir și vărsarea riului Oued Massa. Orașul Agadir, din centrul acestei zone, distrus de un cutremur cu ani în urmă și reconstruit inițial pentru 30 000 de locuitori, atinge în prezent o populație de circa 80 000 și se estimează că la nivelul anului 1990 va totaliza, cu localitățile din raza sa de influență, peste 300 000 de locuitori. Urmează a fi create 4 noi unități turistice: Founty (un viitor oraș cu 30 000 de locuitori), Taghazout, Aghroud și Tifnit, ceea ce va permite ca numărul anual al turiștilor să se ridice, încă în 1985, la 385 000 — mai mult decît dublul celui din 1975.

Realizarea programului a fost încurajată societății naționale de amenajare turistică a golfului Agadir — SO-NABA, la care participă Ministerul

Urbanismului, Locuințelor, Turismului și Mediului, Oficiul Național de Turism și alte 7 instituții publice și bancare marocane.

Deșerturile pot inverzi

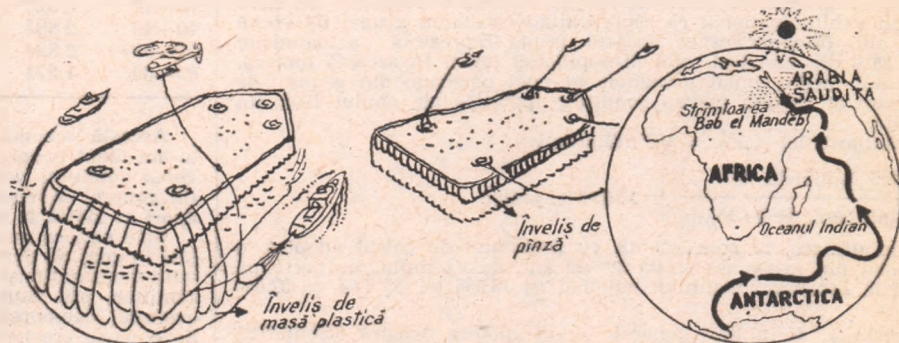
Oamenii de știință de la Institutul deșerturilor al Academiei turkmene de știință au efectuat în Karakum o experiență de cultivare a unor culturi furajere în condiții de deșert. În prezent există milioane de hectare de asemenea deșerturi, unde nu crește nimic altceva decît eventual o iarbă aspră și tufișuri rare. De mulți ani oamenii de știință efectuează cercetări privind posibilitatea introducerii deșerturilor în circuitul agricol. Au fost încercate numeroase metode de arat și diferite semințe de culturi. Se poate afirma, relatează agenția „Novosti”, că greutățile principale sînt acum de domeniul trecutului și au fost puse la punct metodele agrotehnice pentru deșerturi. Suprafața aleasă, curățată de ierburi și de tufișuri, se îngrașă cu îngrășăminte organice, cu fosfor și cu potasiu, se ară la adîncimea de 30 centimetri cu întoarcerea brazdei. După o astfel de prelucrare și prin irigare cu apă obișnuită s-au obținut recolte de peste 600 chintale de masă verde la hectar și de aproape 40 de chintale de boabe de porumb la hectar. Experiențele continuă.

Aisbergul furnizează apă potabilă

PENTRU DEȘERTURILE întinse din peninsula Arabică, din Sahara sau din alte numeroase regiuni geografice, una din resursele vitale cele mai greu accesibile rămîne apa potabilă. Încă de anul trecut „Revista eco-

7500 mile, pînă în portul Jidda din Marea Roșie. Proiectul are în vedere un ghețar în greutate de circa 100 milioane tone, de formă dreptunghiulară, lung de aproximativ o milă (1,609 km), lat de circa 305 m, cu o grosime de circa 275 m. Un atare aisberg-mamut poate furniza 70 miliarde de kg de apă potabilă.

Pentru a reduce la minimum pierderea de apă prin topire în cursul transportului, învelitori din material plastic și pînză vor înconjura baza și

nomică” (nr. 49 din 10 decembrie 1976) a informat despre unele intenții referitoare la remorcarea unor aisberguri din Antarctica în Arabia Saudita.

Îată că de curînd, la comanda guvernului Arabiei Saudite, o firmă franceză a elaborat un proiect de remorcarea a unui aisberg pe o distanță de

laturile aisbergului, iar un înveliș de poliuretan va acoperi ghețarul, izolîndu-l de razele soarelui. Călătoria ar dura 6—8 luni. După calculele societății proiectante, apa ar putea fi oferită în deșert la prețul de 20,6 cenți metrul cub, cu mult mai puțin decît costul actual al apei desalinizate la care se recurge în prezent.

GLOSAR

Rezident

PROBLEMA apartenenței la un stat, a aplicabilității normelor juridice ale aceluși stat și cuprinderii în evidențe a activității economice și financiare ale cetățenilor și instituțiilor respective, are o importanță deosebită în condițiile actuale ale dezvoltării impetuoză a schimburilor internaționale. În această privință, noțiunea de cetățenie nu este suficientă, deoarece un cetățean poate locui pe teritoriul țării a cărei cetățenie o deține, dar poate locui și activă într-o altă țară.

În același timp există întreprinderi și instituții care își au sediul legal într-o țară, însă își desfășoară activitatea și în străinătate? Depinde ea de țara în care își are sediul întreprinderea mamă sau de țara în care activează?

Pentru a răspunde la asemenea întrebări, alături de apartenența juridică la o țară sau alta, se utilizează criteriul amplasării teritoriale a persoanelor și unităților economice. Sub acest aspect apare noțiunea de **rezident** și **nerezident**. Această noțiune a fost definită de sistemul contabilității naționale a O.N.U., care precizează conținutul termenilor de **particular rezident** și de **întreprindere (sau instituție) rezidentă**.

Prin particular rezident se înțelege în primul rând cetățeanul unei țări care declară că locuiește în permanență în acea țară. Cetățenii țării aflați în străinătate sunt considerați rezidenți sau nerezidenți ai țării din care au plecat în funcție de caracterul șederii lor în străinătate și de gradul de concentrare în străinătate a activității lor lucrative și a investițiilor, adică în funcție de măsura în care centrul lor de interese s-a deplasat în străinătate: dacă această măsură este redusă, cetățenii continuă să fie rezidenți ai țării de proveniență, dacă ea este importantă, ei devin nerezidenți. Membrii personalului instituțiilor și organismelor internaționale sunt considerați drept rezidenți ai țării în care își desfășoară activitatea și nu drept rezidenți ai țării lor de origine. Membrii serviciilor diplomatice și consulare, ai misiunilor oficiale, ai forțelor armate, studenții, bolnavii aflați în tratament, în cazul în care se află în străinătate, rămân rezidenți ai propriei lor țări.

Întreprinderile comerciale și organizațiile fără scop lucrativ stabilite într-o țară sunt rezidente, însă nu și sucursalele și filialele din străinătate care sunt rezidente ale țării în care activează, fiind considerate ca făcând parte din economia acelei țări.

În cazul întreprinderilor și organizațiilor ale căror activități se desfășoară în mai multe țări (întreprinderi „supranaționale” sau „transnaționale”), acestea sunt considerate ca fiind rezidente ale fiecărei țări în care activitatea lor face parte integrantă din economie.

Instituțiile rezidente ale unei țări cuprind guvernul central și, acolo unde există, guvernele locale. În schimb, instituțiile internaționale, adică organizațiile interguvernamentale altele decât cele care au o activitate nefinanciară, sunt considerate ca fiind rezidente ale unei zone internaționale care cuprinde ansamblul țărilor reprezentate și nu ale fiecărei țări în care sunt situate.

C. K.

Energie eoliană

Anca Preda, Brașov — Cea mai mare centrală eolică experimentală de până acum funcționând pe baza energiei vântului a fost cea din virful Grandpa's Knob din statul Vermont (S.U.A.), cu o putere de 1,25 MW, în perioada 1941—1945. Abundența petrolului ieftin și perspectivele, care păreau apropiate, ale utilizării pe scară largă a energiei

nucleare au condus ulterior la abandonarea experiențelor. „Crisa energetică” din ultimii ani a redobândit interesul pentru această sursă capricioasă de energie. În S.U.A., de pildă, alocările federale pentru cercetări privind utilizarea energiei eoliene au săltat de la 200 000 dolari în 1973 la 15 milioane în 1976. În programul Agenției pentru cercetare și dezvoltare în domeniul energiei (ERDA) se află construirea unei centrale experimentale de 10 MW până în 1980, iar în stu-

diu o centrală de 100 MW. ERDA studiază și posibilitatea construirii unor centrale eoliene în largul mării, unde vânturile sînt mai puternice și mai regulate decît pe uscat.

O posibilitate avută în vedere este și utilizarea indirectă a energiei eoliene în largul mării, respectiv a valurilor provocate de vînt. În prezent se întreprind studii privind posibilitatea captării energiei valurilor de-a lungul coastei atlantice, studiindu-se și posibilitatea unor vertijuri (tornado) artificiale în turnuri

special construite, dotate cu turbine de pină la 1000 MW. Aceste proiecte nu anihilează însă posibilitățile oferite de vechile mori de vînt care mai funcționează în Olanda, jucînd un rol important în regularizarea volumului de apă în regiunile agricole.

Revista **Petroleum Economist** apreciază că intervalul pînă la utilizarea în condiții de cost acceptabile a acestei surse reînnoibile de energie se măsorează acum mai curînd în ani decît în decenii.

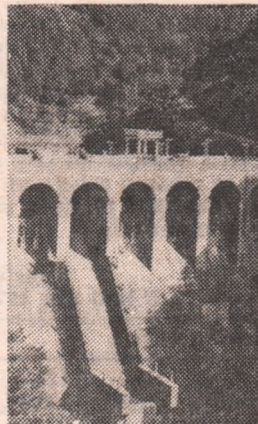
niune a comitetului (iunie a.c.) președinte a fost ales Sir Douglas Allen (Anglia), iar vicepreședinte a fost ales Charles Schultze, care este președintele grupului consilierilor economici ai președintelui Jimmy Carter. S.U.A. Comitetul dispune de mai multe grupuri de lucru (pentru studierea evoluției balanțelor de plăți și a problemelor conexe, pentru problema evoluției prețurilor, costurilor și a politicii anti-inflaționiste etc.).

Investiții

Marin Chifan, Slobozia — Printre motivele care determină firma vest-germană producătoare de automobile „Volkswagen” de a-și construi o uzină în S.U.A., iar în perspectivă și o a doua, sînt invocate dorința de a evita dificultățile pentru exportul din R.F.G. decurgînd din deprecierea în continuare a mărcei vest-germane față de dolarul S.U.A., cheltuielile de producție care încep să fie mai ridicate în R.F.G. decît peste Ocean, precum și temerea de restricții la importul de automobile în S.U.A. Prin construirea acestei uzine, cu o capacitate anuală inițială de 50—70 000 automobile și finală de circa 200 000, și prin lansarea unor noi modele, Volkswagen, care cu 2,3%, ocupă acum locul trei, după firmele japoneze Toyota (3,4%) și Datsun (2,7%) în privința vânzărilor pe piața americană, speră să recîștige primul loc pe care-l ocupa în 1970, cînd deținea 6,3% din piața internă de automobile a S.U.A.

Gospodărirea apelor

Nițu Vișan, București — Recentă vizită în R.P. Chineză a unui grup de specialiști din țări în curs de dezvoltare în problemele gospodării și

Hidrocentrala de la Lusan alimentează cu energie electrică comunele populare din mai multe districte
(Foto : China Nouă)

utilizării apelor pe plan local — vizită organizată de Centrul pentru resurse naturale, energie și transporturi al Secretariatului O.N.U. și finanțată de P.N.U.D. — a avut drept obiectiv, așa cum rezultă dintr-un buletin al Centrului de informare economică și socială a O.N.U., cunoașterea experienței chineze și a posibilităților de a se utiliza această experiență, în special în domeniul canalelor de irigații, acumulărilor de apă, alimentării cu apă a așezărilor umane etc.

O.C.D.E.

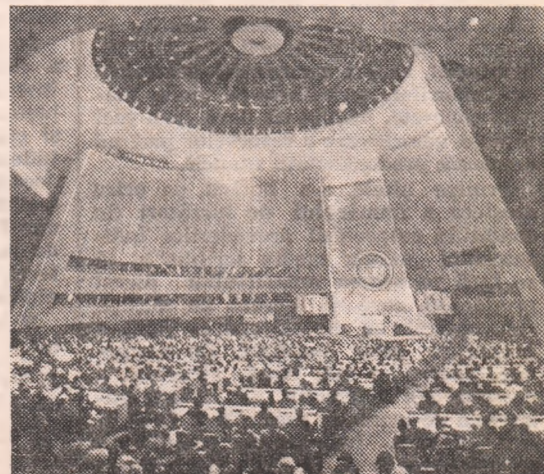
Petre C. Petre, București — Comitetul pentru politică economică al O.C.D.E., la care probabil vă referiți, grupează înalți funcționari din țările membre care participă direct la elaborarea politicilor economice și financiare ale acestora. Comitetul discută situația conjuncturii din momentul respectiv și perspectivele economice pe termen scurt și mediu în ansamblul zonei O.C.D.E. La ultima reu-

Membrii O.N.U.

Elena Zaharia, Tirgu Frumos — 1) La crearea sa, în 1945, O.N.U. avea 56 de membri. Numărul acestora a crescut treptat la 60 state în anul 1950, 76 în 1955 (cînd România, alături de alte 15 state, a devenit membră a O.N.U.), 100 în 1960, 127 în 1970, 147 anul trecut (și nu 195, cum din eroare a apărut în ziarul la care vă referiți). 2) Malaysia și-a obținut independența în anul 1957, sub denumirea de Federația Malaya, devenind membru al Commonwealthului. Prin unirea fostelor colonii britanice Sarawak, Sabah (Borneo de Nord) și Singapore cu Federația Malaya ia naștere, în 1963,

Federația Malaysia, ca monarhie constituțională. Singapore se retrage din această federație în 1965 și se proclamă republică

independentă în cadrul Commonwealthului. România întreține cu ambele state relații diplomatice la nivel de ambasadă.

Imagine din sala Adunării Generale a O.N.U.

Sporirea continuă a productivității muncii

(Urmare din pag. 9)

D 120, 55 motocompresoare MC 10, precum și alte produse.

Privită prin prisma productivității muncii, pierderea de timp care a cauzat stagnarea unor mașini este dublă: a) în timpul stagnerii, mașina sau utilajul respectiv nu poate produce bunuri materiale, dar se plătesc amortizările; b) neputând lucra pe mașină, muncitorul nu poate realiza produse și, astfel, nu-și poate aduce contribuția la realizarea planului, la sporirea productivității muncii pe ansamblul întreprinderii.

La numărul mare de ore pierdute prin stagnarea unor mașini s-au adăugat și cele datorate **lipsurilor nemotivate, concediilor și invoirilor fără plată**. Numai acestea s-au ridicat, în perioada analizată, la aproape 45 000 ore. Dacă s-ar fi utilizat în producție și acest timp, productivitatea muncii putea spori cu încă circa 0,8%.

Ce ar fi însemnat o mai omogenă îndeplinire a normelor de muncă Sporirea într-o proporție mai mare a productivității muncii depinde de calitatea normelor de muncă, de fundamentarea lor științifică, de creșterea nivelului de calificare a muncitorilor, de experiența dobândită. În cadrul investigației noastre privind rezervele potențiale de sporire a productivității muncii în întreprinderi, ne-am oprit, în special, asupra felului în care sînt îndeplinite normele. Iată, în tabelul nr. 3, dispersia realizării normelor de muncă în primele 5 luni ale acestui an.

Tabelul nr. 3
Dispersia îndeplinirii normelor de muncă în primele 5 luni din 1977

Pînă la	Proportia îndeplinirii normelor de muncă									
	70—	80—	90—	95—	100—	105—	110—	120—	Peste	
69,9%	79,9%	89,9%	94,5%	99,9%	104,9%	109,9%	119,9%	129,9%	130%	
Nr. de muncitori	4,05	2,00	3,57	4,32	8,84	42,40	14,04	11,14	4,99	4,65

Priorități pe agenda semestrului II 1977

MODUL în care au fost îndeplinite sarcinile de plan pe primul semestru a făcut obiectul unei recente analize în consiliul oamenilor muncii. S-a insistat, în special, asupra necesității înlăturării neajunsurilor, stabilindu-se unele măsuri concrete, menite să ducă la o mai intensă valorificare a rezervelor privind creșterea productivității muncii.

Printre altele, s-a hotărît ca **orice creștere a numărului de lucrători** (în condițiile respectării prevederilor indicatorului „număr mediu scriptic”) să se facă pe seama **muncitorilor direct productivi**, care să lucreze pe mașini, concomitent cu dimensionarea justă a proporției celor auxiliari. De asemenea, pentru o mai bună structură a personalului productiv, s-a hotărît angajarea de lucrători specializați în diferite meserii, în scopul completării schimburilor II și III, îmbunătățindu-se astfel substanțial utilizarea zestrei

tehnice. S-a stabilit totodată să se continue acțiunea de trecere a muncitorilor auxiliari în activitatea productivă, prin folosirea lor la locul de muncă în meseriile deficitare (turnători-formatori, găuritori, filetați etc), pentru a putea aduce o contribuție mai directă la sporirea productivității muncii.

În afară de succinta informație statistică, datele respective oferă elemente pentru unele concluzii cu sensuri profunde economice. Mai bine de 20% din numărul total al muncitorilor care lucrează în acord își depășesc normele într-o proporție de 20, 30 și chiar de peste 30%, în timp ce alți 56% depășesc normele între 5—10%. În sfârșit, mai bine de 20% din muncitori se situează, în ce privește realizarea normelor, abia între 70—100%.

Fără îndoială, în ce privește nivelul realizării normelor este normal să existe unele diferențieri, ținînd seama și de gradul de pregătire diferit și de experiența fiecărui muncitor. Dar faptul că un număr apreciabil de muncitori nu au reușit în primele 5 luni să-și realizeze în întregime normele stabilite ar trebui să determine conducerea întreprinderii, cadrele tehnice și muncitorii fruntași să găsească modalitățile ca toți lucrătorii să-și îmbunătățească activitatea și, în scurt timp, să-și realizeze sarcinile de plan ce le revin.

Este drept, în rîndul celor care nu izbutesc la ora actuală să atingă normele fixate se numără, în primul rînd, unii absolvenți recent ai școlii profesionale și o parte din cei care au fost calificați de curînd la locul de muncă. Dar tocmai acestor muncitori trebuie să li se acorde întregul sprijin, în așa fel încît să dobîndească — pe lîngă cunoștințele teoretice pe care le posedă — îndemnări practice, să fie capabili ca, într-un termen relativ scurt (printr-o mai bună organizare a locului de muncă, pregătirea corespunzătoare a sculelor etc.) să se alinieze celor care își realizează sau depășesc normele de muncă în mod sistematic.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 28 din 15 iulie 1977

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

- Înalta răspundere a clasei muncitoare pentru accelerarea progresului economico-social al patriei (Stere Gioga) 1
- Democrația socialistă în acțiune (dr. Nicolae Niculescu) 3
- Oamenii muncii la conducere (Constantin Samoilă, Mircea Calotă, Viorel Pescar) 5
- Aspecte ale activității de conducere exercitate de consiliul oamenilor muncii (dr. Ioan Petrescu) 6

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O exigență a eficienței economice: sporirea continuă a productivității muncii (L. Țintea) 8
- Comentariu la un grafic. Creșterea coeficientului de schimb al utilajelor (O. Cîmpeanu) 9
- Dezbateri „R.E.” Reducerea cheltuielilor materiale (II) 10
- Imperative ale campaniei agricole de vară (Constantin Glăvan) 12
- Optimizarea specializării și cooperării interuzinale (Marin Stoianovici) 14
- România — factor activ de promovare a colaborării și solidarității cu țările în curs de dezvoltare (V. Buciu) 16
- Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populației și locuințelor. Evoluția procesului de urbanizare (dr. Ion Marinescu) 18

TEORII • IDEI

- Om-tehnică-mediu. Dezvoltarea economico-socială în profil teritorial (II) (prof. dr. T. Nicola, conf. dr. C. Bărbăcioru, conf. dr. N. Novac, conf. dr. C. Roșca) 20
- Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (II) Sultana Sută-Selejan) 22
- Rațiuni și exigențe ale economisirii muncii sociale (Toma Melinte) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezangajarea militară și dezarmarea — componente de bază ale edificării cooperării și securității în Europa (Nicolae Chilie) 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- Optimizarea raportului populație — venit național (dr. Emil Mesaroș) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.511.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

In imprejurimile Capitalei, cooperația de consum vă oferă câteva plăcute locuri de odihnă și recreere, într-un decor pitoresc.

Hanul Buda

Restaurantul camping
— Vlășia

Rețineți, deci, pe agenda dv. câteva adrese :

● Complexul Măgurele, din comuna suburbană Măgurele, pe șoseaua spre Alexandria. Un hotel cu 200 locuri în camere cu încălzire centrală și confort modern, un restaurant elegant, o cofetărie, precum și un bine aprovizionat supermagazin.

● Hanul Vlășia — pe șoseaua spre Pitești, km 22. Un restaurant cu gustoase preparate culinare românești și căsuțe amplasate în pădure.

● Popasul turistic Sinești — pe șoseaua spre Constanța, km 31. Un restaurant în stil rustic și un camping cu căsuțe.

● Hanul Buda — pe șoseaua București — Alexandria, la km 19, în pădurea de pe malul Argeșului. 30 de camere cu confort modern și un spațios restaurant, care oferă zilnic un variat sortiment de preparate culinare și de zahana.

● Hanul și restaurantul Săftica, la 22 km de centrul Capitalei, pe șoseaua București — Ploiești.

In scopul lărgirii bazei interne de materii prime și materiale, unitățile economice și instituțiile de stat, precum și organizațiile cooperatiste și celelalte organizații obștești, sînt obligate să asigure stringerea, sortarea, depozitarea, gospodărirea, predarea și, respectiv, valorificarea deșeurilor metalice rezultate din activitatea proprie, să țină evidența contabil-gestionară a acestora și să predea – odată cu casarea bunurilor aflate în păstrarea, administrarea sau proprietatea lor – reperele, subansamblele și alte părți metalice care nu pot fi utilizate ca atare sau prin reconducere. Unitățile CENTRALEI DE PRELUCRARE ȘI COLECTARE A DEȘEURILOR METALICE răspund la telefoanele :

București (centrala) 15 22 45 ; 15 07 11 ; București (Berceni) 83 65 82. București (Depozitul de colectare) 41 37 47 ; 41 12 89 ; Teleorman (Alexandria) 1 20 94 ; Brașov 3 26 17 ; 2 17 94 ; Covasna (Sf. Gheorghe) 1 27 90 ; Harghita (Miercurea Ciuc) 1 19 68 ; Mureș (Tg. Mureș) 1 50 65 ; 1 14 04 ; Caraș-Severin (Caransebeș) 1 30 52 ; 1 25 42 ; Reșița 1 11 93 ; Dolj (Craiova) 2 39 95 ; 1 28 58 ; Gorj (Tg. Jiu) 1 29 70 ; Olt (Slatina) 1 33 25 ; Timiș (Timișoara) 2 30 74 ; Cluj 3 09 29 ; 1 41 65 ; Bistrița-Năsăud (Bistrița) 1 15 37 ; Bihor (Oradea) 2 18 16 ; 2 24 03 ; Maramureș (Baia Mare) 1 22 99 ; Satu Mare 3 04 00 ; Sălaj (Zalău) 1 16 39 ; Galați 1 65 16 ; 1 29 06 ; Vrancea (Focșani) 1 35 15 ; Brăila 1 32 17 ; 1 27 77 ; Buzău 1 45 84 ; Constanța 6 20 93 ; 6 01 35 ; Tulcea (Cașaloi) 26 ; Ialomița (Slobozia) 1 19 42 ; Iași 1 44 49 ; 3 02 23 ; Bacău 1 31 48 ; 1 50 10 ; Suceava 1 61 37 ; 1 28 38 ; Botoșani 1 48 46 ; Neamț (Piatra Neamț) 1 34 21 ; Vaslui 1 26 32 ; Prahova (Ploiești) 1 41 49 ; 2 31 83 ; Argeș (Pitești) 3 04 87 ; Dimbovița (Tirgoviște) 1 16 53 ; Titu 94 ; Simeria 6 01 80 ; Hunedoara 1 25 52 ; Alba (Alba Iulia) 1 33 55 ; Sebeș 3 12 19 ; Sibiu 3 28 19 ; Arad 3 42 98 ; Vilcea (Rimnicu Vilcea) 1 34 27.

